

Et hoc de ditione necessaria, ut tributa
sint iustis. Castros. 3. citato infort. in illis
esse modum illis, quod tributum tributorum
ordinis & ex auctoritate huius regni, sol-
vendi ut singulis huius cuiusque facultatibus
& aliis similibus contributionibus, in huius
civitate. Ceterum, & in quibusdam aliis
locis, colliguntur imposte ista quibusdama
tribus, quae venduntur modo dispo. 86. ut
explicat. ut emittes; pro rata copia ear-
um rerum, quas emittes; ex pretij augmen-
to contribuant ad istas solutionem. Com-
muni, inquit, mechanici, qui non multum
divitiis abundare sibi habent necesse
plura ex illis rebus emere, ob maiorem fan-
tiam, quam ad sum officium exercen-
dum eis illis necesse habere. Quam sit ne-
cesse emere ex eisdem rebus ditionibus,
qui magis habent familiam, sanè in con-
tributione illa ad id tributum solvendum,
non sequitur geometria aequalitas, ut
pro quantitate facultatum cuiusque, plus
aut minus, contribuant, sed saepe eveniet,
ut, qui minores habent facultates, plus
contribuant, quam, qui habuerit maiores.
Hoc verò, licet videamus eum modum col-
ligendi id tributum, expositum esse illi-
quod non tamen auderem illum cog-
demare. Praeterea, cum vis sit receptus
plurimum in locis, ex eodem de illo nulla vi-
qua sit, fuerit audire quoniam, neque à
privatis audierim fuisse inquam optatum,
ut modus ille mutaretur; quin potius, si ac-
tetur, mutari, ut si qui nullo modo
sed simul, contribuerent pecuniam pro-
cuiusque divitiis, omnes reclamarent, ut
potius priori hoc aliquo modo colligeretur.
Ducor, quoniam populus minus gravatur,
minoremque molestiam sentit, ita per par-
tes ad diminutas solvendo tributum illud
dum res emunt; quam si illud solveret si-
mul. Praeterea cum, ad solvendum illud
simul, necessarii essent exactores, qui im-
pignorationibus, & stipendio ea de causa
ipsis debito, occasio essent longè maiorū
sumptuum, molestiarum, ac inquietudinū.
Dico item, quoniam, quidō populus est
magnus, & per capita est singulis familiis
summa aliqua destituenda iuxta vires &
facultates cuiusque, ordinari solet omni
longè maior inaequalitas ex eorum arbitrio,
qui ad id iudicandum, ac statuendum sunt,
etiam coniuncta cum longè pluribus qua-
simoniis, & odij adversus arbitratōres, &
cum gravioribus conscientiarum pericu-
lis, quam oriatur ex hoc alio modo con-

84

L C

q. 18

A. tribuendū dicitur tributum illud, utique, res-
bus, in quibus maior bonitas, & magis po-
tente sit equitas, ut modus est eligendus,
qui suavior est; & in quo plus evitatur,
incommoda, minusque a iustis deviat;
eodem modo contentus est debitor prius
de republica. Praeterea, cum ista res
nisi sit, antea ut quae per accidens, & de re
eius est ditionis, ut plus veretur gra-
tur, quod contra accidere possit, evitetur
que poterit in futurum, utique, ut non
diciatur dubium, est de re, quae non sunt de
eodem populo, qui, quando res eius modi
emunt, solunt incrementa illud cum tamen
ad peculiare eius populi tributum non ac-
quiritur. At sanè subest illi, in eodem
debet, et, si eodem modo id fieri posset. Nisi, cum
Modum de restitui, ad finem quae finis, &
id ex eisdem. Tamen quia praescripta anti-
qua consuetudine est acceptum. Tamen
etiam quoniam nullus exteriorum cogitur,
operari eiusmodi res, illudque est pretium
cauto in eo loco. Tamen de istis quoniam
modo id compellatur, quando id, qui sunt
huius populi, ergo non limitat in alijs po-
pulis; regiminaque provinciarum, ac po-
pulum, possident, ut quando simile quid
in voo populo rite est secundum de sancti
quid id ferant, qui ad eum populum acce-
deri volunt, & in eo commercium circa
id habere, etiam in ista situ per eum locis
Hic verò omnia dilectiora redduntur
ex sequenti disputatione.

SUMMARY M. 184

TRIBUTUM, ut legibus, aut quasi
legibus aliquid, solum ex rebus, quae
negotiorum causa asportantur, exito
buntur, aut venduntur, solus debet, si suffi-
cienter, illo ita soluto, subveniretur bono com-
muni.
D. Tributū idem imponi licet potest ex alijs
etiam rebus solvatur, quando aliter non suffi-
cienter subveniretur bono communi.
3. Cariniquam non sit, exteriori etiam illud sol-
vitur.

Licet huius sit tributum, ut non solum
ex his, quae negotiorum causa aspor-
tantur, aut venduntur, pars aliqua
solvatur, sed etiam ex ceteris re-
bus, quae asportantur, & erabuntur,
aut reduntur, id solvatur. Disp. 669.

HAEC

HAE C. disputatio ad formam seruanda in tributis imponendis spectat, appendicq; proinde, & quali mensura est pretoris. Caiet. verb. vestigal in principio & in hoc, vt iniuria condemnat vestigalia, quae imponuntur pro rebus, quae non negotiationis causa, sed ad proprium usum, huiusve familię, asportantur. Idem diceret de tributo, quod soluitur ex venditione, aut permutatione rerum, quae non negotiationis causa venduntur, emuntur, aut permittuntur; quales est: alcaualia huius regni, & sise Lusitania, vt disput. 663. & 664. dictum est. Dicitur, quoniam tunc, qui plus indigent, & plures habent filios, plus grauatur, quam alij, qui diuiores sunt, & minorem habent familiam: quippe cum, qui plus indigent, pluresque habent filios, plura necesse habent vendere, emere, & asportare, ad propriam subleuandam necessitatem. Confirmat item suam sententiam ex l. vniuersi. C. de vestig. ubi praecipitur, vt ex rebus, quae ad usum proprium, aut ruris colendi gratia, vehuntur, non exigantur vestigalia, & penia capitulis statuitur accipientibus vestigalia pro eiusmodi rebus. In eadem sententia sunt quidam alij. Sotus etiam. §. de iust. q. vlt. art. vlt. & Ledesma. 2. q. 8. art. 3. iniustitiae damnare videntur, quod pro his, quae venduntur ad subleuandam propriam necessitatem, accipitur decima pars pretij: & quod in Lusitania, qui ad proprium usum ad familię emit, cogatur soluere dimidium sise.

Prima conclusio. Prima verò conclusio sit. Si ad competenter subueniendum communi bono, factus esset accipere vestigal de ijs, quae asportantur, extrahuntur, emuntur, aut venduntur, negotiationis causa, tunc requiritur, postulare, vt de ijs, quae asportantur, emuntur, aut venduntur, ad propriam familię, subleuandam necessitatem, vestigal, aut quies vestigal alcaualis, seu Lusitanis sise non acciperetur. Quoniam id ad humanitatem, & decetiam quandam spectaret, tollereturque aliqua minus decetia, propter quae lata fuit. l. vniuersi citata, quae ad humanitatem ius spectat, non verò ad naturae: ex quo de causa potest persequens aliud contrarium statutum, aut per contrarium usum, abrogari.

Secunda conclusio. Quando, vt competenter bono communi subueniretur, necesse esset exigere vestigal, aut quasi vestigal, etiam de his rebus, quae asportantur, extrahuntur, emuntur, aut venduntur, ad propriam, familię, subleuandam necessitatem, non est temere dammandum, quod de his etiam rebus exigatur vestigal, aut quasi vestigal alcaualis, seu sise Lusitania. Personam cum non solum in Hispania, sed etiam in multis alijs locis, sit id more introductum. In hac consensione conveniunt Driedo de libert. Christi. lib. 2. cap. 5. Medina quæst. 151. de testitu. in posteriori quæstione parte. Gabr. in. 4. dist. 15. quæst. 5. D. Anto. 2. part. tit. primo cap. 23. §. vltim. Syluest. verb. gabella. 3. num. 14. & sequenti. Nauar. in Manu. cap. 17. in calce nu. 202. & alij. Probat a tunc potest, quoniam, vt probè argumentatur Medina, decimæ quae praecipitur solui in stipendium, sustentationem ministrorum Ecclesie, huius continentis iniustitiam in veteribus fuerint de iure diuino, & in noua fuerint præceptæ ab Ecclesia ac in solutione earum non cernitur proportio Geometrica, vt vniuersusque de Ecclesia contribuat, iuxta vires & facultates suas, quin potius, qui pauperiores sunt, saepe, plus contribuant: ceterum, cum ingens quædam copia imponenda fuerit Dei populo in sustentationem ministrorum Ecclesie, quae ipsis inferuiunt, quæsumus fuit ille iniquus modus subueniendi, vt de studiis quos quisque perciperet, decimam partem ad id contribuere: id quod, minus molestum est fidelibus, quam si ingens illa copia distribueretur soluenda, quotannis per capita iuxta patrimonium & vires cuiusque, dissimiliter multo colligeretur, & magna cum perturbacione ac quæmque: hinc pari ergo ratione, cum principes cogere subditos possint, iuxta vires quosque, tantam summam contribuant per capita, quantum, ex vestigalibus, & quasi vestigalibus, colligit, etiam de rebus, quae asportantur, & emuntur, & venduntur, ad propriam, familię, subleuandam necessitatem, quandoquidem eorum necesse est ad subueniendum communi bono, communi, sive efferre potius hunc, suauiores, modum poterit, quem minus sentiunt, populi, nihil impediens, quod ex ea lege, modo, aliquam partem, æquali ac com-

Ad 3. parit,

mini, per accidens inæqualitas sequatur, quis videlicet accidit, hōs esse pauperiores, oportet illis esse plura, quā alios, emere, aut vendere, vel asportare: ad propriā, ac familie subleuandā necessitatē, cum eōtrārio poterit res euenire, possitq; in posterum mutari in contrārium. Confirmare verō possumus, hunc modū subiuorem esse pauperibus. Quoniam, si Rex eis proponeret, vquantam summam per partes ita soluunt, inter se per capita iuxta vires cuiusq; diuiderent ac soluerēt, vtrūq; potius eligerēt eam soluere per partes eo modo, quo illam soluunt, quā percipere, nisi soluendo per capita ingens summa illos heret remissio.

Antequā autem conclusio proposita vterius cōfirmetur, diluenda est quedam quasi obiectio. Obseruant enim in re proposita doctores aliqui. Quod, cum huiusmodi vectigal, aut quasi vectigal, de rebus emptis, venditis, aut asportatis, ad quotidianum vsum, & ad subleuandā propriam necessitatē, soluatur loco tallie, & collēctæ, quam per capita princeps imponere possit cuique subditorum iuxta vires & facultates cuiusq; æquitas nō putatur, vexteri illud soluunt. Responderi tamen potest, cōsuetudine esse receptū, vt, quādo tale vectigal, aut quasi vectigal, impositum est in aliquo regno, illud exteri ibi soluunt quādo aliquid emunt, vendunt, aut asportant, sicq; contribuant ad necessitates eius regni, atque ea quasi lege admitti ad commercium in eo regno. Id verō, quod ita contribunt ad necessitates eius regni, compensatur ex eo, quod si bñdi eiusdē regni in simili euentu cōtribuant in alijs regnis. Itē cum, dum exteri sunt in aliquo regno, protegantur ab eo regno, & ins in illo, si opus fuerit, illis dicatur, administratioque eius Republicæ in ipsorum commodum cēdat, nulla sanē videtur iniquitas, si eis, quæ vendunt, emunt, aut asportant, ad quotidianum vsum, propriamq; subleuandā necessitatē, perinde contribuere cogantur, ac naturales.

Confirmatur deinde conclusio proposita. Quoniam vectigalia, aut quasi vectigalia, quæ mercatores soluunt ex ijs, quæ asportant, emunt, aut vendunt, negotiationis causa, potius resultant in grauamen aliorum, qui eas res empturi sunt ad subleuandā propriam, suæque familie necessitatē, quā reducent in grauamen ipsorum mercatorum, vt in calce disput.

667. est ostensum, quoniam, quod meretores ex rebus, quas asportant, emunt, aut vendunt, negotiationis causa, plura vectigalia, aut quasi vectigalia soluunt, eō casus res easdem vendunt, coguntque proximē emptores res vendere ipsi in pretio eadem tribus. Quod sit, vt quæ in equaliter obijciuntur ex eo, quod tributum, aut quasi tributum, solbatur ex ijs rebus, quæ asportantur, emuntur, aut venduntur, ad subleuandā propriam necessitatē, cernatur si, militer in eo, quod mercatores vectigalia, aut quasi vectigalia, soluunt ex rebus, quas asportant, emunt, aut vendunt, negotiatio nis gratia: quandoquidē hæc ipsa tributa tandem soluunt, quicquid res emunt ad subleuandā propriam necessitatē.

S V M M A R I V M.

TRIBUTVM vltimē ab aliquo exigatur, necesse est, vt exemptus si non sit ab illo soluendo.

1. Ecclesie, & ecclesiastici, etiam quo ad bona ipsorum patrimonialia, exempti sunt a solutione tributorum.

2. Ecclesijs, & Ecclesiasticis, tributa imponētes, ab eis exigentes, ac recipientes, aut ad illa operantes, quas penas intendant.

De exemptione Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum, & tributorum solutione, & de penis statutis tributa eis imponentibus, aut illa ab eis exigentibus, vel accipientibus. Dispositio 67^a.

VARIA conditio necessaria, vt tributum sit iustum, & in conscientia debeat, est. Vt non illi imponatur, neque ab eo exigatur, qui exemptus est ab illo soluendo. Quare hæc conditio solū reddit tributum iniustum, comparatione eius, qui legitime est exemptus ab eo soluendo, si imponatur, vt ab illo solbatur, vel si ab eo exigatur.

o. Ab oneribus, & tributis solvendis, exempti cum primis sunt Ecclesie, & Ecclesiasticæ persone, adeo vt Ecclesiastici, neque de bonis suis patrimonialibus, solbēre teneantur tributa, vt constat. c. non minus, & c. aduersus, de immunita. Ecclesie, c. quanquam de censibus lib. 6. clemētia

ina præsenti de censib. c. 1. de immunita. Eccles. libr. 6. & in authentica item nulla communitas. C. de Epis. & Cleric. ubi prohibetur, collectas, vel exactiones, angarias, vel parangarias, imponere Ecclesijs, pijs locis, & Ecclesiasticis personis. Per quæ iura sublata sunt iura ciuilia antiquiora, quæ præcipiebant accipi onera aliqua ab Ecclesijs, aut ab Ecclesiasticis personis. Quo iure exemptione hæc Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum, bonorumque eorum, inducta sit. Disp. 31. præsertim conclusio ne. 5. ostendimus, de iure humano, ciuili, & canonico, concurrente Principum, secularisq; Reipublice, donatione fuisse introducta, neq; renouari posse per seculares potestates. Atque, præter doctores ibi citatos, lege 104. Medi. de rest. q. 15. Couat. de pract. qq. c. 31. & alios, quos Couat. citat.

Poenæ statutz eis, qui Ecclesijs, Ecclesiasticis personis, & eorum bonis, onera, aut tributa imponunt, vel ab eis exigunt, aut recipiunt, sunt, quæ sequuntur. Capite non minus, iuncto cap. aduersus, de immunit. Eccles. consules ciuitatum, & quicumque alij potestates habentes, & fautores eorum, qui Ecclesias, Ecclesiasticos viros, bona eorum, aut pauperum vrbis deputata, grauant talijs, collectis, aut exactionibus, si admoniti non desisterint, sunt ipso facto excommunicati, neque ab ea excommunicatione possunt absolui, donec competentiter satisfaciunt. Eandem penam incurruunt, qui eis in officio successerint, nisi & ipsi, intra mensem à pucto successione in officio satisfecerint. Quod intellige, quando penes ipsos est, vt cõmunitas, vel qui ad id tenetur, satisfaciatur. De suo enim, si ipsi inde nõ facti sint locopletores, satisfacere non tenentur: & absq; sua propria culpa incurrare non possunt excommunicationem.

Item. c. quanquam de censib. lib. 6. iur. 10. cap. primo de imm. Eccles. libr. 6. ipso facto excommunicantur quæcumq; personæ, ciuiliuq; sint conditionis, aut status, quæ ab Ecclesijs, vel à personis Ecclesiasticis, pro personis ipsis Ecclesiasticis, vel pro rebus eorũ, aut Ecclesiarum, exigunt, vel extorquent, perse, vel per alium, suo nomine, vel etiã alieno, pedagium, vel guidagiũ: modò res, quas Ecclesiastici deserunt, aut deserri faciunt, nõ deserant negotiationis causa: nõ pro eiusmodi rebus, negotiationis causa delatis, exigere possint ab eis quæcumq; tributa ab alijs debita, vñ infra dicitur. Ibidẽ etiam præcipitur, vt à

prediis excommunicatione, qui illam incurrit, nõ prius absoluantur, quàm exacta pedagij, aut guidagij restituant, & pro trasgressione cõpetenter satisfaciatur. Itẽ præcipitur, vt si cõmunitas fuerit, quæ id delictum cõmisit, locus illius ipso facto incurrat sententia interditi, à quo nõ prius relaxationẽ obtineat, quàm simili modo restituat, ac satisfaciatur. Nomine verò pedagij. c. quanquam citato, intelliguntur quæcumq; portoria ac vestigalia, siue accipiantur pro personis, siue pro rebus, mari, aut terra, alportatis, vel extractis, aut pro rebus emptis, aut venditis. Vnde nõ solum, qui ab Ecclesiasticis exigunt tributa pro rebus ipsorum, mari, aut terra, non negotiationis causa, alportatis, vel extractis, occidunt in hanc excommunicationem, sed etiam, qui exigunt a leualis, vel sifas, tam Lusitanas, quàm huius regni. Ita Nauar. in Manu. cap. 27. n. 128. & consensit Caiet. verb. excommunicatio. c. 40. in d. c. 39.

Qui autẽ imponunt collectas, seu talias, non incurruunt excommunicationem capitis quamquam, iuxta Caiet. c. 40. citato. Ratio autem est, quoniam tributa illa non cõprehenduntur nomine pedagiorũ. Incurrunt tamen excommunicationem capitis non minus, & capitis aduersus, de quibus supra loquuti sumus: itemq; incurruunt excommunicationes, quas subiiciuntur.

Cum autẽ facere solueret quæcumq; tributa de bonis Ecclesiarum, aut Ecclesiasticorũ, quæ negotiationis causa non deferuntur, sit contra Ecclesiarum libertatem, vt Caiet. verb. excommunicatio. c. 31. & alij obseruant, atq; ex se est satis peripieum, cõstat autores statutorũ, vt eiusmodi tributa soluantur, aut vt Ecclesiasticis onera quæcumq; imponantur, scriptorelq; eiusmodi statutorũ, necnon potestates, consules, rectores, ac consiliarios locorũ, in quibus talia statuta, aut consuetudo, edita, aut seruata fuerint, itemq; eos, qui iuxta ea statuta, aut consuetudinem, iudicare præsumperint, aut in publicis formis redigere, quod ita sit iudicatum, incidere in excommunicationis sententiam latam prædictis omnibus c. nouerit de sent. excom. Ab hæc tamen, & à quouq; alia, excommunicatione excusabit probabilis ignorantia, quod illis de causis incurrat. Lege circa hæc Nauar. c. 27. citato. n. 19. & 20.

Quin hodie, qui eiusmodi statuta, pragmatica, aut decreta, fecerint, & ordinauerint, ac publicauerint, vel eis fuerint

vi, sunt excommunicati in Bulla cenz Domini clausula. 14. Eaq; de causa, qui iuxta elusmodi statuta, tributa, aut quouis alia onera, exegerint ab Ecclesiasticis, sunt excommunicati de cenz Domini.

Hoc loco inferendz essent censuræ capitis clericis, de immunit. Eccles. libr. 6. nisi id caput reuocatum esset Clementina vnica de immunita Eccles.

Clementina presentis, de censib. Dicit censuris præcipitur, vt postquam nouerint aliquos in sententia iniecidisse excommunicationis, aut interditti, à iure statutas, quod proprio, vel alieno nomine exegerint pedagia, aut gnidagia, ab Ecclesijs, vel Ecclesiasticis, de bonis, quæ non negotiationis causa detulerint, eas denuntient, & faciant à suis subditis denunciari, donec, qui eas sententias incurserunt, restituant, & de transgressionem competenter satisfaciant.

Postremò hodie quicunque Ecclesijs, personis Ecclesiasticis, aut ipsorum bonis, imponunt quodcumque tributi genus, vel onus quodcumque (sue reale sit, siue personale, aut mixtum, modis disp. 661. expressis) aut id exigunt, vel ab ipse dante accipiunt, vel per se, vel per alios, directè, aut indirectè, aliquid horum facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem, aut votum, seu suffragium, palam, vel occultè, prestare nõ fuerint veriti, sunt ipso facto excommunicati excommunicatione Bullæ cenz Domini. Et quoniam id ex parte constat ex clausula 3. (de qua sermo erit paulò post) appertissimè tamen liquet ex clausula. 17. quæ inter alia, ita habet. Excommunicamus, qui collectas, decimas, tallias, prestantias, & alia onera, clericis, prelati, & alijs personis Ecclesiasticis, ac eorù, & Ecclesiarum, monasteriorù, & aliorù beneficiorù Ecclesiasticorù bonis, illorumq; fructibus, redditibus, & prouentibus huiusmodi, absq; Romani Pontificis speciali & expressa licentia, imponunt, & diuersi, etiam exquisitis, modis exigunt, aut imponit, etiam abs sponte dantibus et comedentibus, accipiunt: nec non qui per se, vel aliam, seu alios, directè, vel indirectè, predicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem, aut votum, seu suffragium, palam, vel occultè, prestare non verentur, cuiuscunq; sit præeminentie, &c. Ex quibus constat, etiam exstatores eiusmodi tributorum, aut onerum, & omnes ad eas imponendum, exigendum, aut recipiendum, quoquo modo cooperantes, esse excommunicatos ex excommunicatione Bullæ

A cenz Domini. Excusabuntur tamen ratione obedientiæ à peccato, & perconsequens à censura, subditi, qui, ignorantes aliquid horum indebitè peti, aut (sacra debita diligetia) ea de re dubitauerint, iussi à principe, aut à potestatis publicis, hæc exegerint. Nam subditi, in dubio, parere tenentur superiori, vt in materia de bello, ac alibi ostendimus. Ij autem, qui subditi non fuerint, aut qui non iussi, in dubio, an id sit licitum, ea exigunt, neque à peccato excusantur, neque à censura.

B Nauar. cap. 27. citato. n. 128. arbitratoreos, qui exigunt portoria, sissas, & gabelas, ab Ecclesiasticis de ijs, quæ non negotiationis causa asportant, aut vendunt, incurtere quidem excommunicatione. c. quamquam de censib. libr. 6. quæ reservata non est Summo Pontifici; non tamè incurrere excommunicationem Bullæ cenz Domini. Id sibi persuadet, quoniam quoniam quinta clausula eius Bullæ sic habet; *Ad idem matremus omnes, qui in terris suis nona pedagia, seu gabelas, ad id potestatem sua habentes, imponunt, vel exigunt, nihilominus;* inquit, in ea clausula non excommunicatus, qui exigunt pedagia, aut gabelas, prohibitas comparatione ceterarum personarum, potè Ecclesiasticarum, aut militum priuilegiatorum, sed qui exigunt pedagia & gabelas in se prohibita: quo fit, inquit, vt, qui à clericis ea exigunt pedagia & gabelas, quæ licetè exiguntur à laicis, quoniam peccent, & incurrant excommunicatione. c. quamquam de censib. libr. 6. non tamen incurrat excommunicatione Bullæ cenz Domini. Hæc eadem fuit sententia Caiet. verb. excommunicatio. c. 71. Idem sibi persuadet Nauar. quoniam arbitrat, clausula 17. paulò antea à nobis relata, solùm prohiberi tributa & gramina circa seditus Ecclesiasticos, nõ verò circa patrimonialia bona clericorù, aut circa quicquid; alia eorù bona postquam in facta sunt clericorù. Atq; in eadè sententia fuit Caiet. verb. excommunicatio. c. 27. Reijcieda tñ proculdubio est hæc sententia: quoniam clausula. 17. aperte excommunicat imponentes quocunq; onera personis Ecclesiasticis, aut eorù bonis. Atque in fine innotat penas capitis non minus, & capitis aduersus, de immunit. Eccles. quæ capita de pedagijs & gramminib; impolitis personis Ecclesiasticis, eorùq; bonis patrimonialibus loquitur. Quòd verò attinet ad quintà clausulà, probabilior est sententia Angel. verb. excommu-

Edmunicatio. 7. casu. 23. Sylu. verb. exc. 6. A
 municatio. 9. casu. 21. Summa Tabienfis
 verb. excommunicatio. 5. casu. 19. qui om-
 nes affirmant; ex communicationem ca-
 pitis quamquam de censib. lib. 6. compre-
 hendi in ea quinta clausula. Confirmatur,
 quoniam eiusmodi tributa prohibita sunt à
 iure imponi Ecclesiasticis: quod autem pro-
 hibitum est comparatione aliquorum; im-
 pliciter dicitur prohibitum: quo fit, ut,
 eiusmodi tributa exigat ab Ecclesiasticis in
 tuitu in excommunicationem illius quia
 clausula, quæ excommunicat exigentes tri-
 buta prohibita:

SUMMARY

ECCLESIA RVM, & Eccle-
 siasticorum nomine, ut eis tributa imponi
 non possint, quid intelligatur.

- 1 Religiosus novitius immunitas est à solutione
 tributorum ex bonis suis patrimonialibus.
- 2 Errare ostenditur, ex excommunicationem in
 currite, affirmantem, nostris religiosus, qui,
 peractis duobus probationis annis, vota emis-
 erant; ante professionem personarum non esse Ec-
 clesiasticas, debent tributa de bonis; quorum
 aditus dominium retinent.
- 3 Beneficium Ecclesiasticum obtinentes, etiam si
 sacris ordinibus non sint initiati, ecclesiastice
 sunt persone, nec tributa debet de bonis suis
 patrimonialibus.
- 4 Tributa solvant in hispanis clerici omnes in
 minoribus, qui beneficium non habent ecclesi-
 asticum.

Quid nomine Ecclesiarum, & Ecclesi-
 sticorum in re proposita intelligatur.
 Disp. 671.

ANTÉQUAN-
 tibus subieci-
 mibus; in quibus fas
 est ab Ecclesiis; &
 ab Ecclesiasticis, ac-
 cipere tributa, ex
 planandum est, quid
 nomine Ecclesia-
 rum, & Ecclesiasti-
 corum, in re proposita intelligatur. Atque
 Ecclesiarum nomine, etiam pia loca, ut hos-
 pitalia, & similia, intelliguntur, ac res depu-
 tate in elemosinas, & in sustentationem
 pauperum, & alia pia opera. Authentica enim

item nulla communitas. C. de Episc. & cle-
 ricorum piorum locorum meminit: & c.
 non minus de immunit. Eccles. remittit
 bonorum pauperum Christi vobis depu-
 tatorum, & vitæque disputatione præce-
 dentis relatum est: eadem verè est ratio de
 bonis deputatis ad res alias pias.

Religiosi omnes, & religiosæ, approba-
 tæ religionis, & si qui sunt eremite, qui pro-
 fessionem emittant; inter Ecclesiasticas
 personas computantur: Alij autem, qui in
 eremitis, quas vocant, inferunt, vel in ere-
 mo, etiam cum habitu particulari, degunt;
 sed mēbra nō sunt religionis alicuius appro-
 batæ, quia Ecclesiasticæ persone non sunt;
 neque immunes sunt à solutione tributi
 nisi peculiare privilegium, quod eis
 concedatur, vt. l. 20. titu. 18. lib. 9. nouè col-
 lecti concessum est quibdam inclusis in-
 ter parietes gratia pœnitentiæ, quas in hoc
 regno emperatorem dicimus.

De nouitij autem approbatæ religionis;
 nūm quoad hoc inter personas Ecclesiasti-
 cas sint computandi, ita vt ipsorum patri-
 monialia bona eo tempore immunitate, vt
 ex illis tributum non soluantur, gaudeant;
 Lassarte de decim. veod. c. 19. n. 30. ait, cū
 lis ea de re mora esset, inter conductorem
 alcaualē, & talē nouitium, emisse, qui par-
 tes illius agebat, rem transactione fuisse
 compositam. Arbitratur verò, si ea de rela-
 ta fuisse sententia, ferendam fuisse in fau-
 rem conductoris alcaualē, vt scilicet de eis
 bonis venditis, non negotiationis gratia
 solueretur. Ducitur, quoniam ante profes-
 sionem, dum nouitius est, non est verè reli-
 giosus, sed redire prohibito ad seculum po-
 test: Arbitratur tamen inter personas Eccle-
 siasticas esse computandum; eoque tempo-
 re bona illius patrimonialia immunitate esse à
 solutione tributi. Ducor, quoniam reuera
 eo ipso, quod, vt nouitius, receptus est in
 religionem approbata, pars est communita-
 tis eius religionis; quæ verè est communi-
 tas personarum Ecclesiasticarum, est quæ is
 nouitius in via, vt perfectæ, & indissolubili-
 tar, vitatur eidem communitati, ac proinde
 eo ipso reputatur personæ Ecclesiasticæ;
 & gaudet, tum privilegio canonis, si quis
 suadente diabolo; tū etiam privilegio fori;
 vt exemptus sit, non solum à secularibus
 potestatibus, sed etiam ab ordinario Eccle-
 siastico: solum quæ subest potestati eius
 religionis; vt vtriusque ostenditur tracta-
 to. sequenti: quare reputari etiam debet
 persona Ecclesiastica, vt gaudeat hoc alio
 privilegio

privilegio Ecclesiastico, vt scilicet ipse, bo-
naque patrimonialia ipsius, immunia sint à
solutione tributi. Et quidem, quod attinet
ad tributa, quæ vestigalia aut quasi vestiga-
lia, non sunt, & quæ licet vestigalia sint, nõ
tamen debentur ratione bonorum, sed per
sonæ, vt extraneis per pontem, nullus du-
bitabit, eiusmodi nouitium immunem esse
à solutione talium tributorum, idque con-
suetudine est receptum, neque aliunde id
provenire, nisi quia computatur inter perso-
nas Ecclesiasticas, vndeque est persona Ec-
clesiastica, tamen cum facultate, liberare
potestatem, redendum ad seculum, definendi
que esse personam Ecclesiasticam: quare,
tanquam personæ eodem modo, Ecclesia-
stica, immunes etiam erit à vestigalibus ex
bonis suis patrimonialibus, dum ita fuerit
nouitius, idque constat à ista ratio, san-
que religionis, & Ecclesiæ.

3. Laſarte ubi supra, cum definiuisset, ex
sua sententia de bonis patrimonialibus no-
uitiorum religionum deberi tributum, ad-
didit hæc verba. Quod est magni momen-
ti aduertisse pro fraternis Societatis Iesu-
itenim isti, non vt ceteri religionis post an-
num probationis, iuxta tex. in. c. ad Apo-
stolicam de regul. & sanctum Concilium
Tridentinum sess. 25. eodem titu. c. 15. sed
multos post annos in religione illa sanctis-
sima profitentur, vt refert idem sanctum
Concilium ubi supra. c. 6. atque ad id fieri,
quod si procurator monasterij vendiderit
aliqua bona cuiusvis iuuenis, eam religio-
nem ingressi, qui nec professus fuerit, ne-
que sacros ordines suscepit, regis deci-
mæ locum faciat. Hec ille. Qui supponit in
hac sua sententia, omnes, qui in hac nostra
Societate professionem nondum emisissent,
aut sacros ordines non susceperunt, non
esse personas Ecclesiasticas, etiam peractis
quodbus annis probationis, neque esse verè
religiosos, eaque de causa ex bonis eorum
patrimonialibus deberi tributa. Hæc verò
ex ignorantia instituti nostri, atque duræ
definitionum hæc de re Gregorij decimi
tertij, profecta sunt. Et quòd, sicut in alijs
religionibus non sunt plures gradus, quàm
nouitiorum, & professorum, ita credidit re
habere in nostra: cum tamen ex ipsa religio-
nis institutione, approbationeque, atque
definitione legis Apostolicæ, in nostra re-
ligione inter nouitios nostræ Societatis, &
professos, sint tres alij gradus verè ac sim-
pliciter religiosorum, qui disp. 139. à no-
bis explicati sunt, ubi etiam atque huius defi-

A nitiones duas Gregorij decimi tertij, pro-
mulgatas, quibus id definit, prohibens sub
pœna excommunicationis latæ sententia,
& sub alijs pœnis, id in controuersiam re-
uocare, nedum contrarium sentire, aut as-
firmare. Quare hic autor, nisi ignorantia et
cusa retur, certè in eas pœnas incidisset hæc
affirmando. Quo fit, vt error sit affirmare,
nos ros religiosos, non nouitios, emisiss-
que tribus votis consuetis, religiosos non
esse verè ac simpliciter ante professionem,
& consequenter affirmare, non esse perso-
nas Ecclesiasticas, deberique ex bonis ip-
sorum patrimonialibus tributum, nisi sa-
cros ordines suscepierint. Lege que disp. 139.
copiose hæc de re dicta sunt.

B Nomine etiam, personarum Ecclesiasti-
carum, in re propoſita, intelliguntur omnes
ordinibus sacris initiati. Item quicunque
bene ficiu obtinent Ecclesiasticum, etiã
si ordinibus sacris initiati non sint, vt om-
nes canonici, & habetur. l. 1. titu. 4. libr.
1. nouit collect.

Medina de rect. q. 15. asseruit, intelligi
etiam, qui vel sola prima tonsura sunt inig-
niti. Quod si id intelligat etiam de conjuga-
tis, est sententia, etiam ante definitionem
Concilij Tridentini, aperte falsa, & contra-
e. vni. cum de clericis. coning. lib. 6. ubi ha-
betur, clericos coniugatos, solum gaudere
privilegio canonis, vt scilicet, qui violentas
manus in eos suadente diabolo iniecerint,
si excommunicatus, & privilegio fori, vi-
debeat vt iudicari non possint pro delicto
ciuilitèr, aut criminaliter, à indice seculari:
non gaudere verò reliquis privilegijs Ec-
clesiasticis. Vnde colligunt glossa ibi, & cõ-
munis doctorum sententia, quàm Cõm-
de pra. q. c. 3. a. ult. refert ac sequitur,
eos non esse immunes à tributis, quibus
laici subiacent, dictumque à nobis est disp.
571. In eodem etiam capite additur, vt gau-
deant duobus privilegijs explicatis, necesse
est, vt contraxerint eum vnica & virgi-
ne, & vt deserant tonsuræ & vestes clericales.
Et Concilium Tridentinum sess. 23. c.
6. de reformatione, aliam cõditionem ad-
didit clericis coniugatis, vt gaudeant privi-
legio fori, nempe, quòd ab Episcopo sint
deputati ministerio alicuius Ecclesiæ. In
reliquis verò, qui non essent coniugati, sta-
tuit, vt non gauderent privilegio fori, nisi
beneficiu haberent Ecclesiasticum, aut
deserent habitum & tonsuram, & simul,
de mandato Episcopi, inferrent ministerio
alicuius Ecclesiæ, vel nisi in sominatio
clericæ

clericorum, aut in aliqua schola, vel in iurisdictione, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores ordines suscipiendos, vestiantur.

Solum ergo est dubium, utrum eiusmodi clerici primum tonsuræ, aut in minoribus constituti, teneantur solvere tributa, quæ laici solvunt. Et quidem, si id in solo iure canonico, dicendum videtur, eos immunes esse à tributis: quandoquidem cap. vñco de clericis conuig. lib. 6. & Concilium Tridentinum ubi supra, solum restringunt privilegium eorum fori, non verò reliqua corporalia privilegia, atque ita sentiunt Cour. & multi alij, quos refert. a. vlt. citato. Rex tamen Philippus Secundus post Concilium Tridentinum l. 22 titu. 4. lib. 11. novæ collectæ statuit, ut eiusmodi omnes clerici, qui bene factum non haberent Ecclesiasticum, quod

ad causas merè civiles, non gauderent privilegio fori, sed iudicarentur à iudicibus secularibus, & vt immunes non essent à solutione tributorum, sed perinde ea solverent, ac ceteri laici. Idem, quoad solutionem tributorum, statuerat Rex Emanuel in Lusitania l. 12. titu. 3. part. 1. legum extrava. vt, argumento à contrario sensu, ex eo lege, quæ solum eximit à tributis constitutos in ordinibus sacris, & beneficiarios, perspicue constataque hoc in his duobus regnis consuetudine: est receptum: consuetudo quæ videtur compisse introduci propter multitudinem eorum, qui sine delectu prima ratione, aut minoribus ordinibus, initiabatur solo intuitu gaudendi privilegijs Ecclesiasticorum, quoad fori, & quoad alia: quod redondabat in præiudicium principis, quia ea de causa multis tributis defraudabatur, atque in præiudicium ceterorum laicorum, inter quos solos foralia & onera erant distribuenda, & quos necesse erat plus gravari tributis, taciteque consentisse videtur Ecclesia, permittendo, vt iuste ea de causa consuetudo hæc in his regnis introduceretur.

SVMMARIIVM.

In quibus eventibus licite ex Ecclesiasticis tributa accipiuntur.

Principes, quando præcipere possint de Ecclesiasticis, alij ex empti, manifestent, quæ a privilegiatis non tamen possunt sine Ecclesiasticorum superfluis, penam imponere id transgredientibus. Neque debent eos solvere, vel certe tempore manifestent, quæ in sacris sunt auctoritates.

Tributa solvere tenetur Ecclesia, ut per se

ad Ecclesiasticam, ex re, quæ effectus iam aliquo tributo tanquam onere vero reali, ipsius rei ad ipsam pertinet.

Ecclesie ex Ecclesiasticis ad quæ contribuere non debeat, si sunt in commune bonam ipsæ cum laicis, et ad quæ contribuere tenentur, et ad quæ id compellunt.

Contribuere ad aliqua ex rationabili causa possunt Ecclesiastici, si non nisi de consensu Summi Pontificis, quando tamen esset periculum in mora, sufficeret consensus Episcopi & clerici.

Et quid sub leali culpa contribuere debeant, immunes Ecclesiastici de non sint à tributis in multis est, quæ consuetudo.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

In quibus eventibus licite tributa ex Ecclesiasticis accipiuntur. Disp. 672.

emunt, non causa negotiationis, incident in excommunicationem Bullæ egræ Domini, nihil impediens, quod ex superius Ecclesiasticis sunt. Quando autem clericus de vendit sit, aut non sit, asportare, aut deservire, emere, vendere, aut permutare aliquid, negotiationis causa, copiose disp. 342, est à vobis explanatum. Legem etiam, quæ supra disp. 66 circa exemptionem Ecclesiasticorum à solutione calcaris dicta sunt.

Dubium. 1. Dubium est, utrum comparatione Ecclesiasticorum, sit iustum statutum illud, si quis, a quo, lex illa descendit, quæ præcipit, ut personæ privilegiatæ, quæ aliquid ex aliquo loco suat asportantur, teneantur mensis Ianuarii scribere illud in catalogo privilegiorum eius domus (quod etiam, quod est asportandum, dicitur) alioquin, si quid asportaverint, quod ex mente non sit prius in eo catalogo scriptum, teneantur, perinde ac ceteri, solvere ex illis tributa.

Prima conclusio.

1. Hic dubio satisfaciendum est sequentibus conclusionibus. Prima est. Bene potest Rex præcipere, ut quæcumque personæ, etiam Ecclesiasticæ, quæ ex parte tunc à solutione tributis, teneantur manifestare tributorum receptionibus, quæ asportaverint, aut vendiderint, non tamen potest statuere poenam personis Ecclesiasticis, quæ id omiserint, hoc autoritate Summi Pontificis, aut prætorum ipsorum, & multo minus eam ab illis exigere. In hac conclusione conveniunt doctores. Quoniam iure optimo potest Rex velle scire, quæ asportantur, aut venduntur, ut discernat, an verè sint Ecclesiastici, & an verè immanes sint à tributo, vel non debeantque Ecclesiastici si statuto se conformare, ut pote rationabili & æquo. Quia tamen Rex, comparatione Ecclesiasticorum, nullam vim habet coercionis, utique, neque poenam potest illis statuere, neque illam executioni mandare, absque Summi Pontificis autoritate. Vnde videmus legem. 12. Lusitana. tit. 3. part. 1. leg. extraneus, nulla apposta poena, statui, ut quibus Ecclesiastici immunes sint à solutione tributorum ex ijs, quæ, non causa negotiationis, asportaverint, aut vendiderint, teneantur tamen se manifestare publicis ministris ad id constitutis.

Secunda conclusio.

2. Secunda conclusio. Iustum, & contra libertatem Ecclesiasticam, est statutum, ut Ecclesiastici ita mensis Ianuarii teneantur manifestare ac scribere, quæ sunt asportata,

aut, ut nisi illa eo mensis scripserint, vel asportare ea non possint, vel si asportaverint, teneantur solvere ex illis tributum. Probatur conclusio. Quoniam id restringit privilegium Ecclesiasticum, privaturque Ecclesiastica dispensatione, sive in fieri possit, ut mensis Ianuarii non indigeant rebus, aut in actu non habeant eas asportande; & potest, ut eis indigeant, vel animam mortet. Quod si, ut concedentes id statutum, aut illud quousimodo executioni mandantes, intendunt in excommunicationem Bullæ egræ Dominum. Nescio tamen an in eo peragad hoc id statutum perferendum sit, aut ex parte Regis Historicum fuisse adhibendum, quod nōdum ad regni fastigium decesserit. In mensibus. Quando dubitatur, an id quod Ecclesiasticus asportat, aut vendit, sit sumum, vel absterius, aut non illud asserat, vel vendat, negotiationis causa, statum est in remota talis personæ Ecclesiasticæ, vel in minister publicus probare debet eorumque, nisi contenta quietate rei, & personæ, perspicuum esset, rem non esse illis personæ Ecclesiasticæ, aut asportari, vel emi, & vendi, nec etiam teneat causa. Ita fere præcipitur in 1. citata tit. 3. part. 1. leg. extraneus.

C Secundus eventus, in quo Ecclesia, aut Ecclesiastica persona, tenetur solvere tributum ex aliqua re, est, quando de re aliquam, antequam deveniret ad Ecclesiam, aut ad personam Ecclesiasticam, habebat onus reale, & inde vel tributum, vel pensio aliqua, solveretur; tunc enim, quia res onere aliquo merè reali affecta, transit cum suo onere, utique, si ad Ecclesiam, aut ad personam Ecclesiasticam, deveniat, tenetur ea Ecclesia, aut persona Ecclesiastica, solvere ex illa tributum, aut onus reale; secus autem, si ex re deberetur, interim dum erat talis, vel talis possessoris, iuxta ea quæ disp. 662. dicta sunt. Ita Innoc. & Panor. c. nō minus, de immū. Eccles. Sylvest. verb. immunitas. 1. n. 19. & alij.

Verumtem intelligatur eorundem eventus, in quo Ecclesie, & Ecclesiasticæ personæ, cōtribuere. sepeatur ad aliquam animadversionem tendum est. Esse dubium inter doctores, utrum Ecclesie, & Ecclesiasticæ personæ, cōtribuere ad ea teneantur, quæ ad bonum, Ecclesiasticum cum laicis commune, spectant, ut ad reficiendos populos, viros, & aqueductus, ad sternendum vias, & ad his similia. Innoc. & quidam alij ex iuris peritis, quos Sylvest. verb. immunitas. 1. n. 20. citat, affirmant, et respondent. Atque id probant

bant ex. l. ad instructiones. Et de sacro sacro
Ecclesiis videtur aperte habetur. In contraria
tamen sententia sent. Panor. Bar. & plerique
alii, quos Sylvestrius ibidem etiam citat.

Prima
conclu.

Sit vero prima conclusio. Si bonum publicum, Ecclesiasticis cum secularibus communibus ad quod tributum imponitur, non respiciat bona Ecclesiastica, Ecclesiasticis que personis, nisi quodammodo remittit, quatenus scilicet Ecclesiis, Ecclesiasticis que personis, sunt partes eiusdem publici, quare proinde ea ratione similiter, ac reliquis temporaliis partibus, gaudere debent eo bono, & quando tributum imponitur ad reficiendos, reparandos, ad construendam, vel ad constituendam, vel reficiendam, publicam potestatem mandandam, vel aperiendam publicam, licetque potestatem, vel ad fontem publicum, aut aquaeductum, non tenentur. Ecclesiasticis tamen id tributum, quia potius, quod illud eis imponitur, aut ab eis exigunt, vel accipiunt, incurritur ex communicatione, diff. 670. relata. Conclusio hæc est. Panor. c. non minus de immuni Eccles. & plurimum aliorum, quos refert Sylvest. ibi supra, & colligitur aperte ex c. ad minus citato. Cuius firmari aut potest, quoniam si quotiescunque bonum, ad quod tributum imponitur, communis est, modo explicato, Ecclesiasticis cum laicis, uterentur Ecclesiastici ad illud contribuere, illudque solvere, tunc nullum esset privilegium Ecclesiasticorum, quoad tributa: quod si quidem omnia solvantur in bonum illo modo Ecclesiasticis cum laicis communde, nempe in, conservat ionem, defensionem, & augmentum reipublicæ. Ad legem vero, cui contraria sententia mittitur, dicendum est, abrogatam esse per authenticam item nulla communis. Ita c. de Episc. & cler. & per alia iura canonica disp. 670. relata.

Secunda
conclu.

Secunda conclusio. Quando bonum, ad quod contribuitur, respicit peculiariter aliquos prædicia, ita quod soli eorum domini, ob emolumentum, quod inde talibus prædiciis resultat, debent ad id contribuere, tunc si Ecclesiæ, aut Ecclesiasticis personis, habent ibi aliqua prædicia, quæ eodem modo ob emolumentum perfruantur, ac reliquis prædicia, debent perinde ad id contribuere, ut domini laici ceterorum prædiorum. Vnde si vermes depopulentur, aliquos agros in particulari, aut vis fluminis perdat aliquos agros in particulari, atque ad subveniendum ei malo, necesse sit dominos, aut posseditores eorum agros contribuere, ut

A Ecclesiis, personisve Ecclesiasticis, quæ ibi habuerint agros, teneantur pro rata contribuire ad eos sumptus. Similiter, si agri aliqui, propter nimiam humiditatem, sint infructiferi, atque, ut fructiferi reddantur, necesse sit aperiri fossam, quæ confluat, & decurritur aqua eorum agrorum, tunc si Ecclesiæ, aut Ecclesiasticis, domini sint aliquorum eorum agrorum, contribuere, teneantur pro rata ad eam fossam aperiendam, ac conservandam. Idem est, si ad irrigandos aliquos agros, necesse sit facere aqueductum, & in similibus aliis eventibus. Ratio autem est. Quoniam bonum, quod intenditur, & ad quod contribuitur, directè ac proximè respicit bona Ecclesiæ, & Ecclesiasticorum, ita Panor. lococito, & alii, quos Sylvest. ibi supra refert ac sequitur. Idem merito dicunt esse, si vicini, omnes contrahant ad sterrendam lapidebus viam, quæ est ante ianuam ipsorum: tunc enim Ecclesiastici, qui ibi habent domos, teneantur similiter contribuere.

Tertia conclusio. In euentu præcedentis, Tertia conclusio, secularis non possunt per se, ipsos compellere Ecclesiasticos, ut contribuant, si Ecclesiastici requant, sed id officio debent per Episcopum, aut per alium legitimum iudicem. Rationem Ecclesiasticorum, id est, si res ad multos Ecclesiasticos pertineant, fieri debet de consensu, non solum laicorum, sed etiam Ecclesiasticorum, habita ea de re consultata inter Episcopum & Ecclesiasticos. Quod enim ad diversos attinet, de omnium consensu statui, mandarique debet executioni. Ita Panor. c. non minus citato, & alii. Neque ad eiusmodi contributionem, quæ eo modo priusquam modum Ecclesiarum, aut Ecclesiasticorum, respicit, necessarius est consensus Summi Pontificis. Neque ea de re est sermo. c. aduersus de immuni. Eccles. aut in Bulla cæpi Domini.

Quartus euentus, in quo tributum, aut gravamen, iuste ac licite imponitur & exiguntur ex Ecclesiis, & ex Ecclesiasticis personis, est: Quando id ex rationabili causa fit, de consensu & scilicet Summi Pontificis. Ita colligitur ex c. aduersus de immuni. Eccles. & ex Bulla cæpi Domini clausula 17. tesque ex se est satis perspicua. Quandoque non minus de immuni. Eccles. permittitur erat, ut, si Episcopus & clerus conspicerent publicam necessitatem, aut commoditatem, remota in sensu explicato conditione prima euentus præcedentis, ad ipsos per-

pertinentem, cui soli seculares nō possent commodē subuenire, statuerē possent certā contributionem, per Ecclesiās, aut Ecclesiasticas personas, faciem, ad subueniendum ei necessitati, aut commoditati ita tamen, vt ad eam faciendum compelli nō possent per seculares, sed seculares illi acciperēt tanquam gratiam ab Ecclesiasticis impensam. Non tamen sufficiebat. Episcopus solus ad id statuendum, sed simul erat necessaria consultatio Episcopi cum clero, & vtriusque consensus. Postea verō, qd aduersus eodatum & clausula. 17. Bulla: eamz Domini, ad obuiandū m aliquibus in commodis, sancitum est, vt oblique contentū Summi Pontificis, deinceps id constitui nō posset. Obseruant tamen Paphor. cap. 1. n. 2. o. & alij. Quando necessitas esset remota, adeoque vrgens, vt absque periculo communis boni, ac scandali, expectari nō posset responsum Summi Pontificis, possent Episcopum, & clerum concedere eam Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum, contributionem. Quoniam praestandum non est, Summum Pontificem velle in eo enenā, vt ipse expectetur beneplacitum: id enim esset irrationabile & iniquum. Adde, si bonum commune omnino periclitaretur, si Ecclesiasticis non contribuerent, lethalius peccare, nisi cōtribuant, & nisi sua cōtributio bono communi subueniant, atque adeo tunc lethale peccatum esse expectare Summi Pontificis beneplacitū; si ex ea mora commune bonum notabile pateretur detrimentum.

6 Illud postremū hoc loco addiderim, inuolūm esse aduersus Ecclesiasticam libertatem quancunque contrariam consuetudinem, atque recto nullo tempore aduersus eandem libertatem praescribi. Ita habetur in authentica cassā. C. de sacrosanct. Eccles. c. non minus de immun. Eccles. & alijs iuris.

S Y M M A R I V M

EXIMI Ex rationabili causa possunt aliqui, etiam quoad suam posteritatem, a tributis sine rationabili verō causa eximi a principe non possunt. Et nullus exemptus censetur, nisi id prebeatur.

2 Exemptio a tributorum solutione licet vendi aliquando licite possit, quin ex iura tributorum, gratiarūq. censibus possint rari tantum, & ex vrgenti valde causa id fieri debet.

A Qui alij a tributorum solutione sunt exempti. Et num liceat, aut expediat, aliquos ita eximi, aut reduci a tributorum soluendi. Disp. 673.

N hoc regno ij, quos hidalgos vocant, ab oneribus sunt exempti, & a tributis presens, nō verō a redigalibus, & quasi redigalibus, vt disp. 661. & sequentibus, dictum est.

B Quia autem alij in particulari sunt exempti, vel omnino, vel ex parte; tam in hoc quam in alijs regnis, ex cuiusque priuilegijs est intelligendum, & qui sufficiens ad id priuilegium non ostenderit, tanquam minimē exemptus est habendus. Titulo autem 18. lib. 9. in qua collecta traduntur loca aliqua, & personae, in hoc regno exemptae, vt disp. 663. dictum est.

C Quod autem ad secundam partem, in titulo dispositio nis propositam, attinet, nō pe vtrum fas, ex pedientisq. sit, aliquos ab oneribus, & tributis eximi, dicendum est. Fas, expeditisq. id esse, quid ita possit lat commune & publicae bonum. Vt in remunerationem pro rebus in bello, aut alibi, in reipublica non modicam utilitatem, communēq. bonum, gestis, fas est aliquos immunes reddere ab oneribus, & tributis, eximendo etiam totam eorundem posteritatem, si ita recta ratio postulet. Hoc modo in hoc regno ij nobiles, quos hidalgos vocant, quorum maiores hoc regnū de Maioribus potestate extraxerunt, aut aliqui in eo valde vtiliter gesserunt, quique ornamento sunt reipublicae, & peculiariter ad illius defensionem tenentur, tametsi, qui non ex priuilegio tales sunt, sed ex antiqua generis nobilitate, non soleant cogi ad bellum, sed solum inuitari, eaq. inuitatio sufficiat, vt Otalora de nobilitate part. 1. c. 6. refert.

D Exempti sunt ab oneribus, & tributis presens, vt dictum est. Rationabilibus item ex causis possunt aliqui ab oneribus, & tributis eximi, vt medicis, doctores in quacunque facultate, milites, & alij similes, qui viles sunt reipublicae, ad tuendam hominum salutem, ad rem publicam gubernandam, ac bonis moribus imbuedam, ad illius defensionem, & ad similia alia. Expedit verō, quando reliquis tributis, quae principi solui

et elicitur, multa de tributis, quæ ad id condi-

19 De alcazala ad eandem proximam.

20 Qui compensationem alterius debiti, quod Rex

ei debet, potest facere in tributis, quæ ipse Regi

debet, potest etiam illam secare, et si Rex sua

tributa alteri locata habeat, securi sit danda

21 ta, aut vendita alteri habeat.

22 Alcazalam, aut aliud tributum, quando

Rex ex iusta superueniente causa licite au-

ditus exigit, non possunt idem efficere alii,

23 qui antea habebant alcazalas in aliquibus oppi-

dis titulo oneroso, aut lucrativo, rite acqui-

24 ritas.

25 Tributum si quod licite mercatores in merc-

bus defraudant, curandum est confessariis, ut

26 iterum illud accipiant et emporibus eam mer-

27 cium in pretio.

28 Tributum circa solutionem si facta sit conventio

29 cum publicano, quando non constat esse omni-

30 no iustum, solvendum illi in foro conside-

31 ratæ, quod cum illo fuerit consentum.

32 Quo si que tributa in conscientia foro

33 sine soluenda. Disp. 674.

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55 Impositio, si iusta sit, neque, qui illa de novo

56 imponunt, peccant, aut incurantur, etiam

57 ex commutatione, neque ea sunt vaqua

58 menti Summi Pontificis in Bulla eorum. Do-

59 mini, quia eisdem aliqui trepidam etiam in vi-

60 tat timor. Neque enim Summa Pontifex

61 exordare potest legitimam potestatem,

62 quem principes seculares in suis subditos

63 habent, imponendi illis nova tributa, anti-

64 quasque augendi, quando contra iustitiam

65 ediciones, et illa iusta, ac licite sunt, expla-

66 re. Quia potius tunc, etiam in iustis sub-

67 ditis, nolentibusque ea acceptare, potest

68 princeps eos cogere, ut illa acceptent, ac

69 solvant: et quod iustitia: tunc a parte ip-

70 sius pugnare. Unde ad ostendendum non

71 fuisse vaquam mentem Summi Pontificis

72 impedire in eo etiam imponere nova

73 pedagia, aut gabelas, aut augere impositas,

74 adducitur hoc in quinta clausula Bullæ e-

75 domini verba: ad id potestatem nos habere

76 ter, quæ antea non appropinquabant. Iuli-

77 o. Hic ita constituta, et mentem nostram

78 circa questionem in titulo disputationis

79 propositam, aperimus, sequentes statu-

80 da sunt conclusiones.

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

Prima
claus.
3

defensione reipublice, effeque proinde res eo ipsa ex iustitia debitas, quod concurrentibus conditionibus explicatis statuitur, ac solui precipiuntur: solum verò ut melius ab omnibus soluantur, poenae eiusdem legibus statuuntur tributa non solucentibus, aut aliis transgredientibus, quae ad maiorem autem transgressum merito statuta. Quo loco observa, quando competetia alia bona non sunt deputata supremo capiti ac principi reipublice, unde competenter sustentetur, persoluant ministri publicos, conferuet ac defendat rempublicam, esse illi iure naturali debita in genere tributa competentia ad ea omnia idque: vi ipsius institutionis reipublice, ut dictum est: determinationem verò eorum, nempe quod tantum, vel tantum, soluantur, & quod hoc, vel illo modo, & ex his, vel ex illis rebus solvantur, attinere ad ius positivum: eo tamen ipso, quod hae iustitiae, ac iuxta conditiones explicatas, sunt taxata, ac constituta, debita sunt à subditis obligatione iustitiae: quoniam constituta iuxta ius iustitiae, quod princeps habet, non solum, ut ea constituit, sed etiam, ut solvantur: quare, qui illa solvere omittit, non solum peccat contra obedientiam principi debitam, sed etiam contra iustitiam, non minus quam, qui transgreditur praeiunctum iustitiae lege taxatum, peccat, non solum contra obedientiam, sed etiam contra iustitiam, ac proinde utriusque ad restitutionem in foro conscientiae tenentur. Neque, ut eiusmodi tributa sint simpliciter ac plene debita, quando de eorum omnium iustitia omnino constat, quia videlicet in eis omnibus imponendis servatae sunt conditiones omnes explicatae, necesse est à publicanis, ab aliisque ministris publicis, exigantur: eaque de causa, qui in absentia publicanorum vendunt, aut permittunt, vel aliquid asportant, aut deferunt, unde tributa debeantur, & multo magis, qui fraudulenter hae effugiant, tributaque occultant, tenentur ad eorum restitutionem in conscientiae foro, quando de eorum omnium iustitia & equitate omnino, ut dictum est, constat. Haec nostra sententia ita explicata confirmatur ex illo ad Rom. 13. Ideo et tributa prestatis; ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum serviutes. Qualis ratione ministerij, quod exercent, reipublicae quae administrationis, debita tributum sunt tributa. Unde statim subiungit Paulus, Reddere ergo omnibus debitum, cui tributum, tributum: cui vero legal, & cetera. Confirmatur item ex illo Matt. 22. ubi interro-

gatus Christus, Licet dictum dari Caesaris Reliquit. Reddere, quae sunt Caesaris, Caesar. Quo in loco Hieron. de tributo id intelligit. Ex Matt. 17. quando ministri publici didrachma exegerunt, licet ostenderet se immanè esse à tributo: aperte tamen innuit reliquos tributi esse debitores. Atque, ut hominibus ea in parte exemplum in sua persona relinqueret, miraculo est usus, ut pro se, & pro Petro, tributum solveret.

Secunda conclusio. Quando constat tributa esse iniusta, quia scilicet collat, aliquam ex conditionibus explicatis, ut tributum sit iustum, deficere, tunc, qui illa imponunt, augent, exigunt, aut exigi faciunt, & denique, qui ad quodvis horum quoquo modo cooperantur, lethaliter peccant, & ad restitutionem tenentur eis ipsis, à quibus acceptum est, quod ira in tributum iniustum fuerit acceptum. Subditi verò non tenentur in conscientia illa solvere, possuntque non solum tributa, & id unde exiguntur, occultare, & fraudibus ad id vitare, dummodò mendacia & periuria in his non interueniant, sed etiam possunt ea aperte denegare: modò tamen inde non sequatur scandalum, graue malum publicum: tunc enim locum habet illud Christi Matth. 5. Qui vult tunicam tuam tollere, dimittet ei et pallium. Haec omnia notissima sunt quoniam contra iustitiam tunc exigentur.

Utrum autem, qui eiusmodi tributa laici de novo imponunt, aut augent, sint excommunicati excommunicatione Bullae censurae Domini, & similiter, qui ea exigunt. Conueniunt omnes, quando eiusmodi tributa sunt iniusta, atque adeo imponi prohibita, ob defectum potestatis inponente, incurrere excommunicationem quoniam clausulae Bullae censurae Domini, propter verba illa eiusdem clausulae, ad id potestatem non habentes. Probabilis tamen existimo, omnes, qui à tempore, quo clausula illa quoniam imponi consuevit in ea Bulla, tributa quouis modo iniusta imposuerunt, vel imponunt, aut illa augent, vel ea augent, incurrere etiam excommunicationem: quia re vera tributa prohibita imponunt, augent, aut exigunt. Verba autem illa, ad id potestatem non habentes; solum fuerunt apposita ad declarandam, mentem Summi Pontificis non esse, arctare manus principibus, ut tributa iusta imponere non possint, ut supra dictum est. Illud observa, quoniam dissum inter doctores controuersum, an, qui tributa iniusta solum augent, incurrant eam excommunicationem.

Secunda conclusio.
4

D

E

communicationem. Et quosdam affirmasse, eam incurrere. Ducebantur, quoniam augere iniuste tributum, erat de nouo imponere id incrementum iniustum. Alij verò negarunt, eam incurrere: quoniam id non erat nouum tributum imponere. Ad dirimendam verò eam controuersiam, approbendamque priorem illam affirmatam sententiam, quæ verà erat iuxta legislatoris mentem, iam hodie in ea clausula apponuntur verba illa, *vel augent*; quæ antea non apponebantur.

- 6 Quando dubitatur, an tributa imponantur, vel imposita fuerint, concurrentibus omnibus conditionibus necessarijs, vt sint iusta, & potissimum quando dubitatur, an imposita fuerint concurrente causa ad id iusta, distinguunt doctores. Quoniam vel tributa sunt antiqua, de quorù initio nulla extat memoria, vel sunt noua. Si sint antiqua, de quorum principio non sit memoria, affirmant communiter, ea à subditis in conscientia deberi. Quoniam præsumendum est, iusta ex causa fuisse imposita, ceteraque necessaria, vt fuerint iusta, interuenisse. Et quoniam in dubio melior est conditio possidentis: princeps autem est in possessione accipiendi ea tributa tanquam sibi verè debita. Item, quoniam, estò causa à principio non fuerit iusta, aut aliud ad iustitiam talium tributorum defuerit, debita tamen iam duoc sunt principi in conscientia, & in foro exteriori, titulo prescriptionis. Confirmatur hæc sententia ex c. su per quibusdam. §. præterea, de verb. signif. quo in loco, inter tributa minimè interdicta, connumerantur ea, de quorum initio nō extat memoria. Et quauis caput illud, si rectè expendatur, solum loquatur de tributis non interdictis ex parte autoritatis eius, qui illa imponit, statuatque, ultra superos principes, etiam eum posse illa imponere, qui à tempore, de cuius initio non extat memoria, illa imponit, licet eum accipere id tributum, quod ipse, antecessorūque ipsius, acceperunt à tempore, de cuius initio non extat memoria: eadē tamen est ratio, quòd presumantur iusta, cōseanturque proinde non interdicta, ex ceteris capitibus necessarijs, vt iusta sint: quando quidem ex tempore, de cuius initio non extat memoria, non minus presumuntur interuenisse cetera capita, quàm interuenisse presumatur autoritas ex parte imponentis, qui alioquin eam non habet, imò magis cetera capita presumuntur. Senten-

tiam tamen hanc communem doctorum, intelligo, quando nunquam fuit suspicium, & controuersia de iniustitia eius tributi; aut de cessatione causæ, ob quam fuit impositum. Si enim temporis progressu fuit semper querimonia de aliquo tributo, vt de graui & iniusto, ac sine sufficienti causâ introducto: aut quòd cessauerit causa, & quòd cum ea id tributum cessare omnino debuerit, aut ex parte; certè antiqua consuetudo id recipiendi, non est sufficiens: ad pacandas principum conscientias, & ad auferendum ius suum à subditis. Ratio autem est, quoniam in eo conuictu non est præsumenda in principibus bona fides: in hoc sensu, quasi absque dubio, quòd hoc tributum sit iustum, fuerint in possessione illud exigendi ac recipiendi, & quòd, orobobio, fecerint debitam diligentiam ad veritatem inquirendam, retrahente, & exceptante, eos tributorum cupiditate. Et quoniam rari sunt, qui verum illis ea de re loquantur, quicquid his de rebus dubiū vllum mouere illis audeat, cupientes eis placere, o diu quod illorum extimescentes. Et quoniam populi, quorum id interest, non audent se principibus opposere ea in re, neque sufficienter audiuntur. Quare in antiquis tributis non faciliè videtur admittenda prescriptio, neque item præsumptio de iniustitia eorum: sicut præsumptio non est de iniustitia nouorum tributorum, quando non constat de iniustitia causæ, ob quam sunt imposita, & de reliquis conditionibus necessarijs, vt sint iusta, de qua re mox dicemus. Longè verò maiori cum ratione nō est admittenda prescriptio in tributis antiquis, quando semper fuit notum, causam fuisse iniustam, aut de ea semper non debili coniectura fuit dubitatum. Solum ergo erit admittenda prescriptio circa antiqua tributa, idque, quod communis doctorū sententia circa illa tradit, quando non est memoria de initio alicuius tributi, & simul ignoratur causa, ob quam fuit impositum; aut, si causa scitur, iniustitia tamen illius nequam in controuersiam fuit adducta; vel, si adducta aliquando fuit, leuiter fuit adducta, debilibusque fundamentis. Atque iuxta hæc acciperem, quæ Med. de rest. q. 13. & 14. hac de re tradit.

Quando tributa sunt noua, & nō constat de illorum iniustitia, sed dubitatur, an defuit aliquid ex requisitis, vt sint iusta, affirmant doctores communiter, non deberi in conscientia, sed posse defraudari, modoperiu-

perituri, & mendacia, non interueniant: A
imò denegari posse, cessante scandalo, &
gravi damno publico. Ita Caiet. verb. ve-
tigal. Angel. verb. pedagium. n. 6. Syluest.
verb. gabelia. 3. n. 9. Gabr. in. 4. d. 13. q. 5.
conclus. 7. Medius de rest. q. 13. & alij, quos
citant. Ratio autem est, quoniam in dubio,
melior est populi conditio possidentis. Et
quoniam in iure eiusmodi noua tributa præ-
sumuntur iniusta, quando de contrario nõ
constat. Vnde, c. quamquam de censib. lib.
6. dicitur, tributa regulariter esse contra
iura, tum canonica, tum ciuilia. Et c. per-
uenit de censib. ait Summus Pontifex, ne-
cesse esse scire prius causam, propter quam
census sit soluedus, quomodo soluatur. Quod
si subditis causa tributi aliquid reddatur,
& de iustitia illius dubitent, necesse est ut
consulant peritos, debitamque adhibeant
diligentiam ad iustitiam, vel iniustitiam, illius
indagandam, ne forte principem debito pri-
uato tributo: interim tamē dum de iustitia
causæ illius non constat, non tenentur in
conscientia soluere id tributum. Princeps
autem; qui, dubitans, an causa sit iusta, tribu-
tum imponit, lethalius peccat: quoniam
periculo se exponit iniustitiam exercendi
in subditos. Neque cõparatione tributorum,
que ita accipit, dicitur possessor bonæ fi-
dei: easque de causa tenetur ad illorum re-
stitutionem, nisi, post illa accepta, ei collat
de iniustitia causæ. Qui verò nomine princi-
pis ad exactionem talium tributorum coo-
peratur, si sciat, principem de iustitia causæ
dubitare, & ipse etiam dubitet, lethalius
peccat ea exigendo, atque ad restitu-
tionem tenetur, nihil impediēte, quod eidē
principi sit subditus, & quod à princi-
pibus, id efficiat. Ratio autem est, quoniam
ex exactio est cooperatio ad principis pec-
catum. Quando autem subdito non con-
stat, principem peccare in ea exactione,
tunc, est, ipse dubitet de iustitia causæ,
& iussus à principe licite exigere potest ea
tributa, neque ad aliquam tenebitur resti-
tutionem, est, postea ipsi constet de ini-
ustitia causæ; modo ex tributo non sit fa-
ctus locupletior: nam tunc tenebitur, quia
tunc se inuenit in locupletiore, &
non amplius: eo quod non tenetur ex
parte iniustitiae acceptionis, quia non pec-
cauit parendo in dubio principi, sed tenetur
solum ex parte rei acceptæ. Quod autem
non peccauerit parendo in dubio principi
ad iubentem, inde constat; quod obedientia
in dubio, an; quod præcipitur, sit licitum, i

excusat subditum à peccato, ut disp. 1. 3.
& alij, dictum est. Quando aliquis non
esset subditus, si, dubius de iustitia causæ,
exigeret tributa, aut, est subditus, si, nõ
nõ iussus, illa exigeret, lethalius pecca-
ret, iuxta ea quæ disputatione citata dicta
sunt, atque ad restitutionem teneretur:
quoniam exponeret se periculo ad ini-
ustitiam cooperandi, neque cum excusaret
tunc obedientia sui superioris, id illi præ-
cipientis.

His omnibus ita positis ac explicatis, 8
ut ad praxim eorum, qui confessiones
audiunt, ad casusque conscientie respon-
dent, aliquid, velut necessitate ductus, sub
aliorum iudicio, addam, in primis dico. Fa-
cillimum in reposita esse hanc conclu-
sionem in vniuersali statuere ac definire.
Nempe, tributa, de quibus constat iusta
esse; quia in illis concurrunt conditiones
ad id necessariæ, atque à disp. 666. expli-
catæ, debent in conscientia, easque defrau-
dantes teneri ad integram eorum restitu-
tionem, quin & de iustis talium tributo-
rum, teneri ea offerre ministris publicis,
quando ministri publici ignorant ea de-
beri, ut in hac disputatione definitur, com-
probatumque à nobis est. Difficillimum
verò esse definire, an tot tributa, quot he-
die in vnaqueque, prouincia sunt statuta,
iusta sint, ut quicunque aliquis ex illis de-
fraudauerit, cogendus in foro conscientie
sit, id totum restituere ac offerre: definire
que quousque iusta sint, aut non sint, cor-
rigere proinde homines in conscientie foro
debeat, aut non debeant, ea in particulari
restituere.

Deinde, cum ex vna parte tam multæ con-
ditiones explicatæ, necessariæ sint, ut ius-
ta tributa sint iusta: ex alia verò parte,
tot tributa in vnaqueque prouincia sunt
hodie multiplicata, & audacinde effectum
est, ut ius canonicum, & doctores, tributa
noua, augmentaque noua veterum tribu-
torum, præsumant iniusta, quando de cor-
rum iustitia non constat, ut supra dictum
est; ac proinde in conscientie foro po-
obligant ad eorum solutionem. Contenten-
ad huc doctrinam Caiet. verb. vectigal sic di-
xit. Tot aduersiones exigunt ad iustitiam vectigalium,
difficile fore sit inuenire vectigalia iusta: pro-
pterea merito dicitur regulariter dicuntur verò
iure. Hec ille. Dixit quoque quilibet. 2. de libert.
Christ. c. 1. hec protulit verba. Ceterum qui
beatis seculari impositione, seu exactione, vel
gelis, seu pedagibus, propter aliquam exsuperatit

Et 2. quod

quod autem de his contingit plerumque esse illicitum, idcirco non faciliè inuigilandum est scrupulus eiusmodi vestigialia defraudantibus, præsertim pauperibus, &c. Mitto alia his consentanea, quæ ab alijs dicuntur.

Antequam autem conclusiones generales subiiciam ad præxim accommodatas, quibus asseriam, quod sentio, aliquid in maiorem lucem dicam de aliquibus tributis in particulari. Quod ad ea vestigialia attinet, quæ in confinijs regnorum ex rebus terra, aut mari, asportatis, vel delatis, solvuntur, & portoria, ac pedagia dicuntur, observandum est. Causam, ob quam sunt imposita, asseruari, defensionem ac securitatem eorum, qui merces extrahunt, & asportant. Quod si ea causa fuit, semè omnino, aut maxime ex parte, cessavit, maxime in confinijs regnorum Hispaniarum, quæ parent eidem Regi, & in quibus transitus terra est ab uno in aliud. Videmus verò eiusmodi pedagia, non solum immutata, sed valde aucta esse, ut constat ex varijs legis et de re latis, quæ habentur lib. 9. nouæ collect. varijs titulis, & de quibus ex parte in superioribus habitus est sermo. Victoria autem in commentarijs manu scriptis in. 2. 3. quæ sit. 62. art. 3. eiusmodi vestigialia, antequamingerentur, appellabat latrocinia: fortè ductus, quod causa cessauerit, & quod rigurose exigere rentur, maximæque cum vexatione transseant: cum vero hodie valde sint aucta, & longè maiori cum rigore exigantur, nescio quid de illis hodie diceret. Fortasse autem prima origo quondam horum vestigialium, non fuit solum onus defendendi asportantes, & extrahentes merces, sed etiam ut principes inde quoque haberent ex parte vnde reipublicam defenderent; & vnde sumptus in ea necessarios facerent. Atque legibus, quibus aucta eiusmodi vestigialia sunt, ea causa redditur, quod cum exaltatum esset patrimonium regni, diuendit, cum pacto de retro vendendo; plurimis ex redditibus regni, & accrescentis valde necessitates regni ingentibus sumptibus diuersorum bellorum; visum fuit, nullibi commodius, minorique cum grauamine ac molestia subditorum, posse redius augeri, quibus regni necessitatibus subueniretur, quam auctis tributis in eiusmodi mercibus, & rebus, quæ ex uno regno extrahuntur in aliud, aut ex alio inferuntur. Et quoniam mercatores hæc tributa in egressu, & in ingressu regnorum;

A soluant, maxima tamen ex parte redundant in detrimentum, non ipsorum, sed eorum, qui eas merces sunt postea empturi, quibus carius ob ea tributa venduntur, qui quæ proinde in eo augmento pretij eas solvunt. Reddant etiam aliqua ex parte in detrimentum eorum, qui illas vendiderunt in regno, vnde extrahunt: mercatores enim, attendentes ad magnæ tributa, quæ ex illis postea sunt soluturi, nolunt eas emere, nisi minori pretio. Atque ita videmus, postquam lanis in eorum extractione est, quouique ex portibus Hispaniarum riuos soluant, tot tributa sunt aucta, minori pretio alienigenas eas emere à nutritibus greges, valdeque decreuissè lanarum pretium in hac ciuitate Conchen si, & alibi id quod in causa est, ut greges in minori numero nutritur, præsertim cum adeo etiam accreuerint herbarum pretia, ut reditus Regij angustentur: quod in causa est, ut in detrimentum regni, ipsorumque reddituum regionum, decreuant hæc naturales diuitie lanarum & gregum, quæ non infimum locum tenent inter naturales Hispaniarum diuitias. Illud, præter alia, circa hæc tributa, scrupulus ingerit, quod;

C. ut dictum est, incolæ alterius regni, in quod merces inferuntur, tandem soluant tributa, quæ in egressu ex alio regno ex mercibus solvuntur: æquitas autem non patitur, ut ad subueniendum necessitatibus vnius regni, tributa imponantur subditis alterius regni. Respondendi tamen potest, principem mercibus, dum sunt in suo regno, id tributum imponere, neque cogere, ut extrahantur, neque permittere, vellet, ut ex suo regno extrahantur, nisi cum eo onere: per accidens autem esse, quod inde in alio regno accrescat pretium earum, & quod subditi alterius regni eas carius emant.

D. Quod ad alcaualium attinet, de origine illius in hoc regno dispo. 66, dictum est, à principioque solam vigesimam, aut trigessimam, partem prenij fuisse concessam, solumque ad tempus: postea verò creuisse usque ad decimam partem: nunquam tamen magna cum exactione, summoque cum rigore, fuisse exactam: neque credo populos vnumquodammodo spontaneè illum soluisse, sed magnis cum querimonijs; & quia aliud: eis non permittebatur. Atque ante tempora Regis nostri Philippi secundi, magna ex parte per capita familiarum soluebatur: quotannis, iuxta cuiusque negotia,

negatis, neq; soluebatur hīto modo pars v
gelima. Item quoad id, quod non per ca
pita, sed ex venditionibus ipsis ac permu
tationibus soluebatur, valde remissè exi
gebatur, & p̄o modico pretio cum positio
fiebat cum publicanis: seu exactoribus.
Tempore verò Regis Philippi, cum valde
exhaultum esset regale patrimonium ob
ingentes bellonum sumptus, & indies ead
dem de causa vigeret magis ac magis regi
ni necessitates, hoc tributū, non sine que
rimonia & clamore populi, cepit integrè
& cum rigore exigi. Multi verò populi elo
gerunt potius solvere ingentem quan
dam summam: quoniam per capita fami
liarum, iuxta venditiones ac permutation
es consuevit, quæ tamen se ipsa longe mi
nor est, quam idem tributum integrè per
solutum, quàm ferre exactorum molities,
illudq; integrè solvere. In Lusitania verò
idem tributum, quod sissa vocant, primum
fuit impostum ad tempus à Rege domino
Petro, deinde à Rege domino Ferdinando,
postea à Ioanne primo, ad bellum contra
Castellanos, & non ad Septem expiendam
v̄t aliqui dixerunt, & inde videtur perse
verasse vsque in hodiernum diem. Ex quo
vis temporis Ioannis secundi, & Ioannis
tercij, populus perierit, vt tolleretur; his
tamen Regibus committentibus negotium
hoc viris doctis, constitutum, responsum
q̄e populus fuit; ob multas causas, quæ
temporis progressu superueniunt, per
manere debere ac solui, vtm capitibus co
militorū (de la Corte vocat) regi habetur.
Eo forte iam hodie, q̄ tributum hoc, præ
cipuim: inter redditus coronæ regis, au
ferretur, agrè magellas Regia sustentari
posset, qualiter tempore Regum Lusi
tanorum sustinebatur, subueniūq; agrè
posset bono communis: tamen si populi
minimè spon taneē, sed coacti potius,
soluēdū videatur, hoc tributum. Cetero
iustitiæ huius tributi in hoc versatur, vt
expendatur, cum totum hoc, simul cum
omnibus alijs, necessarium sit ad sumptus
competentes Regis maiestatis, & ad com
petenter subueniendum publicis necessi
tatibus. Si enim necessarium est iustum
est, nihil impediens, quod populus pene
solvat quoniam, vt in superioribus est dictū,
si concurrant conditiones omnes requi
sitz, vt tributum sit iustum, potest esse ha
biti principij ad cogendum populi, etiam
remittens, vt illud soluat. Quod si tribu
tum hoc immoderatum est, etiam si ab

A p̄ omnibus tributis ac redditibus regis, non tenetur populus in conscientia foro restituere excessum, si illi fraudibus vitatur ad illud non solvendum, occultando merces aliquas, aut decipiendo miliaños publicos, qui illud exigunt.

Sotus, 3. de iust. quæst. ult. art. vltim. & Victoria, 1. 2. quæst. 62. art. 3. loquentes de hoc tributo huius regni ante tempora Philipp. & Ledef. 2. quæst. 18. art. 3. loquentes de eodem in hoc regno, & in Lusitania, affirmant, si sine fraude ac dolo non se occultando cum aliquid vendatur, sed celebrando contractus modis, quoad primum locum, consuetis, illud non solvitur, quia non accedit publicano, neque aliuscuiusvis publicus, qui illud exigat, non teneri in conscientia illud restituere. Dicitur tamen, quia consuetudo non est recepta, ut homines solvant hoc tributum, si quando ab eis existitur. Et quoniam cum tributum sit grave & magnum, lex esset intolerabilis, si præciperet, ut severe solveretur, & videretur ut homines qui vere publicanum ad illud solvendum: eaque de causis forte ultra potestatem, quam princeps republicæ accepit, ad quendam legem, ut quæ adeo iniusta, Atque ad id, inquit, attendentes principes, non solent exigere severe hoc tributum, sed per iniustitias publicos compositionem faciunt cum subditis, ut aliquid minus solvant, quam debent. Quia eadem de causa, non puniunt eos, ut fures, qui illud defraudant. Quia ergo, inquit, consuetudine non est receptum, ut vendentes quarant publicanum, & multo minus vi restituant, quia publicano non competente, non consoluntur, cogendi non sunt in conscientia foro illud restituere. Si autem fraudibus, ut se occultando, aliquid non solvunt, aut venienti publicano, & interroganti circa quantitatem mercium, aut circa aliquid aliud, non protulerint verum, inquit, inquit, teneatur in conscientia foro restituere totum, quod ita defraudaverint.

Item, Centenarium sive principis suis legibus intendunt, atque statuunt, tam circa aliam ualiam, quam circa alia tributa, quæ habent in potestate, etiam in confinibus regnorum, & in alijs locis, ut constat, legenti eas leges lib. 9. novæ collect. varijs in titulis, & legenti quæmores in inspectione, ac legenti circa id latas in dubiis aduinarum, & in alijs locis. Eis quippe aperte restitutum

E t t

statuunt; ut omnia voluerint tributa imponi, integrè ipsi soluantur, inquam omnino ipsi debent præceptumque, ut omnes ministris publicis ad id deputatis manifestent quæcunque vendiderint, aut permutauerint, antequam ed vendant, vel permutent; aut intra certos dies celebrato contractu, etiam si non interrogentur, neque requirantur à ministris publicis, & ut quæcunque asportauerint, aut extraxerint, stultiter manifestent; etiam non rogati, ad eundem domus ad id deputatis, ministris que ipsos publicos grauius, & que poene sunt statuta, integrè hæc omnia non seruantibus, amittendi merces ipsas, sed solendi duplum, vel quadruplum, seu teruismque æreque iocum mandantur, ut experientia ipsa testatur: quod si, ut auctores citati affirmant, qui res vendunt, aut permittunt, ex quibus alcanala debetur, non teneatur, etiam in foro conscientie, quære ministris publicis, eis que manifestare, quæ vendunt, aut permittunt, ut alcauala recipiant, sane ipsi esse tales poene, neque exigi vlla ratione possent; ed quod poena imponi non possit, & nullum minus exigi, nisi ob veram culpam. Id etiam, quod Nauar. in Manu. c. 17. in fine. n. 202 docet, nepe quidam publicanus petiit ab illi quo, vt iniret, an vendiderit, & quantum vendiderit, ut inde costet, quantum tributi debet; non tenei iurare, idem, in omni sui collectioe recipere, sed satis esse, si dicat, se paratum esse soluere, quæcunque publicanus probauerit ipsum debere: hoc, inquam, quod Nauarrus sic docet, frivolum sane est, contrarium legibus his de rebus statutis, cogeturque in foro exteriori soluere quantum publicanus perierit, estd publicanus id non probet, nisi, qui à publicano interrogatur, sub iuramentando affirmet; quæ, & quanto pretio ea vendiderit: non si legem fuit transgressus, non manifestando illas tempore congruo, illas amittit, aut in aliam poenam, lege statutam, incidit.

Mæ partes hoc loco non sunt, definit re, quæ tributa in particulari iusta sunt; & quæ iniusta: neque, utrum omnia simul sumpta iusta sint, an non, sed sit aliquis ex cessus, quem principes moderati, & non ferre teneantur. Quoniam neque, si id vellem designare, possem: ed quod neque origines & causas singulorum sciam: neque reipublicæ necessitates in particulari, & quantum cuique earum sit necessarium; vel quovisque vnaqueque proprietas, ex diuersis

fit, quæ eidem principibus, tenentur, ed eam contribuere, esse necessitati subiectæ, maxime si ad commodum alteriusque prouincie, & non ad suum proprium, spectat; neque item sciam quomodo, & in quibus, expendantur tributa: quæ à populo colliguntur; & utrum collauerint equali, ob quas tributa aliquæ fuerint impositæ, an non, sed potius vel eodem perscrutari, vel aliæ æquales; aut maiores, imperueniant; & num principes ea exquantor ead quæ tributa sunt imposita, vel non: neque summam tributorum omnium intelligamus, & cæterorum reddituum coronæ regni, diuersorumve regnorum eidem Regi subditorum, & quantum ex illis sit donatum, aut diuitiditum, eam pacto saltem de re tracto vendendo: ex quorum tamè omnium, multarumque aliarum rerum, perfectis cognitione pendet ea definitio. Neque quia facile, etiam his omnibus cognitis, & exactis, animatis, idoneus ad id sufficiens debet ascendere iudicabitur. Quod sit, vt nullum tributum in particulari, neque omnia simul sumpta, huius, vel alterius prouincie, conueniam; neque id minus meum hoc loco sit.

Principes supremi, & qui illi sunt consilii, tenentur rei tractu culpe lethæ, si oneris relictuendique, quæ interiori preterit, hæc examinare, & attendere, ne plus iusto populum tributis grauent; temporalesque, tenentur à largitionibus, & sumptibus non necessariis, ed magis, quo populos plus sentiant grauitatis & oneris, ob urgentes & maximas rei publicæ, atque Ecclesiæ, necessitates, tegalesque patriæ, & re alieno prestatum. Cetera item tenentur, causis vrgentibus & casualibus omnino, aut magni ex parte, populum etiam recreare, leuando illam à parte oneris tributorum: & fugere occasiones bellorum, minime necessariorum, & aliarum rerum, vnde graues reipublicæ necessitates accrescunt, aut non, vt pars est, misuuntur.

Neque enim principes gratia sui sunt, sed sunt gratia populi; vt bono illius maiori prospiciant; ipsumque foueant ac defendant. Ad praxim verò confessionum, & quæ ad solum conscientie forum, quod hoc loco potissimum intendo, sequentes addam conclusiones, consentaneæ ad ea, quæ hactenus à nobis dicta sunt, neque alia egeni probatione, & multo alio modo, & alio modo.

Tercia in ordine est. Qui sibi persuaserint, omnia vniuersa tributa solum patriæ, esse iusta in conscientie foro, tenentur

Tercia
claf.

fluere

Restituere cogat, quicquid inde quovis modo fuerit defraudatum, aut non solum, etiam si ministri publici non comparuerint.

Quarta conclusio.

Quarta conclusio. Qui certò noverit aliquod, aut aliqua tributa esse iniusta, is non solum non cogat restituere, quod ex talibus tributis iniustis fuerit defraudatus, sed etiam permittat facere compensationem eorum, quæ in tributum ita iniustum solvenit, defraudando tantundem ex alijs tributis iniustis.

Quinta conclusio.

Quinta conclusio. Qui in tanta multitudi-
tudine tributorum (attenta presumptione iuris, & doctorum, ea in parte, & attentis omnibus, quæ hæcenus dicta sunt) dubius fuerit, an sit aliquis excessus iniustus, is, ante factum, inclinet populum ad solutionem, præsertim quædo solutio ex illo exigitur: post factum verò non cogat restituere, quando, quæ defraudavit, attenta qualitate personæ, & negotiorum eius, non excedunt id, quod, comparatione talis personæ, suspicatur, aut dubius est, esse excessus in tributis populo impositis. Ita Sylvest. verb. gabella. 3. §. viti. Quod confirmat, quia in dubio melior est conditio possidentis. Et quoniam confessarius præcipiendo in eo euentu restituere, exponeret se periculo aufereendi, quod suum est, ab eo, cui ita præciperet restituere. Confessarius, quæ ex Caietano, & ex Driedone, supra à nobis relata sunt. Illud etiam in hoc loco maximam confirmationem est hoc loco observandum. Si tributa omnia integre & fideliter solverentur, sanè principes non imponderent tot, quot imponunt: quia pauciora imposita sufficerent: atque sola alicuala imponeret: cum ergo principes tot tributa imponant ac multiplicent, quoniam singula non integre ac fideliter solvantur, sanè non est cur, qui, attenta qualitate singulorum personarum, & negotiorum, moderate defraudaverit, vel ex alicuala, vel ex alio tributo, etiam si fraude aliqua utatur, cogatur in foro conscientie usque ad ultimum quadrante restituere: si ex reliquo tributorum; quod non defraudavit, compenter contribuit ex sua parte ad necessitates publicas. Principi ergo, prout viderit tributa sibi deberi, invigilet per suos ministros exactioni, eoque usque in tributis exigendis sit rigorosus, quovisque ei conscientia dictaverit id esse æquum, recedente simul consilio peritorum. Nos

verò, qui privati sumus, neque facile principes condemnemus: neque eos, qui moderate defraudant, & compenter contribuant, cogamus in conscientie foro restituere, plus iusto eos in dubio gravantes, ostiumque salutis æternæ eis præcludentes, ac denegantes illis absolutionem. Iuxta hæc sentendum, dicendumque, est de illis, qui alicuala defraudat. Qui enim, iuxta hæcenus dicta indicaverit, eum, qui alicuala moderate defraudat, rogandum in foro conscientie non esse restituere, is, est d. cōperiat aliquem intra eos limites defraudasse eum fraude, nō cogat eum restituere: quoniam fraus in re proposita non facit quæquam obnoxium restitutioni. qui, si fidem sine fraude efficeret, non teneretur restituere. Curandum quidem est, ut peritiam non interueniant: quoniam id esset letalis culpa perituri: item ut non interueniant mendacia, quæ essent culpe veniales, eaq; ratione omnino vitandæ: non tamen ea de causa iniungenda est obligatio restituendi. Curandum item est, ut semper populum inclinemus ad obediendum principibus, ad recteque de illis sentiendum, ut pax reipublicæ, atque obedientia, & reverentia, principibus debite, conferrentur. Quare his, quæ hæcenus in fanore populi dicta sunt, summa cum dextérité uti debent confessarii, solum ne iugum sacramenti penitentiae efficiant grane, & ne cogant restituere, quod in conscientia cogere non possunt, & ne viam salutis æternæ præcludant multis, qui, est d. præcipiuntur, non restituent, discedentque ex hac vita cum conscientia erronea, non consulentes salutem animarum suarum. Post hæc hæc scripsi legi commentarium Naudæ. c. fraternitas, qui habetur in fine suorum consiliorum, in quo d. n. 41. cum hæc doctrina ex alio fundamento consensit. Eum legito.

B

C

D

Dubium est hoc loco. Vtrum, si Rex aliquid debeat alicui, quod aliter non possit commode ab eo recuperare, nisi faciat occultam compensationem in bonis illius; & Rex locata habet tributa; si faciat eam compensationem in tributis, quæ is debet, nihil impediens, quod inde per accidens damnum sequatur ijs, qui condita à Rege habet ea tributa. Ad quod, quicquid alij in contrariis dicant, affirmanter est respondendum. Ratio autem est, quoniam per contractum locationis non abdicat Rex se dominium, aut quasi dominium iuris ad tributa, sed solum concedit eorum

E 4 bus

bus in aliud, ut loco & nomine sui recipiant ea tributa, sintque proinde eis debita, quatenus, seclusa ea locatione, Regi sunt debita, atque id sane est locare illis ius, quod apud se manet: sicut, qui locat alicui domum, non abdicat à se dominium domus, sed domum, cuius domus dominus, ei locat, concedendo illi ius ad utrum & suasionem illius nomine & loco sui tanto, vel tanto tempore: & sicut, qui habet beneficium, quod in iure quodam spiritali consistit, illudque locat, non abdicat à se dominium, aut quasi dominium, iuris spiritalis, in quo ratio beneficii consistit, neque illud conductori concedit, sed solum vi locationis transfert in illum ius quoddam temporale longe diversum, ad percipiendos fructus illius loco & nomine sui, & ut illi loco talis beneficiarii sint debiti, eo modo precise, quo beneficiario sunt debiti, neque plus potest illi cedere: quare, cum eo ipso, quod quis habet iustam compensationem aduersus Regem partis tributorum, ea illi non debeat, vtrique neque debet illa conductori, cui loco & nomine Regis sunt debita precise quatenus debita sunt Regi. Neque Rex locatione iuris tributorum, potest deterioriorem facere conditionem eorum, qui illa ei debent, & quorum sunt domini, antequam illa soluant, plus iuris aduersus debitores transferendo, quam ipse aduersus eos habeat, aut sit in posterum habiturus. Neque valet exemplum eorum, cum quibus disputamus, quo aperte decipiuntur. Licet enim, quod sicut, si Rex vendat, & transferat dominium sui equi in alterum, non possum ego facere compensationem eorum, quæ mihi Rex debet, in eo equo, qui fuit Regis, & iam non ad Regem, sed ad alterum pertinet, postquam Rex tributa locauit, & transiit ius ad illa in conductorem, non possum ego facere occultam compensationem eorum, quæ mihi Rex debet, in tributis, quæ debeo. Est quippe longe diversa ratio in equo, & in tributis. Quod enim Rex locat, non sunt tributa à me soluenda, neque eorum dominium in alterum transit, sed apud me manet interim dum ea non solto: quod autem Rex locat, est suum proprium ius ad tributa accipienda, quod apud se manet, & solum transfert per locationem ius longe diversum, ad tributa loco & nomine ipsius percipiende, quatenus precise fuerint ei debita, ut explicatum est: quare ego, compensando quæ

A mihi Rex debet, in tributis, quæ nondum solui, non facio compensationem in re, cuius dominum ad alterum spectat, sed in re, quæ est mea & quam deberem locatori loco & nomine Regis, nisi haberem ius ad eam compensationem.

Quando Rex donasset, aut vendidisset, tributa alicuius oppidi, ita ut dominium, aut quasi dominium, eius iuris tributorum in alterum transiisset; tunc, quia non Regi deinceps deberentur tributa, quæ oppidani illius loci debent, sed deberentur illi alteri, vtrique oppidani illi non possent facere compensationem eorum, quæ Rex ipsis debet, in illis tributis.

Nonnulla sunt obseruanda. Primum est, cum ante tempora Philippi lecuodi, alicuius in hoc regno non exigètur summo rigore, ad rationem vnius pro decem, neque tunc fortè exigi eo rigore potuissent, sanè, quod ob urgentes postea regni necessitates, fas fuerit Regi alicuius maiorem rigore eas exigere, id non tribuit ius eis, qui vel titulo donationis, vel emptionis, antea habebant alicuius aliquorum oppidorum, ut possint similiter maiori illo cum rigore eas exigere: quoniam ipsi non habent eam iustā causam grauandi plus eo modo, eoque tributo, suos subditos, quam habet Rex: quare ipsi non plus, quam antea, possunt exigere: quod si exigant, tenentur id restituere eis ipsis, à quibus id acceperunt. Ne autem in regno esset inæqualitas, Rex ipse posset illis augere id incrementum, illudque sibi accipere, nihil impediente titulo donationis, aut venditionis: quoniam non plus tunc eis est donatum, aut venditum, quam soluit nec consueuerit.

D Secundo est. Tributa, quæ mercatores ex mercibus, ratione earum, soluit, regulariter redundant in alios, qui eas ab eis, aut ab alijs, postea emunt; sed quod tanto carius eis vendantur, quanto maiora tributa sunt ex eis soluta, ut in hac, & in precedentibus disputationibus, dictum est. Hinc attendere debent confessarii, & quia castus conscientie respondent, ne, si mercatores aliquid de tributis aliquando defraudent, quod, juxta hæcenus dicta, restitutioni non sit obnoxium, illud postea, vendendo merces, recuperent ab emptoribus: sed tanto vilius eas vendant, quantum ex tributis defraudauerint: alioquin ipsi non soluerent id tributa percipi, & nihilominus illud recuperarent in pretio ab emptoribus: quod est manifestum.

nifesta iniustitia, nisi mercatores sufficientem rationem reddant, quia ea iniustitia purgetur.

13 Tercium est. Quando cum publicano facta est compositio circa alcaualam, aut circa aliud tributum, de cuius iustitia, aut iniustitia, neutra ex parte omnino constabat, tunc, quia id est velut quidam transactio, maxime, si in ea conuentione aliquid de tributo fuit remissum, soluendum in conscientia esse, quod inter utrumque fuerit conuentionum, cum semper contractibus iustus sit finis dum.

S Y M M A R I U M.

TRIBUTUM si iuste aliquis ex aliquibus mercibus non soluit, non tenetur illud soluere, in quem merces titulo emptoris transierat, neque in exteriori foro potest fieri executio aduersus eum, nisi facta prius executio in bonis eius, qui illud non soluit.

argum. 1a

Quando ex mercibus solutum non fuit tributum debitum, an, qui titulo emptoris, aut alio, eas postea obtinere, teneantur in conscientia foro illud soluere. Disp. 675.

PARTEM affirmantem videntur amplecti Syluester, verb. gabella. 2. in calce. n. 16. Potest vero confirmari. Primo, quoniam id tributum est onus reale eius rei, ex qua debetur: quippe cum ex illa debeatur res autem, ad quencumque pertranscat, transcat cum suo onere reali: eaque de causa is, ad quem pertranscat merces, ex quibus non est solutum tributum, tenetur illud ex eis soluere.

Arg. primo.

Secundum

Secundo, quoniam bona omnia eius, qui tributum debet, sunt tacite hypothecata fisco pro cuiusmodi tributo, ut patet. l. 1. & 2. C. in quib. caus. pig. vel hyp. & l. 1. C. si propter publicas petic. ergo princeps, cui tributum debetur, habet ius in re in mercibus, unde debetur, ac proinde, ad quencumque transcat, transcat cum eo onere reale, ut ex ipsis soluitur.

A Nostri vero conclusio est. Etiam si quis, sciens ex mercibus non esse solum tributum, vel quia non habebant id sigillum Regis, quod indicat ex illis fuisse solum, vel aliqua alia ratione, eas emat, aut alio titulo in dominium illarum deueniat, non tenetur soluere ex illis tributum, nisi in defectum eius, qui illud non soluit, qui non habeat alia bona, unde illud soluat, sed, oans totum pertinet ad eum, qui illud ex illis debebat, nec soluit, interimque dum ille habet bona, unde soluat, ille solus tenetur illud soluere, in solisque illius bonis potest fieri executio, etiam in foro exteriori, nisi re vero, unde tributum debebatur, solum potest fieri executio, quando nulla alia fuerint reperta bona principalis debitoris, in quibus executio pro eo debito fiat.

B Atque in primis, quod ad tributum alcaualae attinet, ac sic Lusitanie, cum illud non debeatur ex re vendita, aut permutata, neque debeatur pars rei illius, sed debeatur ex venditione, aut permutatione, decima pars pretij, aut valoris, atque in hoc regno totum tributum debeat venditor, & in Lusitania dimidium debeat venditor, & dimidium emptor, satis aperte constat illud esse debitum personale, est dicendum sem venditam, aut permutatam, esse tacite pro illo hypothecam: quando autem debitum est personale, est si habeat hypothecam, solum tenetur illud soluere persona, quae illud debet: hypotheca autem, quae ad alterum deuenit, solui non debet, neque do minus illius, tenetur soluere id debitum, nisi facta prius exclusio in bonis debitoris, personalis, copectoque non habere bona, unde soluitur, ut a disp. 534. dictum est. Idem constat: esse dicendum, quando ex mercibus non debetur in tributum pars aliqua, sed certa pecunia: est enim eadem ratio. Idem est dicendum, quando non debetur pars aliqua mercium, sed debetur quodam valoris earundem mercium in pecunia, ut in hoc regno debetur ex rebus, quae maris, aut terrae, in illud ex alijs regnis alportantur, aut ex eo extrahuntur, atque introducuntur iam hodie esse in Lusitania disp. 662. dictum est.

D Praecipua autem difficultas est, quando ex mercibus debetur decima pars earumdem mercium, atque in mercibus soluitur, ut quondam in Lusitania soldebatur. Si autem probauerimus, neque tunc emptorem mercium, ex quibus tributum non esset solutum,

Conclusio.

tum, teneri ad illius solutionem, nisi in de-
fectum eius, qui illas portavit, illudque de-
bebat, idque solum in euentu, in quo, facta
prius excussione in bonis illius, non inueni-
rentur bona, unde solueretur, aut nisi, dum
merces exilunt, Rex intenter actionem,
vt ex illis decima pars ei solvatur, propter
tacitam hypothecam in illis, vt ex eis sol-
uatur, sane liquidò constabit, multò magis
nostram sententiam veram absolutè
esse in reliquis casibus. Id verò probatur,
quoniam dominij totum earum mercium, quæ,
verbi gratia, mari, aut terra, asportaban-
tur, antequàm deuenirent, erat totum eius,
qui illas asportabat, aut cuius nomine ac
loco asportabantur, & nullum ius interim
Rex ad illas, aut ad partem earum, habebat:
eo autem ipso, quod peruenierunt, atque
introducere sunt, comparauit sibi Rex, non
quidem dominium, sed ius, ad partem deci-
mam earum indeterminatè, cum tacita hy-
potheca in eisdem meritis, & in reliquis
bonis illius, cuius erant, vt solueretur: nihil
autem horum impedit translationem do-
minij illarum omnium in emptorem, aut in
quemcunque alium, ad quem deueniat quo
uis alio titulo oneroso, aut in gratia, mo-
do tamen accedat traditio, sed solum ma-
neant tales merces obnoxie, vt ex illis sol-
uatur Regi decima pars: quod onus perti-
net ad eum, qui illas introduxit, tanquàm
personalem debitore eius tributi, non verò
ad eum, ad quem postea dominium earum
translatum est, nisi in defectum principalis
debitoris, factæque prius excussione in bo-
nis illius: tamen si propter tacitam hypothe-
cam in illis, vt ex illis decima pars indeter-
minatè Regi solvatur, habet Rex ius illam
extrahendi ex illis, interim dum extant, si
eum petat: quòd si non petat, solum, qui illas
introduxit, & cuius tunc erant, tenetur sol-
uere Regi id tributum: nonus verò domi-
nus, non, nisi in defectum bonorum prio-
ris debitoris, aut, si ex illis decima pars exi-
gat interitum dum extiterit. Sicut, si ex-
dem merces obnoxie non essent solutioni
talis tributi ex illis, & dominus earum,
partem decimam illarum indeterminatè
vendidisset vni, nec tradidisset, subijci-
endo illi hypothecæ easdem merces, & re-
liqua sua bona, in securitatem contra-
ctus, & postea vendidisset, ac tradidisset
eas omnes merces cuidam tertio, utiq; ter-
tius hic comparasset dominium illarum om-
nium, neque teneretur quidquam satis-
facere priori emptori, sed venditor to-

neretur illi ad damna subsequuta ex eo,
quòd venditionem illi non perfecit om-
nino & completè cum ipso, traditione il-
lius decimæ partis, vt disp. 369. dictum est;
tamen si interim, dum existeret merces illæ,
posset primus emptor, propter hypothe-
cam in illis, vt ex eis decima pars ipsi solue-
retur, & adimpleretur contractus, exigere
decimam partem, eamque de potestate eas
merces possidentis, extrahere.

Ad primum ergo argumentum in con-
trarium dicendum est. Ex eo, quòd aliquid
ex re aliqua debeatur, non sequi, id esse onus
reale eius rei, sed poterit esse debitum per-
sonale duntaxat ratione eius rei in re autè
proposita, propter priuilegium fisci, cui cõ-
cessa est tacita hypotheca in bonis debitoris
tributum, vt id tributum solvatur, esse or
reale, sed hypothecæ vniuersalis duntaxat:
quare non reddit eum, in quem hypotheca
pertransit, obnoxium, vt ex illa soluat id
tributum, nisi in defectum principalis debi-
toris, & facta prius excussione in bonis il-
lius, vt dictum est.

Ad secundum dicendum est, ex ea taci-
ta hypotheca non plus probari, quàm quòd
proximè explicatum est. Quamuis autem in
vtraque lege prima citata, non videatur esse
sermo de omni vniuersum tributo, sed so-
lum de reali, quod exprèdij de iure com-
muni debebatur: intentum tamen iuris vi-
detur esse, vt ob quodcunque tributum
bona illa debentis sint fisco tacite hypo-
thecata. Adde, quasi contractum interueni-
re inter asportantem merces, & fiscum, vt
ex eis id tributum solvatur: bona autem cõ-
trahentis cum fisco, eo ipso sunt tacite hy-
pothecata pro implatione contractus, vt
habetur, l. 2. citata. Cuius in quibus caus. pig-
vel hypot.

SVM MARIYN.

DIFFICULTAS vnde oritur.

Alcanala ex rebus mobilibus venditis,
ubi soluenda, et cui.

Alcanala non debetur ex re collocata in regno,
in quo alcanala non debetur, si ibi sit tradenda,
esset venditio celebrata in alio regno, in quo al-
canala debetur. Si contra verò, debetur ubi est
fita et tradenda, si ibi alcanala debetur, esset
vnditio sit facta in alio regno, in quo alcanala
non debetur.

Alcanala vt intelligitur ubi debetur, in quo

loco censetur celebrata venditio, quando per
procuratorem, interuentum, aut episcopum
celebratur inter absentes.

Con-

1. *Contratus factus in uno loco nomine alterius, et*
 2. *est in alio loco, illas alterius praesentur in alio*
 3. *loco, censetur in illo alio celebratur.*

4. *Alcavalas ut in aliquo loco ratione traditionis*
 5. *debetur, non attenditur ad acquisitionem post*
 6. *seffionis in loco alio per clausulam confitue-*
 7. *ti, sed ad realem traditionem.*

8. *Alcavalas rerum immobilium ubi debetur, ubi*
 9. *res sitae sunt. Et quid excipitur.*

10. *Idem de iuribus, quae cum res in immobilibus*
 11. *computantur, debetur etiam in loco, ubi sunt res*
 12. *immobiles, in quibus collocantur.*

13. *Arbores vendere, affixae quidem, sed ut excida-*
 14. *tur ac separantur, res mobiles vendit et reputa-*
 15. *tur. Immobiles vero reputantur, si vendantur,*
 16. *et ut solo affixe maneat.*

17. *Alcavalas ut intelligatur cui, et ubi debetur:*
 18. *si vendatur actio ad rem, siue mobilem, siue im-*
 19. *mobilem, censendum est vendi rem mobilem*
 20. *autore ipso existente, atque in loco, in quo ven-*
 21. *ditor celebraverit venditionem.*

22. *Alcavalas ut intelligatur ubi, et cui debetur,*
 23. *si hereditas vendatur, censendum est, venditorem*
 24. *esse res ipsas mobiles, aut immobiles, quibus ea*
 25. *hereditas constat.*

26. *Alcavalas ut intelligatur ubi, et cui debetur,*
 27. *quando venditur rei venditoris actio, non ad*
 28. *rem vendicandam, sed ad actionem ac ius vend-*
 29. *itoris, est attendendum, ut in alijs actionibus,*
 30. *quae vendantur.*

31. *Alcavalas ex permutatione debetur in loco, in*
 32. *quo fuerint res, quae permittuntur, siue mobiles*
 33. *siue, siue immobiles, et quando tradantur,*
 34. *quia quando tradita fuerit ultima, et non an-*
 35. *tea.*

36. *Alcavalas si incipit sita sit in aliquo loco, et assu-*
 37. *mis in medio anni transferat inde domicilium,*
 38. *ubi solvere debet, et quantum incipitationis.*

39. *Tributum ubi solui debeat. Disput.*
 40. *676.*

QUOD propositum est, est consequenter examinandum eo quod peculiare habeat difficultates, praesertim circa alcavalas solutionem. Quoniam vero ex contingit varijs in locis sint varij domini, quibus alcavalas debetur, & varij quibus eodem, vel diversis dominis conditas esse habet, quibus proinde debetur, atque eis contingit, ut diversis temporibus, non solum varijs in locis,

sed etiam in uno & eodem loco, varij sint, quibus debetur, vel quia moriens est prior dominus, & alius successit, cui debetur, vel quia diversis annis varij sunt conductores, quibus eo in loco debetur, & quoniam disp. 337. dictum sit, alcavalas, quae debetur ex contractu venditionis, debetur etiam ipsi, quod contractus perfectus censetur in tuo consensu contrahentium; debentque domino, aut conductori, qui tunc est, quia tamen contractus potest eo modo celebrari, & perfecti in uno loco, & res vendita esse potest in alio, & tradi potest in loco etiam diverso, explicandum est, etiam loci domini, aut conductori, debetur alcavalas: hoc ne, in quo celebratur contractus, aut in quo erat tunc res vendita, vel in quo soluta est traditio. Maxime, quia ad obviandum fratribus, leges peculiares hac de re hactenus neque item constituta sunt circa venditionem rerum immobilium, & immobilium.

Quod ad res mobiles, comprehendendum in eis se modum, hoc est, animata et inanimata est. Et sic. 17. lib. 9. novae collectae, quae sic habet: *Muebles de las ventas, y fore que lugar, y a que arrendador, se a de pagar el alcavalas de las ventas de los bienes muebles y se moventes. Y por ventallas, y tambien por obviar los fraudes, que los vendedores, y compradores, suelen hacer, mandamos, que la alcavalas de todos los tales bienes muebles, y se moventes, se pague en el lugar donde se celebrare la venta, entregandose en el lo que se vende, o estando en el al tiempo de la venta, aunque despues se entregare en otra parte. Pero, si en un lugar se vendiere la cosa mueble, o se movente, que estuviere en otro, mandamos, que entregandose en el lugar do estuviere, se pague alli el alcavalas. Mas, si lo que se vende no estuviere en el lugar do se hace la venta, sino en otro, y se vende con condicion, que se aya de entregar en otro, si se diferencia de aquel do estuviere, y de aquel do se hizo la venta, mandamos, que el alcavalas se pague en el lugar, do rente el vendedor, lo que si vendi, quando se otorgo la venta. Salvo, si el lugar, donde estare la cosa vendida, el lugar frasco de alcavalas, en en tal caso mandamos, que el alcavalas se aya de pagar en el lugar de donde se entregare, y si el tal lugar, donde se entregare, no fuere realengo, y fuere de senorio, de que nos no cobramos alcavalas, se pague en el lugar realengo, y si fuere del lugar de si lord, donde se entregare, con el precio tanto del alcavalas, y que no se este, si de la paga, aunque muestre que se pago en otra parte. Y que las justicias de la tal ciudad, villa, o lugar, do esto accierte, y excoja luego en los tales vendedores, y en los bienes por la tal alcavalas,*

QUOD propositum est, est consequenter examinandum eo quod peculiare habeat difficultates, praesertim circa alcavalas solutionem. Quoniam vero ex contingit varijs in locis sint varij domini, quibus alcavalas debetur, & varij quibus eodem, vel diversis dominis conditas esse habet, quibus proinde debetur, atque eis contingit, ut diversis temporibus, non solum varijs in locis,

aglacon, la dicha pena de el quatro cientos hal

Quoniam res mobiles, ob suum motum, varijs in locis tradi possunt, lata est hec lex ad fraudes vitandas, & difficultates dirimendas: quae lex vim habet, esse nulla interueniat fraus: quoniam finis vitandus fraudes, solum fuit causa mortua & in pulum ad hoc modo statuendum, atque ad sic distinguendos hos eventus.

1. Quando tempora celebrata venditionis, res vendita erit in loco, vbi celebrata est venditio, statuitur hac lege primus eventus, vt scilicet, tunc alcaluala in eo loco solnatur, esto traditio eius rei fiat postea in alio loco, vel quia casu id ita factum est, vel ex pacto precedente, vt in eo distincto loco tradatur. Hinc sequitur, quod, si locus, in quo ita erat res, & celebrata fuit venditio, erat immuni a solutione alcaluale, alcaluale non debeatur, esto traditio postea fiat in loco immuni. Excipitur, nisi in privilegio aliud continetur: quo pacto. l. 18. item. 3. lib. 9. noue collect. privilegium concessum incolis oppidi de Symancas, vt non soluant alcalualam, argutum est: idem modò res venditas ibi tradant, alioquin solunt ex illis alcalualam, sic enim habent verba illius legis, que totas & qualescunque personas que venderent qualescunque mercaderias & otras cosas en el dicho lugar de Symancas, & las entregasen al realmen- te y sin fraude, que no pegen alcalual alguna de- llas. R. est verò Lassarte de decim. vend. c. 4. n. 1. ait, si aliquis ex eis incolis vendet in eo oppido rem ibi existentem, & eam tradat in alio loco, vbi alcaluala debetur, debet re alcalualam, non ei, ad quem pertinet alcaluale loci traditionis, sed ei, ad quem per- tinent tributa de Symancas: quoniam eo ipso, quod in eo oppido res ibi existens venditur, & propter traditionem in alio loco exempta non est ea venditio a solutione alcaluale, debetur ex ea venditione in oppido, vbi celebratur venditio, & non in oppido, vbi fit traditio rei venditae. Illud verò circa hunc primum euentum obserua, eo ipso, quod res vendatur, debet alcalualam gabellario, qui in eo loco tunc est, illum- que posse illam statim exigere, nulla expectata traditione: quoniam non debatur ex traditione, sed ex venditione, vt disp. 337. ostensum est: & in hoc euentu, non est pen- dens ex traditione, vt intelligatur, ad cuius loci gabellarium pertineat, vt pendens est in alijs, de quibus statim erit sermo.

Secundus euentus est, quado res existens in vno loco, venditur in alio diuerso, & tra-

A dicitur in eo loco, vbi fuit venditio celebrata: tunc enim alcaluala debetur gabellario loci, in quo venditur & tradita, est res, non verò gabellario loci, in quo erat res tempore venditionis. Hic euentus constat ex illis verbis legis. 3. re. atque la alcalual de todos los bienes muebles se pegan en el lugar donde se celebrare la venta, entregandose en el que se pegan de. Quia verò, nisi in eo loco fieret etiam traditio, alcaluala non deberetur gabellario eius loci, vt ex eadem lege constat. & ex dicen- dis erit manifestum, quique, facta venditione in loco diuerso ab eo, in quo est res vendita, pendens est a traditione futura, vt intelligatur, ad cuius loci gabellarium alcaluala pertineat. Quia tamen alcaluala non debetur ex traditione, sed ex venditione, mutuo consensu ementis & vendentis celebra- ta, atque eo ipso, quod ita celebrata est, vt disp. 337. est ostensum, vique, sequens pos- seta traditione, non debetur gabellario, qui fuerit tempore traditionis in loco, in quo alcaluala est soluenda, sed gabellario, qui erat tempore celebratae venditionis, si diuersi erant in eo loco vno, & alio tempore. Ita Lassarte vbi supra. n. 6. Qui. 7. ab hoc secundo euentu excipit, quando res, quae erat in loco non immuni ab alcaluale, venditur & traditur in loco immuni, quali tunc solui debeat alcaluala in loco non immuni, vbi erat tempore venditionis, iuxta l. 4. tit. 30. lib. 9. noue collect. exceptis quibusdam locis immunibus ibi exceptis & commemoratis. Ceterum ibi non videtur esse sermo, quado res tempore venditionis erat in distincto loco ab eo, in quo venditur, sed de rebibus, quae deferuntur ad nundinas, ex mercados franco, & ibi venduntur, precipitque solui alcalualam earum in locis vnde delatae ad eas nundinas sunt, exceptis quibusdam locis privilegia- tis ibi commemoratis. Eam legem vides.

D Tertius euentus est. Quando contractus venditionis celebratus est in vno loco, re vendita existente tunc in alio, si traditio fiat in loco, in quo res tunc erat, ibi debetur alcaluala, & non in loco, vbi celebratus fuit contractus venditionis. Ita disponitur. l. 3. relata illis verbis. Pero si en su lugar se vendiere la cosa mueble, que estuuiere en otro, mandamos, q. entregandose en el lugar do estuuiere, se pegan allí el alcalual. Quamuis enim ex contractu celebra- to per mutuo consensum debeatur alcaluala, & non ex traditione: eaq. de causa, iuxta dicta disp. 337. soluenda alcaluala esset in loco contractus, ad vitandas tamen fraudes, voluit. l. 3. relata, vt quando res tempore

contractus esset in vno loco, & ibi fieret traditio, ibidem solveretur alcaual, & nō in alio diuerso, in quo celebratus esset contractus. Quo fit, vt, si locus, in quo res erat, & in quo est tradita, erat immunitas a solutione alcaual, non debeatur alcaual, etiam si locus, in quo celebratus fuit contractus, immunitas non esset: contra verō, si locus, in quo celebratus fuit contractus, erat immunitas, & locus, in quo erat res, & in quo fuit tradita, non erat immunitas, alcauala debeatur, vt bene ait Lassarte vbi supra. n. 12. Obseruandum tamen est cum Lassarte ibidem n. 13. quod cum etiam in euentu, de quo disputamus, debeatur alcauala ob contractum, & ex contractu antea celebrato, & non ex traditione, sed solum res & traditio inferuiant, vt, iuxta dispositionem eius legis, intelligatur cuius loci gabellario debeatur alcauala; vtique debebitur gabellario loci, in quo res sita erat, & tradita sit: ceterum debebitur gabellario eius loci, qui erat tempore, quo venditio in illo alio loco fuit celebrata, non verō gabellario, qui fuerit tempore traditionis, si contingat in loco traditionis fuisse diuersos tempore venditionis celebrata, & tempore traditionis rei vendite. Quia tamen, antequam traditio rei vendite in eo euentu fiat, est in pendenti, cuius loci gabellario debeatur alcauala, sanē quinque dies lege. 3. titu. 19. lib. 9. non collecti. præscripti à puncto contractus venditionis celebrati, in quibus venditor ceteriorem reneatur facere gabellarium de ea venditione, currere in eo euentu non incipiant ante consummatam venditionem per traditionem: quia ante talem traditionem necitur, cui gabellario alcauala sit soluenda, ac proinde ad quem sit recurrendum, vt recte Lassarte ibidem subiungit.

Lassarte vbi supra. n. 15. arbitrat, si venditio rei, quæ non est in hoc regno, celebratur in hoc regno, tradenda extra hoc regnum, vbi illa est, puta in Aragonia, vbi alcauala non debetur, in Gallia, aut in Italia, debetur alcaualam in hoc regno in loco vbi ea venditio fuerit celebrata, siue ab hominibus huius regni, siue ab exteris. Docetur, quoniam re vera ex solo contractu venditionis debetur in hoc regno alcauala, cuique contractui, nōdo consensu perfectus, hoc erubatur est impositum: & quauis, quando res tempore contractus erat in alio loco, & traditio ibidem subsequeretur, præcipia tur, vt alcauala soluatur, nō gabellario loci, in quo est celebratus contractus, sed loci,

in quo est res, & sit traditio, id intelligendum est, quando res est in eodem regno, nō verō, quando est in alio: quo fit, vt in euentu, de quo disputamus, alcauala ex contractu venditionis celebrato in hoc regno, debeatur in hoc regno in loco, vbi celebratus fuerit contractus. E contrario verō vult, si venditio celebratur in alio regno, de res sita in hoc, atque tradenda vbi est sita, non debetur alcaualam. Ego verō potius in vtroque euentu dicere contrarium. Quoniam alcauala videtur per epicheiam imposita venditionibus ex reb, quæ sunt in hoc regno, saltem tempore traditionis: non verō de reb, quæ neque sunt, neque traduntur, in hoc regno: quoniam id non videbatur potius recta ratio: & quoniam hanc fuisse mentem institutionis huius tributis, latius constat ex l. 5. relata, quoad res mobiles, iuxta quam contrarium est dicendum in vtroque euentu: & quoad res immobiles constat ex inferius subiiciendis. Si tamen res esset in loco ditionis Hispaniarum, ad quem se extendunt leges Castellane de alcauala, tunc, est res esset in vno regno, & venditio celebratur in alio eiusdem ditionis, periode esset indicandū de alcauala, in quorum locorum deberetur, ac si res esset in vna ciuitate, & venditio celebratur in alia eiusdem regni, vt si res hic esset Concha, & venditio celebratur in Hipsalia.

Quartus euentus est. Quando res tempore venditionis erat in vno loco, & venditio celebrata est in alio, & conuenit, vt traditio fieret in quodam tercio loco distincto ab illis alijs duobus, tunc alcauala debetur in loco, in quo res erat tempore venditionis, & non in loco, in quo venditio fuit celebrata, neque in loco destinato ad traditionem rei vendite. Excipitur, si alcauala pertinebat ad Regem; & locus, in quo res vendita erat tempore venditionis, exemptus erat a solutione alcaual: nam tunc debetur in loco destinato ad traditionem: nisi alcauala eius loci pertinebat ad alium dominum, quam ad Regem: nam tunc presumitur iuris & de iure, destinata per presumptionem iuris in fraudem alcaual Regis: atque tunc præcipuum solui alcauala in loco, in quo alcauala ad Regem pertinebat, qui huic fuerit vicinior, & io penam fraudis illius presumptæ, statuitur, vt in eo viciniori loco quadruplum alcaual soluat, & vt id executioni mandari curet iudex eius loci vicinioris, in quo in eo euentu alcauala est soluenda. Hic quartus euentus cum

Item drabus exceptionibus additis phabatur præcipue legē. 5. relata ab illis verbis: *Me si lo que se vende no es en el lugar a coste* hoc la reat; ut que ad finem legis. Quoloco obferta, quartum hunc euentum, vt scilicet: in eo alcauala solvatur in loco, in quo erat res: ver dicitur tempore traditionis, esse vnderfalem; siue alcauala illius pertineat ad Regem, siue ad quencunque aliam, neque alia pati exceptionem, nisi quando est exemptus; & seclusa ea exemptione, alcauala deberet pertinere ad Regem: nam sic in Regis fauorem, fincitur est, vt alcauala solvatur in loco destinato ad traditionem: quod intellige, nisi similiter sit exemptus: nam tunc alcauala omnino non debetur. In his conuenit Laffarte vbi supra a. n. 16. qui multis ea disputat. Et recte. o. 19. ait, quando locus, in quo erat res, immunitas erat ab alcauala, atque destinando ibi traditionem, venditor esset omnino immunis ab ea solvenda, durum esse, præsumi fraudem in venditore, destinante traditionem in loco, in quo alcauala ad dominum aliquem particularem spectant, ac proinde illi tunc imponi ratione eius culpe penam quadrupli: quia potius est præsumenda commoditas emptoris, aut venditoris, ex traditione in eo loco. Atque ego iudicarem abrogandam esse, non solum eam penam, tanquam iniuriam vt pote impositam ob culpam, cuius nulla extat legitima præsumptio, sed etiam abrogandam esse totam eam limitationē ei quæ eo euentui appositam.

Dubium. Dubium est. Quid, si res tempore celebratæ venditionis sit in vno loco, & venditio celebretur in alio, neque deueniat ad traditionem, quia forte emptor illam remissit venditori, aut rescissus fuit contractus ante traditionem, aut res ante traditionem perijt. Laffarte vbi supra, n. 21. arbitrat, solvendam tunc esse alcaualam in loco celebratæ venditionis, & non in loco vbi erat res vendita: quoniam alcauala debetur ex contractu, neque est expressum, vt in eo casu alcauala solvatur in loco, in quo res vendita erat tempore contractus. Contrarium existimo verum, solvendam videlicet esse in loco, in quo erat res vendita. Atque in primis, si tempore venditionis conuenisset, vt traderetur in loco celebratæ venditionis, tunc utique in eo loco solvenda esset alcauala: neque de hoc euentu loquutus est Laffarte. Si item conuenit, vt traderetur in loco, in quo erat res vendita neque, deuenit illi ad traditionem, in eo sanè erit

Decisio.

soluenda. Si autem conuenit, vt traderetur in tertio loco, neque locus, in quo erat res vendita, immunitas erit, à solutione alcaualæ, sanè est ad traditionem tunc non deueniat, solui alcauala debet, in loco, vbi erat res vendita, idque est, quod decerni expresse videtur leg. 5. relata in vltima sui parte: neque tunc traditio actualis in tertio loco, impedit, quominus locus rei præterituri loco contractus, quoad solutionem alcaualæ in eo: quare neque impedire debet, est ad traditionem in eo loco non sit deuentum. Quando autem locus, in quo erat res vendita, erat exemptus ab alcauala, & locus destinatus ad traditionem, exemptus non erat, tunc, quoniam eo ipso, quod ita conuentum fuit, alcauala debeatur in loco, in quo destinata est traditio, credo in eo debere solui, est ad traditionem non sit deuentum. Quando autem nihil de traditione fuit conuentum, credo locum, in quo res erat tempore celebrationis contractus, præferendum esse, quoad solutionem alcaualæ in eo, loco celebrationis contractus. Tum quoniam verisimilius est, traditionem fuisse potius in eo, quā in loco celebrationis contractus. Tum etiam quoniam, quādo traditio fit in tertio loco, locus, in quo erat res, præferatur loco celebrationis contractus, vt ex vltima parte legis. 5. relata constat, cum tamen traditio tunc non magis vni aliorum locorum faueat, quā aliis: ergo, ceteris paribus, locus, in quo erat res tempore celebratæ venditionis, præferatur loco venditionis celebratæ.

Laffarte vbi supra, n. 23. cum Baldo, obferuat. Si venditio per nuncium, aut epistolam, perficiatur inter absentes, vt disp. 337. posse perfici est ostensum, tunc in eo loco censi celebratæ venditionem, ad effectum, vt ex parte loci, in quo fuit celebrata, iuxta hactenus dicta, intelligatur, ad quem gabellaris alcauala pertinet, in quo utriusque consensus interuenit nuncij, aut epistolæ, coniungitur, atque exprimitur. Vnde, si per procuratorem suum, aut mandatarium, ad eum celebrandum contractum nomine ipsius, vbi absens celebret contractum cum alio, utique in loco, in quo procurator, aut mandatarius, exprimit consensus, existente ibi alio, qui simul consensus suū exprimat, censetur celebratus contractus. Idem est, si ibi uterque absens exprimat consensus per suum procuratorem, aut mandatarium. Quod si per internuncium, qui solum referat voluntatem & consensus alterius,

alterius, solum que proinde subest ratione meri nunci. vel per epistolam, quae consensum similiter explicet, contractus celebratur. Lassarte ait, coferri celebratum in loco, in quo accepto ita nuncio, aut epistola, alter contentit. Ego vero multum dubito. Etenim consensus debet deuenire ad notitiam alterius, ut perficiatur venditio, quando alium non substituit loco sui, qui cum consensum acceptaret: eaque de causa venditio perficiat consummari censetur in loco, in quo ultimo recipitur mutus alterius consensus. Hoc tamen aliorum iudicio relinquere plenus est definiendum.

Quando vnus, credens eam esse voluntate absentis, vendit rem illius in vno loco, aut eam nomine illius emit, & postea sequitur ratihabitio absentis in alio diuerso loco, dubium est, in quo istorum duorum locorum censetur facta venditio ad effectum, ut iuxta haecenus dicta, intelligatur, ad quem gabellarium, ratione loci contractus, alcauala pertineat. Lassarte vbi supra. n. 24. censentem ad quandam eiusdem antoris epinonem, quam disp. 337. retulimus, ac impugnauius, asseuerat, censeri celebratam venditionem in loco ratihabitionis: quoniam iam ratihabitione pendebat is contractus, ut esset validus ac firmus. Contrarium vero est dicendum, iuxta ea que dispositio ne citata explicata sunt. Ratio autem est, quoniam ratihabitio solum est conditio, sine qua contractus antea celebratus non erat validus, seu à qua pendebat, ut à principio esset validus, sequutaque proinde ratihabitione, retrotrahitur, ut contractus à principio, & in loco, in quo fuit celebratus, fuerit validus ac firmus: quare, sequuta ratihabitione, in illo alio censetur perfectus, atque à puncto, in quo in eo fuit celebratus, atque adeo ibi ex parte loci debet alcauala, ut satis liquet ex natura ipsa ratihabitionis, & ex ijs, quae disp. 337. dicta sunt.

Dubium est, si res existens in vno loco vendatur in alio, & per clausulum consensit venditor in loco celebrati contractus sed constituit possidere nomine emptoris, non que adeo per eum actum fictum possessionem illius illi tradat, & censetur res tradita in loco venditionis ad effectum, ut in eo potius, quam in loco, vbi res vendita erat tempore venditionis, debeat alcauala. Merito Lassarte vbi supra. n. 25. negat. Quoniam in lege. 5. relata sermo est de traditione vera & reali, quae adhuc restat facienda, tunc

illata possessione in emptorem per eum actum fictum, ut in materia de maioratibus dictum est, quaeque sola est vera traditio. Adde, per eum contractum transeri in emptorem possessionem solum ciuilem rei existens in alio loco, non verò tradi ipsam rem in loco celebrati contractus, de qua traditione sermo est lege. 5. relata. 1. q. 2. 11. illud est obseruandum, quantum, ut dictum est, alcauala regulariter non debeat in loco traditionis rei venditae, aut ad eam traditionem constituto, quando diuersas est à loco, in quo celebrata fuit venditio, & à loco, in quo erat res tempore venditionis, nihilominus in contractibus, quando res promissa fuit tradi, aut solui, in loco diuerso ab eo, in quo celebratus fuit contractus, exigendam esse in loco destinato ad eam traditionem, & coram iudice eius loci, non verò in loco, vbi celebratus fuit contractus. Ita habetur. l. contraxisse. ff. de actionibus. & oblig. l. heres. 4. vlt. iuncta glossa vlt. ibi. ff. de iudicijs, & l. 3. ff. de bon. auctorit. iud. poss.

Quando bona immobilia venduntur, aut permittuntur, alcauala soluenda est in loco; vbi tales res sitae sunt, non verò vbi celebrata fuit venditio, si in loco distincto fuit celebrata. Ita habetur. l. 9. tit. 17. lib. 9. quae collecta, quae sic habet. *Mandamos, que el alcauala de los bienes de raíces, que se vendieren, o se trocaren, se pague en el lugar donde están sitos los bienes.* Lassarte vbi supra. n. 30. ait, propter vniuersalitatem eius legis, id locum habere, etiam si deuentum nunquam sit ad traditionem, ut quia remissa fuit res vendita ante traditionem, vel quia rescissus fuit contractus. Subiungit verò, se contrarium in hoc euentu fuisse dicturum, ut diuersum supra de re vendita existentem in alio loco; nunquamque tradita. Non verò eam ipsam opinionem supra impugnauius, & cum nostra sententia consentit decisio huius legis. 9. circa alcaualam bonorum immobilium.

Eadem lege. 9. fit sequens exceptio. *Mandaamos, que las alcaualas de las herencias, que están dentro de la ciudad de Sevilla vendieren, o trocaren, en la dicha ciudad y su tierra, y en los señorios de el Arzobispo, y obispos, así a vecinos de la dicha ciudad de Sevilla, como de otras qualesquier partes, sea para los arrendadores de las alcaualas de la dicha ciudad de Sevilla, y no para los arrendadores de los lugares do estuuieren las tales herencias.*

In nomine bonorum immobilium, etiam

quæ cum immobilibus computantur, intell. A
liguatur ea lege. 9. ut scilicet in loco, ubi
illa fuerint, alcauala solvantur; ut si vendatur,
aut permutetur, usus fructus fundi alienus,
servitus talis, aut annuus census in re
immobili, & his similia, solvi debet alcauala
gabelle loco, in quo fuerint ex res immobili-
lis, cuius hæc sit veluti partes, & in quibus
hæc collocantur. Ita Lassarte ubi supra 2.
n. 30. & nos copiose disp. 384. diximus, ex
venditione, ac permutatione, census realis,
deberi alcaualam in loco, in quo sunt res
immobiles, super quas collocatur, aut est
collocatus: & quando collocatur in diver-
sis rebus, varijs in locis existentibus, deberi
in omnibus eis locis, in vnoquoque pro
rata valoris prædij, aut prædiorum, quæ ibi
sunt, ad valorem prædiorum, quæ sunt in
eius locis. Lege quæ ibi dicta sunt.

Dubium est, si vendantur arbores ali-
quot, solo adhuc affixæ, num venditio illa
censenda sit rerum immobilium, ut alcauala
pertineat ad conductorem alcaualæ hæ-
reditatum, & ut venditio illa, quoad alcauala
lam, sequatur regulas venditionis rerum
immobilium: an verò venditio illa censenda
sit rerum mobilium. Plantæ quippe, dñ
adhuc solo sunt affixæ, partes rerum immo-
bilium censetur, dominiumque earum ad
dominum soli spectat, ut sæpe in hoc secū-
do tractatu dictum est, est id alius emptione
ius habeat eas excidendi, suasque separatim
ne efficiendi. Placet verò sententia Lassar-
ti ubi supra. n. 33. cum Tiracuello. Nempe,
si arbores illæ vendantur, ut excidantur, à
solove separentur, & fiant res mobiles, at-
que ementis, venditionem illam censendam
esse rerum mobilium, perinde atque quan-
do fructus pendentes venduntur ut separantur:
licet enim dum emuntur & pendunt,
partes sint rei immobilis, puta prædij, in
quo plantæ sunt affixæ: separanti tamen res
sunt mobiles, atque per epicheiam, etiam
dum pendunt, censendi sunt empti, ut res
mobiles, quando quidem emuntur ut sepa-
rentur, tiantque separatione res mobiles.
Si verò plantæ aliquot emantur, ut perse-
verent affixæ in eodem solo, indeque frue-
tus ab emente ex illis percipiantur, tunc
emptio earum plantarum censenda est emptio
rerum immobilium, partive hereditatis,
in qua sunt affixæ.

20. Dubium est, si vendatur actio ad rem, siue
mobilem, siue immobilem (vendi enim posse
disp. 340. ostensum est) utrum censenda sit
vendita res mobilis, aut immobilis, & ubi

censenda sit tunc esse res vendita. Ad hoc
dicendum est, ut ex dictis disp. 202. & 465.
facile patet, non censendam esse venditam
rem propriè mobilem, aut immobilem, sed
rem incorporalem, quæ ad tertium quoddam
genus rerum spectat. Atque, quod ad rem
presentem attinet, censenda esse ven-
ditam rem mobilem, hoc est, ius & actio-
nem competentem creditori ad eam rem
mobilem, aut immobilem, quod ius &
actio in ipso met creditori illud vendem-
te residet, ac proinde res vendita cen-
setur esse in loco, ubi fuerit creditor ipse
tempore venditionis, ac cessionis talis ius
& actionis, ut probè Lassarte ubi supra
2. n. 36. ait. Eo autem ipso, quod venditio
est perfecta, atque solum est pretium, trās-
sit, sine ulla cessione, actio utilis ad rem de-
bitā, factā verò cessione per venditorē eius
actionis ac iuris, transit etiam actio directā,
ut disp. 340. citata comprobatum est. In
quo ergo loco soluenda sit alcauala talis
venditionis, regulandum id est iuxta ea, quæ
de venditione rerum mobilium dicta sunt.
Atque censendum est, rem venditam esse,
ubi fuerit venditor tempore celebrationis
venditionis.

C. Quod si vendatur hereditas (vendi enim
eam posse postquam fuerit delata, disp. 340.
ostensum est) tunc, cum eo ipso, quod
illam vendit, est id antea illam non adierit,
censeatur eam adire, velleque esse heres,
aditione verò ipsa comparet dominium
bonorum hereditatis, ut disp. 3. ostendimus.
utique, ut probè Lassarte ubi supra. n. 30.
ait, non solum censeatur vendere ius hære-
ditatis incorporale, sed etiam res ipsas, quæ
ad aditionem ipsius sunt quoad dominium;
ac proinde alcauala rerum immobilium ta-
lis hereditatis, quoad valorem pretij, quod
eis correspondet, debetur in loco ubi fue-
rint res illæ immobiles (quemadmodum
ad retractum in hoc regno rerum immo-
bilium, quando vendita est hereditas, distin-
guuntur in hereditate vendita res immo-
biles à rebus mobilibus, ut in folijs immobili-
bus habeat locum retractus) alcauala verò
rerum mobilium eiusdem hereditatis, per-
tinet ad locum, aut ad loca, vel celebratæ
venditionis, vel ubi tempore venditionis
fuerint, aut ubi traditæ emptori fuerint, iux-
ta regulas supra traditas circa venditionem
rerum mobilium.

Iuxta hæc, quæ de hereditate vendita dicta
sunt, vult Lassarte ubi supra. n. 40. Si it, cui
rei venditio competit, quia dominium
rei,

rei, quam alius possidet, ad se spectat, vel ad eundem tertio eam rei vendicationis actionem, quæ non secus vendi potest, ac ceteræ actiones, tunc, ad intelligendum ad quibus loci abellatium spectat aliena eius venditionis, non esse attendendum ad actionem incorporalem, quæ venditur, & ad locum, in quo est venditor, quando illam vendis ac cedit emptori, iuxta ea quæ vniuersum de actionum venditione cum hoc eodem autore dicta sunt, dū pariter attendendum esse ad locum rei, quæ est vendicanda, nempe ubi existat tempore quo celebrata est venditio actionis, quæ res ipsa sit tunc vendita, & ad locum, in quo fiet illius traditio, iuxta ea quæ de rebus hereditariis proxime dicta sunt, quando hereditas fuit vendita. Dicitur, quoniam emptor talis actionis, non consequatur dominium rei vendicandæ, quod erat apud venditorem, ac tunc traditionem rei vendicandæ, & quando ex traditione illud consequitur, non res sequitur illud ab eo, de cuius potestate extrahitur, & qui eam tradit, sed à venditoris titulo emptoris, atque cessionis eius actionis, eodem emptoris titulo. Contrarium existimo esse dicendum, nempe excipienda non esse actionem rei vendicandæ à numero actionem vniuersam, quod doctrinam eisdem venditis traditam. Neque est eadem ratio de hereditate adita, ac vendita, & de actione rei vendicationis. Etenim, quando adita hereditas est vendita, dominium rerum hereditarium pertinebat ad venditorem, tempore celebratæ venditionis, & possessio etiam, si illam apprehendit, quod non dū eam apprehendit, nullius tunc erat possessio, sed ad heredem, qui hereditatem vendidit, pertinebat eam apprehendere, & facta venditione, & cessione hereditatis in emptorem, pertinet ad emptorem eam apprehendere, non extrahendo illam de potestate alterius, sed venditore ipso illam tradentes quare res ipsæ hereditatis simul venduntur, tradendæ ab ipso venditore, siue ipse illas iam possideat, siue non. Quod si alius possessionem hereditatis apprehendisset, tanquam suæ, & degitimus heres eam adisset, ac vendidisset eundem tertio, & cessionem in eum suam, ut lite illam extraheret de potestate alterius, tunc non censeretur venditor res hereditarias, sed sola hereditas incorporalis, & actio ad res illas, atque tunc eadem dicendum esset de hereditate in vendita, quod de actionibus, venditis, supra dictum est.

1674

Quando autem rei vendicatio venditur, sola actio venditur, & non res, quæ est in potestate alterius, nisi emote, & in consuetudinem alterius, scilicet ipsius actionis, quatenus vi talis actionis res illa obnoxia de quod dominium, ac possessionem, item traditionem, licet autem emptor consequatur potestatem dominium rei vendicandæ, in titulo emptoris, atque quatenus erat, & perseverabat venditoris, traditionem tamen consequitur ex tertio possessore, ex quo vendicatur, & vñ cum traditione ac possessione, consequitur dominium titulo venditionis ac cessionis talis actionis, quod ut quæ ad tale ius potestauerit venditoris unde, quod tunc dominium non consequitur à tertio possessore, nihil impedit, quod à principio, ac potestatem sola rei vendicationis actio sit emptoris. Hæc de aliena ex venditione.
 17. Quando ad eam actum, quæ emptor in iure debet, tunc non debet, nisi ex contractu permutationis perfectæ, permixtio verò re permixtus, hoc est, mixta traditione vtriusque facta, ut ex vocabulo ipso permutationis liquet, & copiose, disp. 173. & 174. est dictum, & consequens perfectum est ut semper id eodem loco, & acurunt celebrari permutationis contractus, & existere, quæ permixtus, ac tradit, ac proinde, ut semper in eodem loco, in quo existant ac traditur res, quæ permixtus, debentur aliena, tunc verum immobilium, tunc etiam mobilium, ac proinde ut, quod autem res ad alienam, ex permutatione, permixtum sit, etiam in rebus mobilibus, quod legem, art. 17. lib. 9. nouæ colebatur, supra est relatam, disponere circa venditionem, & permutationem rerum immobilium, quoniam aliena non debentur, nisi quando traditur, ac veraque, quæ permixtus. La Harre ubi supra, & copiosius, p. 17. m. 3. immobilia res cedentibus, & sequentibus, quoniam primum admixtum, quando permutationis, & traditio rerum, quæ permixtus, ac permixtus, ac permixtus, quod tam per cessionem, quæ aliqui se aliter excludunt in posterum permixtus res mobiles, & res ex illo pacto, attento iure huius regni, quo pactum illud non dū, est de valla, aut non sit stipulatio, neq; alio vestimento contractum, parit hodie obligationem quibus, neque licet ab eo penitere, ut disp. 173. & 177. est ostensum, debet aliena, & proinde atque ex venditione rerum mobilium

Ff. lib. 1

4. postea habet: Si verò etiam illum non habeat, nullus aequalum debet, et si venditur de rato comp. ori. gaverit.

5. Nondum aut permutans, et alienam, et sua, ad aliquid tenetur, si expectat ignorabat, alie non esse, et id sciens, contractus est nullus, et ut cautela non debetur.

6. Quando aliquis rem alterius vendit, permutat, asportat, aut extrahit, quis

ad aliquid, vel alterius tributum solu-

tionem teneatur. Disp. 677.

7. Si aliena duobus modis edicantur permutari, potest: Uno

ut alius, atque loco

et nomine eius, cuius ea res est: Alio

ro, ut propria ven-

deat, et si, ipsum

non sit, licet, ven-

ditur, si ignoret, et si aliena esse, et mal-

it sit, ut per se, et in rem vendit, aut per

mutando: Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

8. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

9. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

10. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

11. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

12. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

13. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

14. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

15. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

16. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

17. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

18. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

7. Si aliena duobus modis edicantur permutari, potest: Uno

ut alius, atque loco

et nomine eius, cuius ea res est: Alio

ro, ut propria ven-

deat, et si, ipsum

non sit, licet, ven-

ditur, si ignoret, et si aliena esse, et mal-

it sit, ut per se, et in rem vendit, aut per

mutando: Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

8. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

9. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

10. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

11. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

12. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

13. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

14. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

15. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

16. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

17. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

18. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

19. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

20. Si pro modo illam vendat, aut

permutet, tamquam mandatarius, aut pro-

curator, et in parte de minimis, et in ali-

quo ex illis explicat, et per totum. Disp. 678.

21. Si pro modo illam vendat, aut

ostenderit, ac legitimè probaverit, & con-
flet simul rem esse mandatis. et tunc ex-
emptum esse à tributo, non debetur tributum
ex ea venditione, aut permutacione, de ma-
dato illius facta. Eodem modo, si quis co-
mune exempti à tributo, negotiorumque il-
lius ea in parte agens, asportet, aut extrahat
aliquid, de quo, nisi esset personam ita ex-
empta, deberetur vectigal, eo ipso, quod suffi-
cienter constet, non in nomine, & ut rem ita ex-
empti, deferri, vectigal illud non debetur. E-
contrario autem, si exemptus vendat, per-
mutet, asportet, aut extrahat, rem minimè
exempti, debetur tributum; peccatque
exemptus, & ad restitutionem teneretur tā
quam suam eam rem vendat, permutet, aut
asportet, vel extrahat.

3 Cum. l. 32. tit. 19. lib. 9. nouæ collect. In-
cū sit, ut si rei venditor, aut permutator,
incola non sit eius loci, teneatur emptor,
aut qui cum illo permutat, tantam pretij,
aut valoris, penes se retinere, quantum sa-
tis sit ad integrè alcaualam soluendā, quod
que debitor illius chirographum collecto-
rum alcaualæ afferat, quo testentur ipsi
esse satisfactum ratioque emptor, aut per-
mutator, illam de suo soluat. Et in hac in-
quam, ita sancita sunt, aut rectè Lassalle ubi
supra. n. 8. quod si incola eius loci vendat
in eo rem: exteri obiciunt, ac manifestot
emptori, se illam vendere demandato, aut
nomine illius exteri, tunc emptorem tene-
ri seruare tantum de pretio quantum satis
sit, ut soluat alcauala, interim dum non
constat, satisfactum esse collectori alcau-
alæ: quoniam exterus ille rem vendit, ac de-
bet alcaualam: non verò mandatarior, qui
loco & nomine illius eam rem vendidit. Si
autem incola ille rem vendens, non mani-
festet, se illam vendere de mandato, aut no-
mine illius exteri, tunc ipse censetur illam
vendere ad effectum, ut teneatur emptori
de euicione, & ut ipse soluat teneatur al-
caualam, quando dominus rei eam non so-
luerit, ac proinde emptorem tunc non te-
neri retinere de pretio donec alcauala sola-
uitur.

4 Quando autem aliquis venderet, aut per-
mutaret, rem alienam sine mandato eius,
cuius est, utamen nomine, & loco illius,
eius negotiorum agens, idque manifestans,
tunc quia venditio non est valida, nisi de-
penderet à ratihabitione eius, cuius est
ea res, ut disput. 337. ac alibi dictum est, ut
que, si ratihabito postea sequatur, dabo-
tur alcauala ab eo, cuius ea res erat, & cui

ius nomine venditio facta est. Et verò rati-
habitio non sequitur, nulla debetur alcau-
alæ: quoniam ex venditione, aut permu-
tatione nulla, alcauala non debetur, ut ex
dem disputatione, & alibi dictum est. Ha-
bet autem id verum, etiam si venditor de-
ratihabitione cauerit emptori. Licet enim
tunc venditor emptori teneatur ad inter-
esse, ut disput. 268. §. tertius, comproba-
tum est, quia tamen non idcirco ea vendi-
tio est valida, neque venditor teneatur ad in-
teresse vi talis venditionis, sed ex pacto
de rato in super addito, quod non est vendi-
tio, neque permutatio, ex quibus solis con-
tractibus alcauala debetur, utique ex eo
quod, qui de rato agit, ad interesse em-
ptori teneatur, non sequitur deberi alcaua-
lam ex ea venditione.

5 u. Quando aliquis rem alienam vendidit,
aut permutauit, non demandato domi-
ni, neque negotiorum illius agens, sed
suum, hoc ignorans eam rem esse alienam
sine sciens alienam esse, eam vendat, aut
permutet, modò tamen emptor, aut qui
cum eo permutat non sciat essefurtiuam,
realis est contrahens ad effectum, ut ven-
ditor dominium pretij, aut rei in commu-
tationem acceptæ, acquirat, teneaturque
alteri de euicione, ac proinde venditor,
ac permutator, ad alcaualam teneatur, tan-
quam ex vero contractu venditionis, &
permutationis, nomine proprio celebrato.
Quod autem validus sit uterque contrac-
tus modo explicato, ac proinde quod ven-
ditor, & permutator, ad alcaualam ex eis-
dem contractibus teneatur, copiose est
comprobatum disp. 327. neque est: nec
cessaria hoc loco repetere. Quando au-
tem emptor sciebat rem essefurtiuam, eam
que emit, tunc in validus est contractus,
ut ibidem ostensum est, ac proinde ex eo
contractu inualido alcauala non debetur
emptor tamen amitteretur illa, quibus
eo loco explicatum est. Atque hæc de hac
disputatione sufficiant.

DIMIDIUM alcauale soluit in
Lassalle emptor. Id. in quendam
erat in hoc regno. Hæc tamen so-
luit venditor. Neque contrarium
habet in commune.
2 Alcauale dimidium quādo habet emptor soluit

in hoc regno teneatur. Et quovisq; emptor teneatur. ut etiam facere ceteriore gabellarum. Et quando retinere teneatur alcaualam ex pretio.

Alcauale solationem si pacto venditor in emptorem recipiat. gabellarius adhuc illam petit a venditore. Sed venditor. recursus aduersus emptorem habet. Neq; gabellarius. cogere emptorem potest eam solvere. nisi venditor illi actionem cesserit.

Alcaualam in predicto enenem (non interveniente cessione venditori.) si gabellarius petat ab emptore. et emptor eam iudice respondere incipiat. cogetur illam si solvere neque gabellarius. compa ea actione. recursus aduersum habet aduersus venditorem.

Alcaualam non debet emptor. est venditor. immunitas a solatione alcauale. licet se vendere illi talem rem tanto pretio francos a solatione cuiusq; attribuit.

Alcauala rei vendite tanto pretio francos. quantum talis fuerit arbitrat. debet emptor venditori. si ante id arbitrium iure recipiendi alcauale ad venditorem deveniat. Alcaualam item debet gabellario. qui gabellario aliquid vendit.

Alcauala centum et decem aurei debentur. quando venditur predium mille aureis francos.

Ex vendito alio competit. ut impleatur pacta in cessione addita venditioni. si addita sint veluti in recompensationem partis pretij. scilicet si non in talem veluti incompensationem sint addita.

Alcauala non debetur ex additione in compensationem contractus venditioni si reuocata sit. nisi contractus ita additus. permutatio. aut venditio sit.

Alcauale solatio inante cum restituendi onere recipitur in emptorem. si triticum lege sit decem quatuordecim argenteis. et quovis alio pretio vendat cum pacto. ut emptor alcaualam in super soluat.

Alcauale solatio si in emptorem recipiatur. quod soluitur in alcaualam. est addendum non alio pretio. ut intelligatur. an res vendenda sit ultra dimidiam usque pretij.

Alcauale in debetur minor ex venditione rei minori pretio. quam valeat. sed compensatione facta est incrementi aliquo alio. venditio rei cum pacto in favorem venditoris. efficit illam minoris valoris quam eam venditionem.

in hoc regno teneatur. Et quovisq; emptor teneatur. ut etiam facere ceteriore gabellarum. Et quando retinere teneatur alcaualam ex pretio.

An aliquando emptor ad alcaualam teneatur. Et nonnulla circa predictum. ut ad eam teneatur. Disp. 678.

605

606

607

608

609

610

611

612

613

614

615

616

617

618

619

620

621

622

623

624

625

626

627

628

629

630

631

632

633

634

635

636

637

638

639

640

641

642

643

644

645

646

N L'ustitia
tene
ri
em
ad
di
midium
alcauale
& vendi
torem
ad
alteru
di
midium
sape est
dictum.
Atq; idē

ius fuisse quondam in hoc regno. refert Lassarte de decima vend. c. 15. n. 1. Postea vero sancitum est. ut solum venditor ad id regnum teneatur. ut sape est. relatum. Quamvis. ut pluries in praecedentibus asserimus. id regulariter redunder in emptores. quibus et carius res venduntur. quod plus alcauale. & aliorum tributorum. ex eis solvitur. id quod cum Corpallacito. & AEmelio Ferrato. asserimus Lassarte ubi supra. n. 3.

Doctores plurimi. quos copiose refert Arjes Pinel. l. 1. c. de recond. vend. part. secunda cap. 3. num. 40. colligunt ex l. de bet. ff. de adici. edici. de iure communi alcaualam. & similia tributa ex venditione. in dubio. potius deberi ab emptore. quam a venditore. quasi de iure communi potius ac frequentius imponeretur emptori. quam venditori. Merito tamen idem auctor cum Carolo Molinero. & Lassarte. c. 15. citato. n. 1. & 2. contendunt. nihil tale ex eo iure colligi. Etenim hoc ea statuitur. si emptor ob vitium rei. culpa venditoris non detrectum. agat redhibitoria. contra quoscq; rescindatur. venditorem. non solum tenetur reddere pretium. sed & expensas. omnes. quas emptor fecit. non suo. merito. & ex mera sua voluntate. sed vi contractus. aut ex conventionione & praescripto venditoris. Quod si subiungit textus. forte. debeatur restitui ex tali contractu. & longe iure aliquo prius sanctum sit. ut illud solvat emptor. hoc etiam tenetur reddere venditori. nam emptori. quia ex contractus illud est solvitur. & quia venditor. qui statim in culpa.

605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

culpa, tenetur sescare emptorem omnino indemnem: ex eo contractu. Sanè, cum testis ille his appropinquat partem sortis, non inquit, solvere frequentius id tributum imponi emptori, sed locum posse et enire, ut ei imponatur.

In hoc itaque retro, in quo factum est, ut scilicet venditor alcaualam soluat, quatinus, num aliquando, maxime ex pacto, illam solvere tenetur emptor; & quovis tunc conveniri possit, aut debeat. Atque iam in superioribus ex. l. tertia, & quarta, tit. 17. & ex. l. tertia, tit. 18. libr. 9. novæ collect. est dictum, ex oleo, quod Hispani venditor, non Regii, sed privatorum, dimidium alcaualæ solvere emptorem, & dimidium venditorem. Lege item. 31. in fine tit. 19. libr. 9. novæ collect. quavis solus venditor præcipiatur solvere alcaualam, & efficere certiorum collectorem intra quinque dies à celebrato contractu sub. pena dupli. ad mitiorem tamen cautelam præcipitur etiam emptori, ut ipse quoque collectorem certiorum efficiat de re, quam emerit, aut permutatone acq. fuerit, & à quo, intra tres dies à contractu celebrato, sub eadem pena. Si tamen venditor certiorum faciat collectorem intra quinque dies, emptor non subiacet pœne. Et si certiorum illum non affecerit. Lege verò. 3. a. subingitur, si venditor, aut permutator, non sit incolae ci. in quo celebratur contractus, aut esset sit incolae, fuerit homine potestatis, & officialis noster vel talis; emptor tenetur reserare ex pretio, quotum satis sit ad soluendam alcaualam, donec sibi constet, satisfactum esse collectori, aut compositionem cum illo esse factam, sub pœna, ut ipse emptor solvat illam dupl. Excipitur, quando venditur vinum, aut venduntur alia ad victum spectantia, pœnendo: nam tunc emptor ad id non tenetur. Lañette cap. 15. citato. n. 1. o. nomine de federato, inteligit, etiam venditorem, aut permutatorem, adeò parpetum, ut periculum sit, eum postea non habiturum vade alcaualam solvat. Quia tamen lex illa est poenalis, & nomen, potestatis, neque improprie comprehendit pauperem; sanè rejicienda est ea ipsius sententia.

Si quis vendat rem aliquam tanto pretio franco, hoc est, libero a solutione alcaualæ, ita ut pacto inter ipsum & emptorem

A rejiciat in emptorem onus solvendi alcaualam, quod posse fieri ex se liquet; & colligitur ex. l. Iulianus. 4. idem Iulianus. ff. de s. c. empt. tunc nihilominus gabellarius cogere potest venditorem solvere alcaualam? quoniam privatorum pœna, neque fictum, neque quoniam alium, privare possunt iure. quod adversus aliquem habeat, rejiciendo suum onus in alium, ut constat ex. l. inter venditorem. ff. de pact. Quare lex. 3. tit. 18. libr. 9. novæ collect. quæ statuit, si clericus à laico emat rem aliquam pretio franco à solutione alcaualæ, posse nihilominus gabellariis alcaualam petere à tali laico, qui ita vendidit, nihil statuit supra id, quod ius commune habet. Vénditor tamen, qui rem vendidit pretio franco, rejiciendo in emptorem onus solvendi alcaualam, recurrit ex eo pacto habet adversus emptorem actione ex vendito, ut sibi solvat alcaualam, quam venditor ipse solvit, vel ut præveniat gabellarium, eique satisfaciatur, ut constat ex. l. inter debitorum citata, iuncta gloss. ibi, ex. l. 1. C. de hæred. vel act. vend. & ex. l. ea conditione. C. de rescind. vend. Titulum autem vi talis pacti

B inter venditorem & emptorem, possit gabellarius compellere emptorem, ut sibi alcaualam solvat, merito Lañette ubi supra numer. decimotertio negantur respondet, nisi venditor prius gabellario cesserit actionem ex illo pacto, & consentit apertè. l. 1. C. de hæred. vel act. vend.

Quavis, ut dictum est, gabellarius non possit cogere cuiusmodi emptorem, ut sibi alcaualam solvat, nisi venditor illi actionem cesserit, quia emptor excipere, seu opponere potest, ipsum eam illi non debere; nihilominus, si gabellarius agere cepit ad eam alcaualam adversus emptorem, & emptor iudicium sua sponte suscipiat, ita gabellarius prosequi cum eo iudicium debet, ut pacti cum venditore ad illam soluendam, & oneri emptoris eodem pacto in se suscepti, ut, ellò gabellarius recurrere velit ad venditorem, ut eam solvat, repellere optime et non possit venditor, iuxta dispositionem legis. 2. C. de pact. quæ habet, quando quis vendidit hæreditatem aliquibus, licet emptores, quibus aliquid hæreditas debet, actionem non habeant adversus emptores, sed adversus hæredem, qui hæreditatem

rem vendidit, qui rursus actionem habet A
aduersus emptores, vt id, & cetera genera
hæreditatis sustineant; nihilominus, si
creditores actionem intentant aduersus
emptores, emptoresque sua sponte actionem
suscipiant, cuiusmodi creditores non
habent postea recursum aduersus hære-
dem, sed repelli possunt exceptione ex
pacto tacito, vt lege citata habetur: idem-
que prorsus est in re, de qua disputamus.
Glossa vltima ibi, & doctores communiter,
id intelligunt, de pacto eo ipso tacito
cuiusmodi creditorum cum hærede, quod
nollunt eum conuenire, sed contenti sint
conuenire emptores hæreditatis. Atque
tunc, cum ad pactum tacitum consensus
tacitus vtriusque partis sit necessarius,
dicendum erit, ex parte creditorum esse
consensum tacitum, qui colligitur ex
actione, quam aduersus emptores hære-
ditatis intentant, prætermisso hærede: ex
parte verò hæredis, esse consensum omni-
nino præsumptum, quod id gratum sibi
sit, illudque velit, est id ita fieri ignoret,
neque ea de re interrogetur.

Lassarte vbi supra num. 16. potius exi-
stimat eam legem esse intelligendam, de
pacto tacito inter creditores hæreditatis,
& emptores eiusdem hæreditatis, vt præ-
termisso hærede, locoque hæredis, emp-
tores hæreditatis conueniantur: eo enim
ipso, quod creditores aduersus emptores
actionem intentant, & emptores spon-
te iudicium illud subeunt, vt postea eui-
tent iudicium hæredis de re eadem ad-
uersus ipsos, tacite censentur vtrique in
eo pacto conuenire; idque validum est,
est hæres non paciscatur, quatenus li-
berari hæredem; cedit in commodum
emptorum hæreditatis, argumento. l. si
vhus. §. quod si finit. ff. de pact. Magis verò
lex sacunda citata loqui videtur de hoc
pacto tacito inter creditores hæreditatis,
& inter emptores, quam de illo alio
creditorum cum hærede, vt bene Lassarte. n.
retractato probat.

Ex hæcenus dictis, infert bene Lassarte
vbi supra num. 17. est id in hoc Castellæ
regno venditor, qui lege, aut privilegio,
immunus est à solutione alcaualæ, dicat se
vendere tanto pretio franco rem suam,
subijcereque emptorem oneri, vt soluat
quodcumque tributum ex illa fuerit de-
bitum, non proinde emptorem teneri sol-
uere alcaualam, neque gabellarium posse

illam ab eo exigere, nisi expressè in fau-
rem gabellarij, dixerit venditor, dum
rem vendebat, se renunciare privilegio
suo, quo immunis est à solutione tributis.
Ratio autem est, quoniam solus venditor
debet in hoc regno alcaualam, & non
emptor, neque vi pacti, quod pretio fran-
co res vendatur, & quod emptor teneatur
ad tributa, quæ ex illa debentur, aliter
censetur emptor debitor alcaualæ, aut
alterius tributis, quàm quatenus vendi-
tor ad illud teneatur: quare cum, in re
proposita, venditor ratione sui privile-
gij ad alcaualam non teneatur, neque
emptor ad illam tenebitur, ac proinde
gabellarius exigere iussit ab illo eam non
poterit.

Idem Lassarte num. decimo octavo, ex
eodem capite affirmat, si quis vendat
fundum suum tanto franco pretio, quantum
Titius fuerit arbitratus, atque post
venditionem ea forma contrariam, con-
ueniat vt alcaualæ hæreditatum eius loci ad
venditorem pertineant, quia videlicet
illas coaduxit tanto pretio, & postea so-
quatur Titij arbitrium, venditorem ultra
pretium à Titio taxatum, non posse po-
tere ab emptore alcaualam. Ducitur,
quia emptor non tenetur ad illam, nisi
ratione venditoris, & quantum vendi-
tor teneretur: eo autem ipso, quod al-
caualæ ad venditorem pertinent, ven-
ditor alcaualam non debet; eo quod
nullus sibi ipsi quicquam debere possit,
ergo tunc emptor alcaualam non debet.
Potius tamen existimarem contrarium,
nisi Titius in eo euentu, ultra pretium
alioquin francum, arbitratus esset incre-
mentum alcaualæ soluendum venditori.
Ratio est, quoniam venditor censetur
vendidisse tota latitudine pretij franci &
alcaualæ, quæ tota latitudo est pretium
iustum rei sue: & quoniam illa alcauala
ad se pertinet, non nomine proprio, sed
nomine & loco Regis, neque ad se per-
tinet titulo gratuito, sed oneroso: quare
in eo euentu ex eo, quod per accidens
titulo oneroso ad ipsum deuenerit ius
recipiendi alcaualas loco & nomine Re-
gis, æquitas non patitur, vt priuetur e-
molumento illo, parteque illa iusti pre-
tij rei sue, quod ex conuentione debe-
bitur Regi loco sui, atque ex re sua, &
sibi loco Regis. Idem Lassarte ibidem
icum Paradorio rectè subiungit. Si ven-
ditor

-ditor gabellario ipsi, fundum suum vendit centum aureis, gabellarium, per solito pretio, posse exigere alcaualam, aut eam deducere de pretio antequam pretium soluat: quoniam est distinctio debitorum, quod videtur ex venditione illa debet gabellario.

7. Illud cum Lasarte vbi supra num. de cimonono, Carol. Molinao, Parladorio, & alijs, est notandum. Si quis vendidit fundum pretio franco, hoc est, bono de alcauala, mille aureis, non satisfacere emptorem gabellario, si insuper illi soluat centum aureos, qui sunt decima pars mille aureorum: quoniam alcauala soluenda ex venditione, est decima pars integri pretij, atque adeo, quod in alcaualam soluitur, computandum est in latitudine tota pretij, unde alcauala soluitur: ex mille autem & centum aureis pretij, debentur in alcaualam centum & decem: centum quidem ex mille, & decem ex alijs centum. Atque hoc iure, inquit, Lasarte videtur. Subiungit autem, neque iterum ex illa decem debet solui vnum in alcaualam, & ex illo vno decima pars, & ita consequenter: quoniam, quando venditur res pretio franco mille aureis, tantum ascendere debemus in pretio ultra mille, quo usque soluta integrè alcauala, maneat venditori mille auri. At certe, nisi & ille ascensus totus in pretio fiat, remanere non possunt emptori mille, persoluta integrè gabellario ex pretio alcauala: quare, in rigore, totus ille ascensus, quicquid Lasarte in contrarium dicat, fieri debet. Tametsi equitas postulet, ut in eo riguroso ac gravi tributo, non tanta ex actio fiat. Quo fit, ut, si id non habeat usus, ut habere non videtur, standum sit consuetudini.

8. Est verò ad negotium alcaualæ, de quo disputamus, & ad pleraque alia magno opere obseruandum, ex. l. qui fundum, ex. l. fondi partem. ff. de contrab. empt. ex. l. tenetur. §. primo. ex. l. si sterilis. §. si tibi. ff. de act. empt. ex. l. si vendidero, in fine, innot. l. sequenti. ff. de seruic. export. pacto venditionis aliquid rei pro aliquo pretio, multipliciter posse coniungi in continenti pactum aliud. Primo, quasi in augmentum pretij, seu recompensationis pro ea re vendita: quia scilicet interest venditori tale aliud pactum impleri, atque de auxilium venditori

A pretio, quàm alioquin illam videret, nisi simul intenueret ea recompensatio impletionis illius alterius pacti. Sic, inter alia iura, habetur. l. fondi partem citata, quæ est Taboleni iurisconsulti, ut habent codices emendatiores, & non Labronis, à cuius sententia in ea lege distceditur. Verba eius legis hæc sunt. Fundi partem dimidiam ea lege vendidisti, ut emptor alteram partem, quam retineras, annis decem, certa pecunia in annos singulos, conuclam habeat. Labeo ex Trebatius negant, posse ex vendito agi, ut id, quod conuenierit, fiat. Ego contra puto: si modo idem vilius fundum vendidisti, ut hæc tibi conuenio presteretur: nam hoc ipsam pretium fundi videtur, quod eo pacto venditum fuerat: eoq; iure videtur. Hactenus lex illa. Secundò, quia licet res iusto alioquin pretio vendatur, interest tamen venditori, non aliter eam vendere, quàm sub pacto alio in contineri subiecto. Ut, si sicuti offeratur pretium iustum pro domibus, quas inhabitat: & quæ non habet alias ad habitationem, neque fortè faciliè eas commodò inueniet, deducat in pactum, ut emptor simul alias suas domos in tot annos certo aliquo pretio ipsi locet, quia aliter non vult vendere, nec deferere domus suas: quis enim hoc ad interesse spectat venditoris, quo iustè non vult carere, quia alioquin molestiam, incertam, & incommodum patietur, utique iustè hoc grauamen exigit ac imponit emptori pro domibus suis, quasi in partem insuper pretij, seu interesse pro suis domibus. Hoc itaque differt hic posterior euentus à priori, quod in priori aliquid de pretio iusto rei venditæ detraxitur propter auxilium ex pacto adiecto, quæ pars pretij eo pacto adiecto compensatur in posteriori verò ob pactum adiectum nihil de pretio iusto detraxitur, quo res videretur, si domorū dominus alias domus haberet ad suam, eodemmodum habitationem: atque sicut venditor, propter id suum incommodum, quod ex venditione sequitur, posset, dum rogatur, petere augmentum pretij, quo id incommodum compensaretur, ita, loco eius augmenti, petere poterit in eandem compensationem, & habitationem simul illius altioris contractus. Quod ad rem itaque presentem attineat, parum refert, siue propter contractum adiectum venditori aliquid de pretio suo reperiatur diminutum, sed

B

C

D

G

com-

compenset aliquid suum detrimentum, in cuius compensationem iuste exigere posset pretij augmentum: nam virtute utrobique; aliquid de pretio, quod poterat iuste exigere, minuitur propter pactum a dictum. Quia ergo, quando in aliqua venditione permiscetur aliquid permutacionis, aut alterius contractus, siue nominati, siue innominati, quod cum pretio cõstituto, cõpõsatur totus valor rei venditæ, aut pretij totum, quod pro illa ex quacunque circumstantia poterat iuste exigere, contractus simpliciter quoad compensationem totam reputatur venditio, vt disput. 337. ostensum est (modò tamen pretium excedat reliquum valoris, quod pactis alijs permixtis atque in continenti additis compensatur) inde efficitur, quòd omnibus iuribus citatis concedi dicatur actio ex vendito ad impletionem similium contractuum in continenti venditioni adiectorum, aut ad interesse, si impleri iam non possint: id quippe totum pertinet ad extinctionem integri pretij, seu valoris constituti pro re vendita: pretium autem, & res loco pretij, quæ ex venditione debentur actione ex vendito exiguntur.

Illud insuper obserua, contractui venditionis posse addi in continenti pactum minimè ad substantiam venditionis spectans, vt pote ad interesse, aut quasi interesse, vendentis, pro re, quæ venditur, nihil attinens: & tunc, et si in continenti pactum illud adijciatur venditioni, simulque eum illa celebratur, imò et si vendens non vellet rem vendere, nisi celebrando simul id aliud pactum, non cõpetit venditori actio ex vendito ad cogendum emptorem, vt impleat hoc pactum, aut ad interesse ex eo, quòd illud non impleuerit: sed agere debet ex illo alio pacto, siue nominato, saltem quia stipulatione vallato, siue innominato, vel ito tamen coherentia in continenti contractus venditionis, cum quo est simul celebratus. Nisi tamen pactum contineret quid inhumanum, & irrationabile, attentis circumstantijs concurrentibus: vt si mancipium venderetur certò pretio, apposto pacto vt res pãng, si illud granum ita: tunc enim ea pena exigi non posset, et si stipulatione sit promissa, vt habetur: l. si venditor. ff. de seruis export. Exempla eius, quòd præcipue obseruamus, sunt, verbi gratia, si Petrus simul vendidit Iosanni agrum, & illi locauit domos, aut equum, vel ab eo conduxit, vel ali-

quod aliud pactum celebravit, non quasi in commutationem simul pro re vendita, aliquo ex duobus modis supra explicatis, non competit Petro actio ex vendito aduersus Iosannem, vt adimpleat eos contractus, aut vt soluat interesse, si illos tempore congruo non impleuit: quoniam cõstitut illi nihil attinet ad contractum venditionis, ad illiusve substantiam: sed agere debet ex ipsismet contractibus, locationis, conductionis, stipulationis, aut alterius, quem simul cum venditione celebravit, vt conuenit aperit. l. fundi parte citata, & habetur. l. si venditor citata. Vbi additur, si quis vendit ancillam cum pacto, ne prostituatur, aut ne in alia loca deportetur, quoniam ad interest vendenti, atque ad ipsum illius affectum attinet, idque quasi in partem pretij, & recompen-

sationis pro ancilla, tegerit, agi poterit ex vendito, vt eis pactis sietur, & impleatur. ni ol.

Quæ dicta sunt intendit Lassarte de de-
tina vend. cap. 17. citato à num. 19. cum
Carolo Molino, & Andra ab Exea, &

alijs, quos citat, tamen si non ita exactè
ea explicant. Illud verò non probò, quòd
Lassarte ubi supra à num. vigesimo quarto,
ex hacenus dictis intendit: Nempe in
eventibus, in quibus dictum est, pactum
in continenti venditioni appositum at-
gere pretium pro re vendita, eaque de cau-
sa competere venditori actionem ex ven-
dito, vt id pactum impleatur, posseque ex
vendito agere ad interesse, si tempore cõ-
gruo non impleatur, in eis, inquam, eveni-
tibus, prædantis arbitrio & stimulum esse,
quantum ex tali pacto accrescat pretij
contenti pro re vendita, vt inde etiam al-
terius exagatur, ac solvatur. Hoc professò
non probò. Quoniam alcaualia in hoc regi-
ho, & in Lusitanis, solum debetur ex merò
venditione, quòd verum ac formale pre-
tium conuenit pro re vendita, & ex per-
mutatione quòd si venditioni permiscetur
aliquid permutacionis, uterque con-
tractus, præcise vtrius ab alio, considera-
tur, atque ex merò contractu venditionis,
si perclaro præcise à permutatione, de-
betur vna alcaualiter permutatione verò,
præcise spectata à venditione, debetur du-
plex alcaualia, vt disp. 337: cù hoc eodè an-
tore cõprobatur aperte. Quòd si venditio-
ni, aut permutationi, admisceatur aliquis
alius contractus, siue nominatus, siue innomi-

natus, ex illo professò non debetur alcaualia.
Quare,

Quare, si pro re vendita minus veripretij, hoc est, pecunie, conveniatur, quam talis res vendita valeat, & loco alterius partis valoris eiusdem rei, in eam simul alius contractus locationis, conductionis, vel alius similis, nominatus, aut inominatus, quo compensetur illa alia pars valoris rei venditæ, utique neque ex tali locatione, conductione, aut alio contractu, debetur aliquid, ut est notissimum; neque item ex compensatione ipsa talis partis æstimationis rei venditæ eo contractu in continenti appposito, quæ virtute est distinctus ab alio contractu inominatus, de eadem rem venditam, quoad id æstimationis, seu eam partem æstimationis remitto, ut necum simul in eas hunc alium contractum: ex nullo siquid contractum inominato, præter permutationem, aliquid debetur, ut dictum est. E quidem æquivocatio fuisse videtur, quæ hunc seculi autorem in re, de qua disputamus. Etenim quando in venditione, una cum re pretio, hoc est, cum pecunia, compensatur res vendita aliquæ re, si pretium superet valorem alterius rei, contractus reputatur solum venditionis, ad effectum actionis, quæ ex illo competit, ut integer completatur, quæ actio nuncupatur ex vendita: id quæ, quo res vendita, una cum pretio, compensatur, pretium, seu pars pretij, talis rei venditæ reputatur, quoniam non extrahitur contractum à ratione venditionis veræ, ut disp. 337. dictum est: atque, iuxta hanc doctrinam, & in hoc sensu, loquuntur. I. fundi pars, & alia res supra citata, quæ in eo eventu actionem ex vendito concedunt. Ceterum, quod ad aliquid actionis, solum reputatur venditio, quod vero pretio compensatur, & quatenus vero pretio compensatur, ut ibidem ostensum est. Quod si admisceatur simul permutatio, inde etiam duplex aliquid debetur. Ex admixtione vero cuiuscunque alterius contractus, siue nominati, siue inominati, nulla sane aliquid debetur, ut sæpe dictum est.

10. Iuxta hæc prædicta, rectè Lassarte vbi supra nu. 25. insert aduersus Ludovicum Alexia, falsam esse illius sententiam, quæ asseruit, si triximum lege iusta sit taxatum quatuordecim regalibus argenteis pro sapieca, quam vocat, licet venditor possit accipere ab emptore quatuordecim regales pro ea, cum pacto, ut emptor solvat in super aliquid. Dicitur, quoniam in eo eventu, venditor solum accipit in pretium

A. quatuordecim regales lege taxatos. Cum vero aliquid in hoc regno à venditore sit solutum de ipso pretio, utique, reijciendo onus a causa: id emptor, plusquam quatuordecim regales accipit in pretium, cum tunc maior pretio ultra quatuordecim regales, quam sit decima pars eorum, accipitur vendidisse: quoniam eam decimam partem, & in super decimam partem eius decimæ partis, cum minimè cogitur solvere emptor loco venditoris, ut supra ostensum est. Quare, non solum id erit in hanc legem, cum onere restituendi totum, nec ex cessum, sed etiam si ultra venditoris æstimationem sit aliquid aliud pactum in gravamen emptoris, & in commodum venditoris, quod pecunia sit æstimabile, id etiam factum censetur, ac verè est, in hanc legem, cum onere restituendi eam æstimationem, ut habetur in tit. 25. lib. 5. novæ collectæ & disp. 64. dictum est.

B. Ex dictis factis constat, si res, cuius pretium lege non sit taxatum, vendatur cum pacto, ut emptor solvat aliquid, ad idem, an pretium sit ultra dimidium, aut infra dimidium, iusti pretij, in eo esse computandum, etiam quod emptor solvit in aliquid, ut est satis perspicuum, & observat Lassarte vbi supra nu. 27.

C. Quod si res, quæ longo minus valor, vendatur maiori pretio, sed compensante venditore id, quod plus accipit, vel locatione alterius rei, rei eadem emptori minori pretio, vel aliquæ alio, quod de eis aut faciat in super illius, tunc contractus ex ea compensatione redditur æquus ac iustus. Quod si id, quod in super datur in compensationem, sit vendibile, censetur facta venditio utriusque rei pro eo pretio, atque ex tota latitudine pretij debetur aliquid. Si vero non fiat illius venditio, sed sit locatio, aut contractus alius, quod, in rigore, atque in conscientia foro, non debetur ex toto eo pretio aliquid, sed solum ex ea parte, ex qua resultat iusta venditio illius rei. In foro tamen exteriori fortasse non audietur venditor, qui ita contraxisset, sed ex toto pretio accepto aliquid venditionis illius rei, cogitur solvere aliquid.

D. Lassarte vbi supra nu. 33. observat, si res vendatur cum pacto in favorem venditoris, quod rem ipsam afficiat, perque ita liberam relinquit emptori, ac ellet, si sine eo pacto venderetur, tunc id pactum in emptoris

valoris

de tertiam, aut quartam, partē pretij, quod
licitando auxeris, ut ita augas ac ligetis,
sive tibi res vendatur, sive non; modo ta-
men illa in tali publica subhallatione tan-
dem vendatur: quod autem impleto hoc
contractu innominato à singulis liquenti-
bus, eis à venditione debeat ea pars pre-
tij, quæ detrahenda est de integro pretio,
pro quo res tandem fuerit vendita, vique
non impedit, quominus res tandem pro-
toto eo pretio sis vendita, ac proinde quod
venditor ex toto eo pretio debeat alcau-
lam soluere. In hanc sententiam inclinare,
nisi audirem contrarium in more esse po-
nendum. **FINIS.**

A Grum: cui est standum, maxime in materia,
hac odiosa. De custodibus, & alijs ministris publi-
cis, qui ex officio tenentur inquirere af-
portantes merces, & celebrantes venditi-
ones, aut permutationes, & similia, ex quibus
tributa debentur, tum ut ea soluant, tum
etiam ut transgredientes leges ea de re la-
tas, ac se occultantes, poenæ eis dem legi-
bus statutis afficiantur, nequid opere præ-
stant, commodius dicetur inferius in ma-
teria de restitutione, dum sermo fuerit ad
quam restitutionem tenentur non oblati,
& non manifestanti.

B **FINIS.**

C **FINIS.**

D **FINIS.**

E **FINIS.**

INDEX DISPUTATIONVM,

quæ in hoc opere continentur.

Disputa-
tio.

- 576 E Varijs in Hispanijs bonorū vinculis.
- 577 Maioratus, seu primogeniū, quid.
- 578 Licetne Hispaniarum primogenia instituantur.
- 579 Maioratus institutio ex legitimis alijs debetis, quando valida sit Regis facultate, ex consensu eorum, quibus legitimè illi debentur. Et quædā alia rei huius occasione examinantur.
- 580 Maioratus qui legales, & qui ex aliorum institutione.
- 581 De maioratibus titulo Comitatus, Marchionatus, aut alio simili, à principibus institutis, quātam perpetuitatem, ac indiuiduitatem, quorū titulos ipsos, & res, quibus sunt annexi, habeant.
- 582 De maioratibus, qui à priuatis, ex regia facultate, aut sine illa, instituitur: & quæ eorum institutio vltior.
- 583 Maioratus, ac melioratio, tum vltima voluntate, tum etiam contractu, fieri possunt. Et quando reuocabiles sint ab institutore, interim dum viuit, quando verò irrevocabiles.
- 584 Vtrum, vt maioratus institutio, ac melioratio in tertio, irrevocabiles reddantur, necessaria sit traditio per actum verum, an sufficiat per actum fictum, vt per clausulam constituti. Et de alijs duobus actibus, quibus eadem dispositiones irrevocabiles efficiuntur.
- 585 Vtrum, vt maioratus institutio, aut melioratio in tertio, contractu inter viuos facta, irrevocabiles reddatur, satis sit traditio rei vniuersæ, an requiratur omnium ad illas attinentium. Et an traditione irrevocabiles reddantur, etiam quo ad bona futura.
- 586 Quibus alijs actibus maioratus institutio, & melioratio, irrevocabiles reddantur.
- 587 Vtrum, vt maioratus institutio, aut melioratio, irrevocabiles sint ex capitibus quatuor disputationibus præcedentibus explicatis, necesse sit accedat acceptatio. Atque ex quibus capitibus reuocari
- adhuc nihilominus eiusmodi institutio nes possint.
- 588 Institutus maioratus ex suis bonis, ad eumque vocans filium suū primogenitum, & descendentes illius, nulla alia vocatione omnino facta, an finitis descendibus ex illo, maioratus expiret, & bona illa libera reddantur.
- 589 Vtrum deficientibus omnino descendentibus ex primo institutore maioratus, expiret maioratus; an transeat ad collaterales consanguineos institutoris.
- 590 Quando in institutione mentio non est facta de maioratu, quibus verbis ac coniecturis censendum erit institutum esse maioratum.
- 591 Qui facultatem obtinuit ad vnum maiorem institutum, non possit instituere duos. Et qui facultatem obtinuit ad duos instituendos, vtrum instituere possit vnum tantum.
- 592 De institutione maioratus, vt in eo succedat, quem vltimus possessor, aut alius, elegerit.
- 593 Is, cui electio est commissā, si semel elegerit, an possit iterū eligere, & variare in persona electa. Quod si ad maioratum non elegerit, quis in eo succedat.
- 594 Vtrum is, cuius voluntati electio ad maioratus successionem commissā est, teneatur eligere digniorem, vel possit dignū, aut etiam indignum, eligere, digniore prætermisso.
- 595 Vtrum is, cuius arbitrio electio ad maioratus successionem commissā est, teneatur eligere digniorem, vel possit dignum, aut etiam indignū, eligere, prætermisso digniore. Et quantum peccatū sit, tam hunc, quā eum, cuius voluntati electio commissā est, non eligere digniorem.
- 596 De maioratum consuetudine titulo præscriptionis.
- 597 Regis facultas, aut confirmatio, qualis necessaria, vt ea institutio maioratus sit valida, quæ Regis facultatem, vt valida sit, requirit.
- 598 Vtrum princeps institutionem maioratus inuoluntariam, quod ex Regis facultate non fuerit facta, confirmare possit, ac validā reddere, post mortem institutoris.

A Quando

I N D E X.

- 599 Quando ad maioratus institutionem, necessaria est regia facultas, num satis sit, si ea sit concessa, an verò requiratur, ut literis sit expedita ante maioratus institutionem, & vtrum expiret, re integra, morte concedentis. Et quid de confirmatione maioratus quoad hæc omnia.
- 600 Maioratus institutio, ut sit valida, an scripturæ requirat. Et vtrum, sine in sinuatione, valida sit ultra summam, quæ sine in sinuatione donari potest.
- 601 Vxor vtrum sine facultate viri possit maioratum instituere.
- 602 Vfu rationis carens, mutus, minor, & prodigus, num maioratum instituere valeat.
- 603 Filius familias vtrum maioratum instituere possit.
- 604 Religiosus num maioratum instituere possit.
- 605 Dammati ad mortem naturalē, & alij serui pœnæ, an instituere possint maioratum.
- 606 Ex quibus bonis maioratus institui possit. Et num institutio illius ex omnibus bonis sit valida. Et vtrum ab Ecclesiasticis de suis bonis institui possit.
- 607 Maioratum an instituere possit vxor, vel meliorare vnum filiorum, ex bonis, quæ ex altero marito, sibi obuenerunt, aut ex medietate lucrorum, si, superstitibus filiis prioris mariti, transeat ad secundas nuptias.
- 608 Maioratus de re aliena institutus, quatenus validus. Et vtrum ex re emphyteutica, feudali, aut ex censu, institui valeat. Et quovisque institui valeat de rebus in alio regno constitutis. Et vtrum institutio ex regia facultate possit contingere legitimis filiorum clericorum, aut religiosorum, vel etiam filiorum, qui postea nascuntur.
- 609 Vtrum in filio vnigenito institui valeat maioratus de tertio, saltem ex regia facultate. Et num tunc seruari debeat dispositio legis. 27. Tauri.
- 610 Vtrum in legitimo, aut etiā in illegitimo, institui valeat maioratus.
- 611 Leges seu conditiones, quæ in maioratui institutionibus adhibentur, quādo veræ conditionis, & quando modi, rationem habeant, & quovisque obligent.
- 612 Condicio, aut modus, impossibilis, maioratus institutioni appositus, an eam vincit, vel non, sed habeantur pro non appositis. Et decisio quorundam dubiorum.
- 613 De conditionibus apposis vocationibus ad maioratus circa matrimonia celebranda.
- 614 De conditionibus, aut modis, ut vocatus ad maioratum ducere non possit vxores certæ qualitatis, aut ut ducere teneatur vxorem arbitrio, vel consilio alterius.
- 615 De conditionibus, aut modis, circa nominis ac armorum delationem.
- 616 Institutores maioratus, aut etiam successores in illo, quovisque descendentes in institutoris præbere teneantur alimenta, vel etiam dotes feminis.
- 617 Vtrum in Hispanorum maioratibus iure sanguinis, an iure hæreditario, succedatur. Et an successor, vel etiam institutor variare possit conditiones, modos, & vocationes, prima institutione maioratus apposita.
- 618 Num in Hispanorum maioratibus iure directo, an obliquo, succedatur.
- 619 Maioratus possessor num satisfacere teneatur successor de rebus maioratus integre restituendis.
- 620 Infamis num in maioratu succedere possit. Et num maioratus sit dignitas.
- 621 Vtrum amens succedere possit in maioratu.
- 622 Vtrum surdus simul ac mutus, itemque excus, succedere in maioratu possint.
- 623 Vtrum religiosus, aut clericus, succedere possit in maioratu.
- 624 In maioratum Hispanorum successione, an maior natus sit ceteris præferendus. Et quovisque illegitimè natus succedere possit in eisdem maioratibus.
- 625 Fœminæ quovisque à successione in maioratu excludantur, & ad succedendum in eo admittantur.
- 626 Representatio quovisque in feudis, in successione regni, & in maioratibus Castellæ, admittenda sit.
- 627 In regno, aut in alijs maioratibus Castellæ, quovisque collateraliter succedat, admittendaque sit representatio in ea successione. Et num succedat proximior ultimo possessori.
- 628 Num ultimo maioratus possessori succedere debeat consanguineus ipsi proximior, an verò proximior a maioratus institutori. Idem de hæde commisso familiaris relicto. Et num in eo locum habeat representatio.
- 629 Expōnitur postrema pars legis. 40. Tauri circa successione in maioratibus ex scripto illos instituentium.

In

I N D E X . I

- 630 In successione in maioratibus de bonis coronæ regni Lusitanæ iuxta legem mentalem, an locum habeat representatio, præferendūque sit nepos patrui, an e contrario.
- 631 In maioratibus Lusitanis de bonis patrimonialibus institutis, an locum habeat representatio, neposque patrui sit præferendus.
- 632 Vtrum in successione in ipsamet regni Lusitanici cõsona, locus sit representationi, ac proinde nepos ex primogenito prædefuncto, præferri debeat patrui.
- 633 Examen quorundam dubiorum in maiorem eorum loci, quæ hæcenus de successione in regno, & in alijs maioratibus, dicta sunt.
- 634 Maioratus esse ne possit in pendenti, an non, sed ab ultimo possessore transeat irreducibiliter ad proximè vocatum existentibus, etiam si postea nascatur alius proximis vocatus.
- 635 Fructus bonorum maioratus pendentes tempore, quo ad successorem deferretur, utrum integri ad novum successorem spectent, an verò cum prædecessore, inter eius successores in bonis illis, sint dividendi.
- 636 Dominium, & possessio, tam civilis, quàm naturalis, de loco maioratus iure Castellæ ad sequentem successorem ipso inter, siabique viro profusus abstrahitur.
- 637 De remedio possessore, quædam maioratus successores ex lege. Tamen solent concedi pro consequenda actuali rebus vertim maioratus.
- 638 Nonnulla dubia circa præcedentia examinantur.
- 639 An vivente maioratus possessore, is, qui post eius mortem successionem præcedit, possit intentare actionem, ut declaretur verus, post mortem illius, successor.
- 640 Successor in maioriatu, an ad debita institutoris teneatur.
- 641 Successor in maioriatu, an teneatur soluere debita prædecessoris in illo, qui eius maioriatus institutor non fuit.
- 642 Augmentum factum in rebus maioratus, quoruplex. Et num augmentum quasi naturaliter, & casu tempore viuis rebus maioratus obveniens, ad successores pertinet.
- 643 Augmentum per se potens consistere, seu ex trinfecũ, quod rebus maioratus, possessoris industria, advenit, an ad maiorem, successoresq; proinde in illo, pertineat.
- 644 Vtrum augmentum intersecum, seu in industria possessoris accedens rebus maioratus, ut non possit per se consistere, pertineat ad maioriatũ ad successoresq; in illo.
- 645 Vtrum ex maioriatu Trebellianica, aut fidei, detrahi possit. Et quovisq; maioratus possessor emolumenta ex maioriatu percipere possit.
- 646 Ad quæ onera maioratus possessor teneatur. Et num facere teneatur in iustitiam de rebus maioratus.
- 647 Maioratus quovisq; ab institutore dissolvi possit. Et num bona illius a possessore maioratus propria auctoritate alienari valeant, saltem per compromissum, & transactionem. Et num sententia lata adversus possessorem præiudicet vicarius ad eum maioratum vocari.
- 648 Num bona maioratus, & inde summi, alienari abique regis facultate aliquibus in eventibus possint.
- 649 Quovisq; principi concedere possit facultatem maioratus possessoris bona maioratus alienanda.
- 650 Vtrum si maioratus institutor prius bene ea bona, etis de Regis facultate, alienari, successoresq; prohibuit ei facultate potestatem ad ea ut possint ab illis eadem bona ex causis prædictis, & regisq; facultate alienari. Et num quidam ex regia facultate alienantur, vendi, & publica subpactione debentur bonis.
- 651 Quæ ex facultate regis re maioratus emittitur, an corare teneatur, ut inde alia res maioratus subrogetur. Et num, quod in compensationem pro re maioratus reditur, subiiciatur ao ipso vinculo eius maioratus.
- 652 Examen ac decisio quorundam dubiorum circa facultates ad alienandũ res maioratus, & circa earum alienationem, & earundem facultatum.
- 653 Bona maioratus, etiam ex regia facultate permissa alienari, aut obligari, an existentibus alijs bonis liberis possessoris maioratus, alienari, & obligari possint.
- 654 Maioratus successor num ob ingratitudinem, vel in institutorem, vel in anteriorem maioratus possessorem, possit successione in illo privari.
- 655 Possessor maioratus an illo privari possit ob dissipationem bonorum, quibus maioratus constat.

- 656 Maioratus ex bonis patrimonialibus, num
ex de hisce possessoris, qui in iustitiam
bus cop. est, possessoris valeat. 11 m. 11 V
- 657 Virum propter gravia delicta lese maiesta
tis diuina, aut humana, vel ob crimen
Sodomia, possessoris, confiscari possit
maioratus de bonis patrimonialibus ab
alio institutus. 11 m. 11 V
- 658 Virum ob delicta lese maiestatis humane,
aut diuine, committum a possessore ma
ioratus, qui cum non instituit, excludan
tur eius liberi, translatique ad vltimus
ad eum vocati. Et de crimine lese ma
iestatis humane. 11 m. 11 V
- 659 Virum ob delicta institutoris possit ma
ioratus confiscari. 11 m. 11 V
- 660 Num maioratus de bonis coronæ regni,
confiscari ob delicta possessoris possit
& regnum propter Regis delictum. 11 m. 11 V
- 661 De varijs tributorum nominibus ac ge
neribus. 11 m. 11 V
- 662 De Varijs vctigalium, et sive assium,
nominibus, ac generibus. 11 m. 11 V
- 663 De alcavala, sive in Lusitania dicta, & qui
solutione illius fiat immunes. 11 m. 11 V
- 664 Que res exemptæ fiat, vt de eis alcavala
non sit solvenda. 11 m. 11 V
- 665 De tributo Lusitano, quod imponitur vor
cant. 11 m. 11 V
- 666 Quis imponere tributum possit. 11 m. 11 V
- 667 Ex qua causa tributum de nouo imponi
aut augeri possit, & num ea cessante, tri
butum cessare etiam debeat. 11 m. 11 V
- 668 Que forma in tributo imponendo sit ser
uanda, vt sit iustum. 11 m. 11 V
- 669 Licetumne sit tributum, vt non solum ex
11 m. 11 V
- o ijs, quæ negotiationis causa spontane
ant, aut venduntur, parualiqua soluantur,
sed etiam ex ceteris rebus, quæ et por
tionatur, exarantur, aut venduntur, id
soluantur. 11 m. 11 V
- 670 De exemptionibus Ecclesiarum, & Ecclesia
rum, sive in tributorum solutione, et de
pccnis istiusque tributa eis imponendis,
aut illa ab eis exigantibus, vel accipien
tibus, remitti, et quæ. 11 m. 11 V
- 671 Quid nomine Ecclesiarum, & Ecclesiasti
corum, in reposita intelligantur. 11 m. 11 V
- 672 In quibus mensuris licitè tributa ex Ec
clesiasticis accipiantur. 11 m. 11 V
- 673 Qui alij a tributorum solutione sint exempti.
Et num liceat, aut expediat, aliquos ita
eximi, aut reditus tributorum diuendi.
Quo vique tributa in, confiscantur foro
sint solvenda, et quæ. 11 m. 11 V
- 674 Quando ex mercedibus soluti non sunt tri
buta, debentur, an qui circumscriptio
nis, aut alio, eas possit obtinere, tenen
tur in conscientia fori illud solvere. 11 m. 11 V
- 675 Tributum vbi solui debeat. 11 m. 11 V
- 676 Quando aliquis rem alterius vendit, per
mutat, alportat, aut extrahit, quis ad al
canale, vel alterius tributi, solutionem
teneatur. 11 m. 11 V
- 678 An aliquando, emptor ad alcavalam res
neatur. Et nonnulla circa pactum, vt ad
eam teneatur. 11 m. 11 V
- 679 Virum de parte pretij, quæ non deuenit
ad venditorem, solvere teneatur alcav
aliam. Et quid de ministris, qui exigere
teneantur tributa, & inquirere ac mani
festare ea occultantes, neq. id efficiant,
immo. 11 m. 11 V

Index

INDEX LOCOR VM SACRAE scripturæ, quorum explanatio intelligi ex hoc opere aliqua ex parte potest. Numerus, co- lumnæ indicat: litera, lineæ, partem.

Genesis.

- 25 **E N D E** mihi
primo genita tua:
iuravit ei Esau, &
vendidit primoge-
nita. 20. C.
In ipsa effusione in-
fantium vnus pro-
tulit manna, &c.
367. A.

his, quæ habuerit cuncta duplicia: iste
est enim principium liberorum eius, &
huic debentur primogenita. 20. D.

Matthæi.

- 5 Qui vult tunicam tollere, dimitte ei, & pal-
lium. 866. C.
9 Vidit hominem sedentem in telonio.
784. D.
17 Accesserunt, qui didrachma accipiebant, &c.
Et inuenies staterem, &c. 773. C.
17 A quibus accipiunt tributum vel censuram
774. C. 866. A.
22 Amice, non facio tibi iniuriam. An non li-
cet mihi, quod volo, facere? An oculus
tuus nequam est, quia ego bonus sum?
195. D.
22 Licet censum dari Cæsari, an non? Red-
dite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari. 771. B.
774. C. 865. D.
22 Ostendite mihi nummis censum. At illi
obtulerunt ei denarium. 775. D.
27 Hunc angariauerunt. 783. D.

Numerorum.

- 26 Fuit autem Hephæ pater Salphaad, qui
filios non habebat, sed tantum filias, &c.
379. C.
27 Iustam rem postulant filij Salphaad. Da eis
possessionem inter cognatos patris sui,
&c. 379. D.
36 Accesserunt autem & principes, &c. usque
ad finem capituli. 380. A.

Deuteronomij.

- 20 Si recipierit & aperuerit tibi portas, cun-
ctus populus, qui in ea est, saluabitur, &
seruiet tibi sub tributo. 861. D.
21 Si habuerit homo uxores duas, vnam dilec-
tam, & alteram odiosam, generitque
ex eis liberos, & fuerit filius odiosus pri-
mogenitus, volueritque substantiam in-
ter filios suos dividere, non poterit filiū
dilectæ efficere primogenitum, & præ-
ferre filio odiosæ: sed filium odiosæ
agnoscat primogenitum, dabitque ei de

Ad Romanos.

- 13 Ideo enim tributa præstitis. Ministri enim
Dei sunt in hoc ipsum seruientes. Red-
dite ergo omnibus debita: cui tributū,
tributum; cui vestigal. vestigal. 774.
D. 865. D.

Ad Hebræos.

- 12 Profanus vt Esau, qui propter vnam escam
vendidit primitiua sua. 20. D.

Index

INDEX PRÆCIPVARVM rerum, quæ in hoc opere continentur, Nume- rus columnarum indicat: litera columnæ partem.

Actio.

ACTIO
aduersus
diffama-
tem, seu
infamiam
aliquid,
quo vsq;
cõpetat,
ante mo-
tū litteræ
circa id,
quod in-

est ac diffamat. Et num agi eo modo possit
sit etiam coram iudice actoris. 572. B.

Adoptatus.

Adoptatus non ceasor de familia eius, à
quo adoptatur. Legitimatus vero ce-
sor de familia eius, à quo descendit.
158. D.

Aduana.

Aduana quid. 784. D.

Alcauala.

Alcaualæ origo. Et unde dicta. Quid sit
& in quanta quantitate à principio, & te-
poris progressu fuerit concessa. 791. B.
Alcauala ex venditione soluitur. Et du-
plex ex permutacione. Et quis eam in
hoc regno soluat, & quis in Lusitania.
793. A.

Alcaualam qui soluere teneantur, & qui ea
soluenda sunt exempti. 793. B.

Alcaualam non debet Rex ex rebus ip-
sius, quæ venduntur, aut permurantur.
Neque item illam debet in aliquo loco
dominus alius alcaualæ eius loci. 794. C.

Alcaualæ à solutione immunes sunt Ec-
clesiastici, nisi quando, negotiantur.
795. B.

Alcaualam soluere tenentur laici, etiam
si Ecclesiasticis vendant. Quin res ven-
ditæ transeant ad eos cum onere, ut, in
defectum vendentium, ex illis alcauala

soluatur. 795. C.

Alcaualæ à solutione quovisque commen-
datarij immunes sint, aut non sint, in
hoc regno, & in Lusitania. 796. D.

Alcauala quovisque debeatur ex re indi-
dua Ecclesiastico cum laico communi,
si vendatur, aut permutetur. 797. B.

Alcaualam debet laicus ex fructibus rei
Ecclesiasticæ suos iam effectus, si illos
vendat, aut permuter. 797. D.

Alcauala debetur, si laicus ius aliquod
suum donatum, aut emptum ex Rege,
tertiarum decimarum Ecclesiarum huius
regni vendat, aut permuter, aut fructus
illius. 798. A.

Alcauala non debetur ex bonis heredita-
tis iacentis venditis, si successores pos-
sint illam adire, sit Ecclesiasticus, aut
si defunctus sit Ecclesiasticus, nullusque
ominino illam adest. 802. A.

Alcaualæ à solutione quæ laica & perso-
næ in hoc regno exemptæ. 803. D.

Alcauala debetur ex re, quam quis vende-
re cogitur. Si tamen in utilitate alterius
ac publicâ videtur illi cogatur, persoluta
etiam ab emptore alcauala debet. 806.

D. Alcauala debetur ex quacunque venditio-
ne ac permutacione rerum, etiam si mer-
ces non sint, & sine re proprij patrimonij
venditæ ad subleuandam propriam
necessitatem: quod à vestigalibus est
alienum. 809. D.

Alcauala ex panis cocto non debetur, &
quid nominis eius panis intelligendum.
810. C.

Alcauala ex tritico & alij granis debetur.
Nisi exteri marilla Hispani asportent.
811. B.

Alcauala non debetur ex contractu, quo
pistrices tor panes coctos pro certa me-
sura tritici reddunt. Secus si triticum
pro panibus commutetur. 811. D.

Alcauala ex venditione, aut permutacione
equi, mulæ, aut muli, quando non de-
betur, & quando debeatur. 812. C.

Alca-

INDEXI

Alcaual ex distraccone monetarum nota debetur. Ex vendicione vero argenti, aurantii, quovsq; debetur. Quid etiã de aze, & de illis; quæ cudenta asseruntur. 815. A.

Alcaual ex libris non debetur. Neque debetur quodvis aliud tributum ex libris, quia aliunde in hoc regnum inferuntur. 816. C.

Alcaual non debetur ex accipitribus, & alijs rebus ad autopium interuicibus. 816. C.

Alcaual non debetur ex bonis, quæ assimata traduntur in matrimoniu. Et quid si tradita sint inestimata, & contracta in matrimonio, postea ex intervallo restituantur. Et nota falsitas sit talis contractus. 816. D.

Alcaual non debetur ex partitione bonorum communium quoad dominium inter eos, quibus communia sunt. Et quid si non sit partitio inter hæredes, scia interueniat pecunia extranea, aut res aliena extranea, quæ aliquid commune com-
paretur: aut si quod commune est, etiam hæreditatis, ab extraneo ematur. 817. D.

Alcaual debetur ex rebus hæreditatis venditis in subhastatione, etiã si ab hæreditibus emanant. 818. A.

Alcaual in quibus alijs euentibus debetur, emente vno cogredum aliquid hæreditatis. 822. C.

Alcaual non debetur si res vendatur tanquam cause pig. Item neque ex vestibus ad cultum diuinum venditis, estò benedictæ non dunt. 823. D.

Alcaual, nec aliud tributum, debetur ex primis venditis ad atarqasas Hispalenses. 824. B.

Alcaual non debetur ex soleis ferreis expensis in castris, aut in præliis. 824. B.

Alcaual non debetur ex armis iam perfectis ad illorum usum, & quid armorum nomine intelligatur. 824. C.

Alcaual ex quibus farmacis non debetur, & ex quibus debeatur. 825. B.

Alcaual non debetur ex captis bello ex hostibus, quando primò venduntur. 825. D.

Alcaual iam debere, & pœne eas non solventibus statuit, quanto tempore præscribantur. 825. D.

Alcaual debitorum quæ facere teneantur, ut contractus & alcauals manifestent, ne pœnas, ipsi alioquin statutas, incor-

rant. Et quas diligenter, efficere possint exactores eius tributi. 826. A.

Alcaual circa tributum ad praxim confessionum. 827. D.

Alcaual, aut aliud tributum, quando Rex ex iusta superueniente causa licet exactus, & auctus exigit, non possunt idem efficere alij, qui antea habebant alcauals in aliquibus oppidis titulos, onerosos, aut lucrativos, rite acquisitos. 880. B.

Alcaual tributum ex rebus mobilibus venditis ubi solvendum, & cui solvendum sit, aut non sit. 886. B.

Alcaual non debetur ex re collocata in regno, in quo alcaual apponitur, si ibi sit tradenda; estò venditio celebraretur in alio regno, in quo alcaual debetur. Et contra vero debetur ubi est sita & tradenda; tributum alcaual debetur, estò venditio sit facta in alio regno, in quo alcaual non debetur. 890. A.

Alcaual ut intelligatur ubi debetur, in quo loco censetur celebrata venditio, quando per procuratorem, interuenientem, aut epistolam, inter absentes est facta. 890. C.

Alcaual ut debetur, censetur venditio celebrata ubi sub ratihabitione alterius celebrata est, estò ratihabitione præstetur postea in alio loco. 893. B. C.

Alcaual ut in aliquo loco ratione traditionis debetur, non attenditur ad acquisitionem possessionis civilis per clauisolum constituti in loco alio, sed ad naturalem possessionem, veramque traditionem. 893. D.

Alcaual rerum immobilium ibi debetur, ubi illæ sitæ sunt. Idem de rebus, quæ cum rebus immobilibus computantur, & in rebus immobilibus collocantur. 894. C.

Alcaual ut intelligatur cui, & ubi debetur, arbores solo affixæ cum solo immobili computantur, si vendantur, ut solo affixæ maneat. Secus si ut excidantur. 895. B.

Alcaual ut intelligatur ubi, & cui debetur, si vendatur actio, seu ius ad rem, seu immobilem, siue immobilem, censetur res mobilis vendita, existens in ipso met venditore, atque in loco, in quo venditor est celebravit venditionem. 895. D.

Alcaual ut intelligatur ubi, & cui debetur, quando hæreditas venditur, vendendum est venditor ipsas mobiles, &

A 4 immo

INDEX.

princeps abique rationabili ac legitima causa concedere facultatem, & quæ cau-
se legitime ad id veniantur. 641. C.

Alimenta.

Alimenta non alia iure naturali à paren-
tibus filijs debeantur, quam ea, sine qui-
bus vitam conservare non possent. 36.

Alimenta non comprehenduntur in ren-
unciacione successioni iuramento, con-
firmata, si renunciacionis aliunde ea non
habeat, nisi aliud exprimat, aut con-
fiter de mente renunciantis. Et de ali-
mentis necessarijs omnino ad vitæ con-
servacionem, effect nulla ea renunciatio.

Alimenta non prius tenentur successor in
maioratu præbere descendantibus in-
stitutoris, quando maioratus legitimus
aliorum non contingit, quam si ea bona
vinculo maioratus alligata non fuissent.

Alimenta quæ, & qualis, relinquenda sin-
gulis, quibus legitima debebatur, quan-
do maioratus ex regia facultate institue-
retur contingendo aliorum legitimus, &
cur non expedit concedi eam facultate-
tem. 299. C.

Alimenta eiusmodi quibus debeantur, &
debeantur etiam à matre, si ipsa maio-
ratum instituerit, si filij aliunde com-
petentia habeant alimentum. 300. C.

Alimentis eiusmodi nullum imponi pos-
set gravamen. 301. C.

Alimenta eiusmodi necesse non est relin-
qui titulo hæreditatis. 302. A.

Alimenta eiusmodi si non relinquuntur,
aut si non relinquuntur competentia,
non redditur nullæ institutio, sed agi-
tur ut ex bonis maioratus solvantur.

Alimenta si institutor maioratus semel
competenter tribuit, quibus legitimæ
debeantur, aut ex bonis maioratus eis
tribute sunt, neque ipse, neque successores
posset in maioratu, tenetur illis,
aut alijs, alimenta, aliter præbere, quam
si ea bona titulo maioratus non habere-
rent. Et quovisq; consanguineis, &
quo ordine, alimenta præbere teneantur.

Alimenta & dos quando fororibus præsta-
da. 307. A.

Alimenta, quæ ob egestatem à consanguineis
debentur, iudicij officio petuntur,
& quomodo exequutio fiat: quæ verò
debentur ratione legitimæ, iure actionis
petuntur. 308. C.

Alimenta annua, aut menstrua, anticipata
sunt solvenda. Et ut is, cui debentur, il-
lis se possit alere extra domum debi-
toris, si velit. 309. B.

Alimenta à iudice taxanda sunt. Qualiter
causa summaria tractari debeat. Neq; de
illa cognoscit iudex Ecclesiasticus in-
ter laicos, nisi incidenter cum causa alia
Ecclesiastica. 309. C.

Alimenta an pacto, vel transacione, com-
poni possint. 309. D.

Alimentis alioquin debitis, prius qui
potest ex causis, ex quibus potest exheredari,
exceptis necessarijs ad vitam con-
servandam. 310. A.

Alimenta si semel integrè tradita sunt, &
iterum is alimentis indigeat, quando ei
tradidit, etiam de bonis vincula-
tis. 310. C.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Alimenta quando unus petit, & alius ei
non deberi contendit, quando debitor
cogi debeat ea præstare, & sumptus ad
litum, & quando non. Et quando, cui
præstari iubentur, teneantur cautionem
præbere, quod ea restituet, si succubat.

Angaria & parangaria quid. 783. C. 1b
Angaria & parangaria quid. 783. C. 1b

Annus.
Annus indivisione fructuum maioratus,
vnde incipit. 510. C.

Appellatio.
Appellari de iure communi non potest i
sententia circa possessionem iunctis de
iure Castelle; habetque ea appellatio
effectum suspensivum. 531. C.

Appellari de iure communi potest i
sententia possessionis, quando agitur simul
de proprietate; habetque ea appellatio
effectum suspensivum. In hoc regno se
medium summarium circa tenuram ma
ioratus, licet involvat causam proprie
tatis, i sententia tamen circa tenuram
appellatio, seu supplicatio, solum habet
effectum devolucivum. 531. D.

Augmentum.
Augmentum rebus maioratus quotiesp. A
Et quando sit bonum maioratus, quan
do non item, sed liberum. 591. D.

Beneficium.
Beneficia Ecclesiastica qui conferunt, an
ad illa eiant, nihil ea de causa accipere
possunt, neque vltimam gravamen pensio
nis, aut aliud, possunt apponere. 176. B.

Beneficiu habens curi animarum, quando
est prohibitum haberi cum alio benefi
cio, id non intelligitur, si annexu habeat
ur, ad aliud beneficium non incompati
bile. 347. B.

Beneficij fructus quovsq; ad antecedente
heredeve illius, & quovsq; ad sequen
tem, a puncto quo vacavit, spectent.
501. D.

Beneficiarius, heredesque illius, tenentur
de levi culpa damporum in bonis Ec
clesiæ, quæ administrant. 620. C.

Beneficiarius si tantumdem suis sumptibus
ac industria melioravit res suæ Eccle
siæ, quantum damnum sua culpa, saltem
levi, fuerat eis sequutum, locus est com
pensationi. 621. B.

Beneficiu qui dimisit occasione, quod
est collatum est aliud, in compatibile,
quod accipiens ignorabat eius collatio
nem ad sedem Apostolicam attinere, si
statim ac scit i sede Apostolica collatu
esse alteri, illud sine mora, & contradi
ctione dimittat, potest liberè occupare.

Beneficium i se dimissum, est cuius
que alteri sit collatum. 666. D.

Bona omnia libera censentur, nisi contra
rium probetur. 100. A.

Bona damnatorum iustorum de penis
quovsq; de iure communi varijs tem
poribus ad fiscum pertinerent, intesta
bilesque essent, aut consanguineis co
rum i iure relinquerentur. Et quid i
hoc regno sancitum hodie sit. 138. A.

Capella.
Capella quodam institutio sit censenda, ut
toti iurisdicção ad Ecclesiæ pertineat, &
quando maioratus, vnde Lusitania sit de
iure. 18. D.

Capella, sepulchri, aut alterius edificij so
litur, si præcepit arma, aut pomen
ibi apponi, impleandum est. Secus si præ
ciperet aliquid Gentilitatem sapien
tissimeque decens. 257. C.

Capellæ & alijs rebus, quæ iudiciale de
uerepire ordine quodam debent ad vnu
quovsq; maior natu, præferatur opten
re. 366. C.

Capellarum in successione idem ordo in
hoc regno servatur, qui in successione A
in maioratibus. 423. C.

Carbonianum edictum.
Carbonianum edictum seu privilegium
comparatione impuberis, etiam dum in
ventre matris est inclusus, quid sit, licet
explenatur. 536. D.

Carbonianum edictum locum non habet
in maioratibus Hispanis. Et quodam sta
tus causa in tempus pubertatis differen
da. 543. D.

Cardinalis.
Cardinales sanctæ Romanæ Ecclesiæ non
solum qui contingunt, sed etiam qui ho
stiter insequuntur, & cooperatores ad
id, quibus puniuntur penis instar i
minis hære mactantur. 748. A.

Causa.
Causa dimittit, an ibi occupare
vide maioratus. 101. C.

Beneficium i se dimissum, est cuius
que alteri sit collatum. 666. D.

Bona omnia libera censentur, nisi contra
rium probetur. 100. A.

Bona damnatorum iustorum de penis
quovsq; de iure communi varijs tem
poribus ad fiscum pertinerent, intesta
bilesque essent, aut consanguineis co
rum i iure relinquerentur. Et quid i
hoc regno sancitum hodie sit. 138. A.

Capella.
Capella quodam institutio sit censenda, ut
toti iurisdicção ad Ecclesiæ pertineat, &
quando maioratus, vnde Lusitania sit de
iure. 18. D.

Capella, sepulchri, aut alterius edificij so
litur, si præcepit arma, aut pomen
ibi apponi, impleandum est. Secus si præ
ciperet aliquid Gentilitatem sapien
tissimeque decens. 257. C.

Capellæ & alijs rebus, quæ iudiciale de
uerepire ordine quodam debent ad vnu
quovsq; maior natu, præferatur opten
re. 366. C.

Capellarum in successione idem ordo in
hoc regno servatur, qui in successione A
in maioratibus. 423. C.

Carbonianum edictum.
Carbonianum edictum seu privilegium
comparatione impuberis, etiam dum in
ventre matris est inclusus, quid sit, licet
explenatur. 536. D.

Carbonianum edictum locum non habet
in maioratibus Hispanis. Et quodam sta
tus causa in tempus pubertatis differen
da. 543. D.

Cardinalis.
Cardinales sanctæ Romanæ Ecclesiæ non
solum qui contingunt, sed etiam qui ho
stiter insequuntur, & cooperatores ad
id, quibus puniuntur penis instar i
minis hære mactantur. 748. A.

Causa.
Causa dimittit, an ibi occupare
vide maioratus. 101. C.

Beneficium i se dimissum, est cuius
que alteri sit collatum. 666. D.

Bona omnia libera censentur, nisi contra
rium probetur. 100. A.

Bona damnatorum iustorum de penis
quovsq; de iure communi varijs tem
poribus ad fiscum pertinerent, intesta
bilesque essent, aut consanguineis co
rum i iure relinquerentur. Et quid i
hoc regno sancitum hodie sit. 138. A.

Capella.
Capella quodam institutio sit censenda, ut
toti iurisdicção ad Ecclesiæ pertineat, &
quando maioratus, vnde Lusitania sit de
iure. 18. D.

Capella, sepulchri, aut alterius edificij so
litur, si præcepit arma, aut pomen
ibi apponi, impleandum est. Secus si præ
ciperet aliquid Gentilitatem sapien
tissimeque decens. 257. C.

Capellæ & alijs rebus, quæ iudiciale de
uerepire ordine quodam debent ad vnu
quovsq; maior natu, præferatur opten
re. 366. C.

Capellarum in successione idem ordo in
hoc regno servatur, qui in successione A
in maioratibus. 423. C.

Carbonianum edictum.
Carbonianum edictum seu privilegium
comparatione impuberis, etiam dum in
ventre matris est inclusus, quid sit, licet
explenatur. 536. D.

Carbonianum edictum locum non habet
in maioratibus Hispanis. Et quodam sta
tus causa in tempus pubertatis differen
da. 543. D.

Cardinalis.
Cardinales sanctæ Romanæ Ecclesiæ non
solum qui contingunt, sed etiam qui ho
stiter insequuntur, & cooperatores ad
id, quibus puniuntur penis instar i
minis hære mactantur. 748. A.

Causa.
Causa dimittit, an ibi occupare
vide maioratus. 101. C.

INDEX

Census.

Census quot modis vsurpetur. Accipitur pro tributo, eoque duplici. Quoddam quod ex bonis, patrimonialibus, soluebatur pro illius estimatione & erat mixtum inter mercedem realem & personale. Aliud erat tributum capitibus. 77. A.

Clausula.

Clausula à ministris publicis in instrumentis appositæ, nisi aperte coniecturæ sint in contrarium, censentur appositæ de partium consensu. 139. C.

Clericus.

Clerici à nullorum maiorum successione excluduntur, nisi in institutione sit clausula, qua excludantur. Et quæ per alios tunc exercere debeant. 363. C.

Commendatarius & commendæ.

Commendatarii Hispaniarum instituere possunt maius, exceptis Divi Ioannis. Et facilius his Divi Ioannis potest Summus Pontifex concedere facultatem ad licitè instituendum maius, quam alijs religiosis. 237. A.

Commentarii coniugati, & qui tales esse possunt, non excluduntur à successione in quibuscumque maioratibus, etiam si clausulam habeant excludentem religiosis. 362. D.

Commendatarum fructus à puncto, quo vacarent, quovisque ad antecedentem, heredes illius, & quovisque ad sequentem spectant. 307. C.

Commendatarii in hoc regno, & in Italia, quovisque immunes sint, aut non sint, ab alcavale solutione. 796. D.

Comes.

Vide dignitas.

Conditio.

Conditio, si ingrediatur religionem, eamve proficiat, non vitiat renunciationem hereditarii iuramento confirmatam. 61. B.

Conditio rationem regulariter non habent leges ac conditiones, quæ apponuntur in ipsa maius institutione, sed habent rationem modorum. Et quando conditio rationem habeat. 237. A.

Conditio vera de futuro, de præterito, aut de præsentis, apponi solet maius institutioni quo ad personam ad eum vocationem. Onera verò & gravamina imponi solent sub modo, & quando ra-

tionem habeant conditionis, etiam ad comparandum dominium, & possessionem civilissimam: & quando sit modus æquipollens conditioni, resolutæque in nihilum vocationem, adeo ut fructus percepti restitui etiam debeant. 258. C.

Conditio sub potestativa, si quis vocetur ad maius, vel ad aliam institutionem, vel sub modo ita ut æquipollens conditioni, quia in nihilum redigat vocationem, ac si nunquam esset facta, tradi debet maius ita vocato, præstita prius ab eo cautione mutua, aut simili mutuanæ, de reddendo maius cum fructibus ex eo perceptis, si conditio, aut modus, servata non fuerint. Secus si modus non redigat in nihilum vocationem, ac si nunquam facta fuisset. Et quæ variè modis apponi solet, & quando & quovisque obliget. Et dum aliquando obliget deferere maius in conscientie foro, nulla expecta sententia. 261. C.

Conditio possibilibus non vitiat dispositionem, sed illam suspendit. 267. A.

Conditio sub impossibili quocunque modo facta ultima voluntate maius institutio, est valida, & conditio habetur pro non appositæ. In hoc tamen regno, si facta sit sub conditione impossibili, non natura, sed facto, nulla est. 267. B.

Conditio impossibilis si apponatur institutioni maius factæ contractui irrevocabili, nulla ea institutio redditur, quo ad id præcise, quod sub ea fuerit institutum. Si verò apponatur institutioni factæ contractui revocabili, conditio habetur pro non appositæ, et quæ proinde valida institutio. 267. D.

Conditio iniuncta per ultimam voluntatem, ut quis iuret aliquid futurum, aut præstatum, in futurum, remittitur regulariter à iure quo ad obligationem id iurandi, non vero quo ad obligationem implendi id, quod iurare obligabatur. 268. C.

Conditio iniuncta per contractum irrevocabilem iurandi aliquid futurum, aut impleturum, in futurum, non remittitur à iure: sed per revocabilem. 269. D.

Conditio, aut modus, ut contrahere teneatur cum persona de tali familia, vel cum tali persona singulari, cum qua valide id possit officere, valide apponitur vocationi

I N D E X.

- tionem ad maius. 274. B.
- Conditio appositæ vocationi ad maius per ultimam voluntatem, aut per contractum reuocabilem, si duxeris consanguineam, habenda non est pro non appositâ, siue addatur, si dispensauerit Sumus Pontifex, siue non. 275. A. 276. D.
- Conditio, si contraxerit cum tali, quando appositâ fuit vocato ad maius, pro impleta habetur, si ita vocatus, non fuit in mora, & per alterum stetit. Et quid si vocatus moriatur ante aduentum temporis impletionis talis conditionis. 278. D.
- Conditione sub eadem si quis vocatus sit ad maius, delatoque maius, dicat se non velle contrahere cum illa, aut contrahat cum alia, transit maius ad alium, estq; postea contrahat cum illa, defuncta priori vore. Si autem ante delatum maius ducat aliam, & ea mortua, delationis tempore ducat, quâ ducere fuerat grauatus, consequitur maius. 280. A.
- Conditio sub eadem si quis sit grauatus, & mulier alteri nubat, non tenetur illam ducere, etiam viduam effectam, qui sub ea conditione fuerat vocatus. 280. C.
- Conditio, si contrahat cum aliqua in ultimâ voluntate, aut in contractu reuocabili, si apponatur, & stet per mulierem, habetur pro impleta. Si verò apponatur in contractu irrevocabili, non habetur pro impleta, sed restituenda erit res sub ea conditione tradita, cum fructibus ex illa perceptis. Hæc verò intelligenda sunt, nisi in vtraque parte huius doctrinæ, contrarium colligatur ex mente disponentis, aut contrahentium. 280. D.
- Conditio si apponatur vocato ad maius, ut, si ducat mulierem talis conditionis, amittit, maius vltimis vocato, si non seruetur, maius amittitur. 284. C.
- Conditionem eam qui ignorata inuincibili non seruat, eam ducendo, quoque conditionis prohibet non reputatur, num maius amittat, ex mente præsumpta institutoris pendet. Et in dubio, qualis fuerit illius mens, censendum est, eum non amittere. 285. C.
- Conditionis talis transgressio eo modo si sit facta, & res esset occulta, non teneretur possessor eius maius in foro conscientie illud deferre antequam res manifestaretur. 286. A.
- Conditio appositâ vocato ad maius, si uxorem ducat arbitratu, aut voluntate alterius, vel iuxta illius consilium, inuvalida est, habeturque pro non appositâ. Si autem conditio sit, ut consulari aliquem circa uxorem dicendam, valida est. Quod si difficile admodum peti ab illo possit consilium, obligatio non esset ferendi eam conditionem. 287. B.
- Conditio si appositâ sit vocationi ad maius, aut alteri relicto, si quis consulari aliquem ad matrimonium contrahendum, inuvalidæ non redduntur illæ dispositiones, si idem non consulari, quia mortuus, erat nuptiarum temporis. 288. D.
- Conditio vera si apponatur, ut vocatus ad maius assumat agnomen & insignia institutoris, neque dominium, neque possessionem ciuilem comparat, nisi prius conditionem impleat. Atque eo ipso, quod illam transgreditur, restituere tenetur successor res cum fructibus ex eis perceptis. Et quid quando illi apponitur tanquam modus, ut regulariter sit. 291. D.
- Conditio an sumendi agnomen & arma quando vocatus censendus sit transgressus, ut maius ad vltimus vocatum, transeat. 292. D.
- Conditione si strictas sit vocatus ad maius assumere agnomen & arma institutoris, tenetur illa assumere, estq; minus decencia sunt. 294. B.
- Conditionem si habeat vnus maius, ut successor assumere tenetur agnomen & arma institutoris sine admixtione alterius agnominis & armorum, non potest aliquis habere illud simul cum alio, qui conditionem, aut modum habeat ad sumendi agnomen & arma. Sectus si institutores vtriusque solum obligent, assumere agnomen & arma. 295. A.
- Confirmatio.*
- Confirmatio quæ in forma communi, & quæ in forma speciali, & ex certa scientia. Et quid vtraque requirat, ut valida sit, nec surreptitia censetur. 202. C.
- Confirmatio in forma communi, validum non reddit actum aliquem inuvalidum. Confirmatio verò in forma speciali, validum eum reddit, nisi surreptitiæ sit obiecta. 203. D.
- Contractus.*
- Contractus, quo quis filiam promittat, se æquali portione instituturum eam habendam cum filio, aut quo promittat, nullum filiorum

Dolus. Dolo facta renunciatio successioni iuramento confirmata, ut falsis promissionibus, aut perussionibus, invalida est, neque indiget relaxatione iuramenti. 73. C.

Dominium.

Dominium esse ad tempus in suspensum, nullum est absurdum. 498. B.
Dominium bonorum maioratus transit ipso iure absque ulla apprehensione in herede mediate ad eum vocatum, statim ac maioratus morte prædecessoris, aut aliaratione, est delatus, est alius apprehensus, differt possessionem. 517. D.

Donatio.

Donata ab Henrico secundo, qua lege confirmata sunt. 9. D.
Donata in Lusitania à Regibus de corona regni, legi militari valde arcte subijciuntur, & quid ea lex contineat, & quando subiecta ei legi non sint. 10. A.
Donationes quæ ad mediam speciem spectant inter contractus merè inter vivos, & ultimam voluntatem. 119. B.
Donatio quinti facta extraneo contractui, statim est irrevocabilis, etiam si non sit ob causam onerosam, neque facta sit traditio. Si sit simplex, insinuatione indiget. Si ex donans intestabilis reddatur, est nulla. 122. A.
Donatio ex quinto si facta similiter sit descendenti, qui in potestate non sit donantis, eadem locum habent. Si vero facta sit filio in possessionem constituto, ut sit valida, necessaria est traditio, reusari que potest. 122. B.
Dos.

Dos filii promitti non potest ultra suam legitimam post legem Caroli quinti, si autem ultra promittitur tacite, aut expresse, vel detur, invalidum est id quod in hereditatem, nihil impediens quod iuramento sit confirmatum: possunt enim hominibus patres per vim vel voluntate meliorare talem filium in tertio & quinto. 51. C.
Dotes, aut alienæ, quando fororibus præstanda. 307. A.
Dotis fructus dissoluto matrimonio, quousque ad maritum, hæredesque mariti, & quousque ad uxorem, hæredesque uxoris, de iure communiter atinent. 309. B.
Dote ut solvantur, aut ut competat ea promittatur, quando aliunde competere eam non so-

let, detrahere potest de fiduciâ missa, quæ gravata erat illud restituere, quantum ad id fuerit necessarium, si sit, qui gravatus, ascendens erat gravatus. 632. A.

Dux.

vide dignitas.

Ecclesia.

Ecclesiastici an valide se licite insinuerent maioratus de suis bonis possint. 142. A.
Ecclesiastici à vectigalium preste sumptuum solutione sunt exempti, nisi dum negotiantur. 789. D.
Ecclesiastici immunes sunt à solutione alcaralæ, nisi quando negotiantur. 765. B.
Ecclesiastico cum laico ex re individua communis, quovisq; alcarala debeatur, si vendatur, aut permittatur. 797. B.
Ecclesiastica ex re fructus, si laicus percipiat, tituloque aliquo suos efficiat, atque eos vendat, aut permittat, alcaralam debet. 797. D.
Ecclesiasticum subdignum non debetur, ex iure à Rege donato, aut vendito, terrarum decimarum. Ecclesiasticarum Regibus huius regni concessarum. 798. D. 100. C.
Ecclesia & Ecclesiastici, etiam quoad bona ipsorum patrimonialia, exempti sunt a solutione tributorum. 844. D.
Ecclesiis & Ecclesiasticis tributa imponuntur, ab eis exigentes, & recipientes, aut in ad id cooperantes, quas penes incurrit. 845. B.
Ecclesiarum & Ecclesiasticorum nomina, & ut eis tributa imponi non possint, quid intelligatur. 849. D.
Ecclesiastici sunt habentes beneficium Ecclesiasticum, etiam si sacris ordinibus initiati non sint, nec debent tributum de suis bonis patrimonialibus. 852. B.
Ecclesiastici non reputantur, ut in Hispaniis, ad solutionem tributorum, sine immunitate, qui, initiati sacris minoribus ordinibus, & beneficium non habent Ecclesiasticum. 852. C.
Ecclesiasticis ex personis quibus in eventibus licite tributa accipiuntur. 854. B.
Ecclesiasticis precibus, sine pena tamen potest à potestatibus laicis, ut manifestet quæ asportat, ut videat, non ex illis tributum debeant, verò præscribere illis potest tempus, in quo manifestare omnino debeant, quæ in futurum sunt asportaturi. 855. B.
Ecclesia, aut Ecclesiasticus, tollere debent tributum ex re, quæ affecta sit onere merè reali ipsius rei, ad ipsos pertransit. 856. C.
Ecclesia,

INDEX

Ecclesiæ & Ecclesiastici ad quæ contribuere non teneantur, est in commune bonum sint ipsi cum laicis, & ad quæ contribuere teneantur. 87. A.

Ecclesiæ & Ecclesiastici licet contribuere aliquando ex rationabili causa, tempus blicam secularem adiuvando, possint, consensus tamen ad id requiritur Summi Potestatis: nisi esset periculum in mora: nam tunc sufficeret consensus Episcopi & cleri. Et quando sub culpa lethali subvenire eo modo teneantur. 818. D.

Ecclesiastici ut immunes non sint à tributis inualida est quæcûq; consuetudo. 859. C.

Electio.

Electio in quibusdam regnis, & in Romano Imperio succeditur. 172. B.

Electio succedere aliquem in maioriâ, aut in aliquid aliud, non efficit dispositionem captatoris. Neque electus accipit id ab electore, sed ab institutore. 173. C.

Eligant ut ultimus possessor, aut ultimus possessor, ad succedendum in maioriâ, quem voluerit, committere potest maioratus institutor, quando facultatem habet in statuendi maioratum cum substitutionibus, ac nominationibus ad illum, quas voluerit. 172. D.

Eligendi ad maioratum quemcumque institutoris consanguineum, etiam spurium, si maioratus institutor alteri concessit, eligere is non potest filium spurium institutoris: poterit tamen eligere suum proprium filium spurium: modo si in hoc regno non sit filius sacerdotis, aut religio si professi, vel religiose professi. 173. C.

Eligens ad maioratum ex institutoris præscripto, licet ex parte beneficii ipse elector conferat, quatenus eadem res præfert, quod penes ipsam est efficere, nihil tamen ea de causa potest accipere, neque vllum onus gravamen imponere. 174. A.

Electores ad canonicatus, aut collatores beneficiorum, nihil ea de causa possunt accipere, neque vllum gravamen pensionis, aut aliud, imponere possunt. 176. B.

Electores ad maioratum, si simul dum viveret, cederet usufructui, qui ad ipsam in reliquum vite sue attinebat, possit pro ea cessione emolumentum accipere. 177. B.

Eligere ad maioratum, cui est commissum, vnum tantum potest eligere. Secus de electore ad legatum familiæ relictum, quando institutor non expressit, ut vnus solum eligeretur. 177. C.

Eligere gravatus multis ad legatum familiaris relictum, non potest eligere vnum solum. 178. A.

Eligendi cui est concessa facultas, neque se, neque filium suum, qui sub ipsius est potestate, potest eligere, nisi electus succedere in ea re deberet, post mortem electoris. Secus quidam mater melioraret filium, quæ pater eligeret, aut quando ac præsumeretur voluntas institutoris. 173. B.

Electio si multis sit commissæ, eligere possunt vnum ipsorum, & ipse consentire potest in sui electione. Quin si aliquis ipsorum eligatur, & suffragia sint paria, ac cedente suffragio ipsius, qui in sui electione cõsentiat, et pars prævalat. 179. A.

Eligere potest impubes pubertati proximus. 179. B.

Eligendi non, aut arbitrandi aliquid, alicui concessum, personale est, nec potest cedere alteri, nec transit ad hæredes. Quidam autem est annexum rei alicui, quæ ad hæredem transit, ratione illius transit ad hæredes. 179. C.

Eligendi facultas si in tempus mortis electoris, directa sit, reuocare elector potest electione dum vivit, etiam si pluries facta sit, vltimaque morte illius confirmatur. 180. D.

Eligendi facultas si directa non sit in tempus mortis, sed concessa sit, vel simpliciter, vel exprimendo, quod fieri possit in vita, aut in morte, tunc si ea facultas competat ex contractu, eligens variare ac reuocare electionem potest ante traditionem rei electio: secus post traditionem. 183. A.

Eligendi eadem facultas si ex vltima voluntate cõpetat, & electio facta etiam sit vltima voluntate, reuocari & variari potest. Si verò dispositione inter vivos sit facta, reuocari non potest. 183. B.

Electio quocumque modo semel facta, si effectum non sortiatur, potest elector iterum eligere. Nisi id sit propter defectum electi cogniti electoris tempore electionis (quod non presumitur) tunc enim pena priuatur iure eligendi pro vice. 184. A.

Electores, cui comitum est, ut ad fideicommissum familiaris relicti eligat, quæ de familiaria voluerit, si discedat nemine electo, omnes vnuerfim de familia in eo succedunt. Non idem est de maioratu, sed succedit solus primogenitus proximior in gradu, etiam quoad totam comodatam. 184. D.

Electores ad maioratum, aut ad fideicommissum, adueniente tempore deuolutionis illius eligere

eligere tenetur statim ac fuerit requisitus.
185. B.

Electio si relicta sit in electoris voluntate, ut eligat, quem voluerit, inualida est, si eligat incapacem, aut affectum qualitate qua affectos excludit institutor. Secus si eligat aliter indignum. 186. D.

Electio ad maiorum si alicui sit concessa libera ex filijs ac filiabus, valida est electio minoris natu, etiam formine, pretermisso masculo primogenito digniori. I 187. B.

Eligendi ad maiorum si institutor liberam facultatem alicui concessit, in quo eventu eligere poterit inimicum institutoris, & in quibus non. 188. A.

Eligendi pauperes ad elemosynam, quam I relinquit, si quis liberam alicui facultatem, concedat, valida est electio inimici I relinquentis eam elemosynam. 189. B.

Electio indigni non redditur nulla ex eo, quod facta sit ex odio digni, quando, secluso eo odio, non esset nulla. 190. C.

Electio eadem indigni non redditur ex eo nulla, quod facta sit pretio, sed annullanda in penam, applicando fisco pretium. 191. C.

Electio indigni esset nulla, si, qui liberam facultatem eligendi, quem vellet, obtinuit, fraudibus illam obtinisset, securus reddendo concedentem, se electurum, dignum, aut dignissimum. 192. B.

Electio quando censenda sit commissio, non in voluntate, sed in arbitrium electoris. 193. C.

Electio si in arbitrium electoris sit commissio, & is eligat indignum, pretermisso digno, retractanda est, eligendusque est dignus: si vero eligat dignum, pretermisso digniori, retractari non potest. 193. D.

Electio ut fiat digni, aut dignioris, qualiter quis iudicandus sit dignus, aut ceteris dignior, comparatione rei, ad quam sit electio. 194. C.

Eligens, ut instituat maiorum de bonis, de quibus iuxta prescriptum legum potest ita disponere, digoum, pretermisso digniori ac maiori natu, etiam si is maioratus iurisdictionem in alios habeat, non peccat. Idem de similiter meliorante, aut instituyente fideicommissum. 195. C.

Eligendi ad maiorum, ad meliorationem, vel fideicommissum, habens liberam facultatem, si eligat indignum, idem feret est dicendum, quod de institutore ipso, qui eodem modo dispoñeret, est dicendum.

quantis gravius peccaret. Quando autem institutor, sius de illo, quod eligeret digniorem, eam liberam facultatem illi reliquisset, in conscientie foro idem esset censendum, ac si in ipsius arbitrium eam electionem reliquisset. 198. B.

Electio si in arbitrium alicuius sit commissio, tenetur is in conscientie foro eligere digniorem, & tenetur ad restitutionem digniori. In foro tamen exteriori sublinebitur electio minus digni, non vero indigni. Et minus dignus ad nullam restitutionem tenetur digniori, etiam in foro conscientie. 198. D.

Emphyteusis.

Emphyteuta, qui ad emphyteusim nominat re potest, licet non possit imponere gravamen rei emphyteuticæ, pro beneficio tamen nominationis ad illam, accipere emolumentum potest. 176. D.

Emphyteusi in successione, quando ad unum indiuisa devenire debet, idem ordo I servatur in hoc regno, quia successione in maioratibus. 423. C.

Emphyteuticus in bonis, hoc est, quoad utile tantum dominium possessio, est derivata sicut a corona regni, & est regni corona habet dominium directum, locum non habet lex mentalis Lusitana, in cuius periodo succeditur, atque in alijs bonis emphyteuticis. 485. A.

Emphyteusibus in Lusitanis, siue derivata sint ex corona regni, siue non, si ad vniuersitatem devenire debeant, qualiter succedatur, & quis cui preferatur. 485. D.

Emphyteuticæ rei fructus, emphyteusi unita & consolidata cum proprietate, quo usque ad proprietarium pertineant. Deuoluta vero emphyteusi ad alium emphyteutam, quousque ad nouum emphyteutam attineat. 504. C.

Emphyteusis quæ ob dictum emphyteutæ non conficitur, & quando committitur ex illa ad fisco pertineat. 712. C.

Episcopus, & Episcopatus.

Episcopatus quando ad alterum deuoluitur, pœnæ fiscales ex delictis commissis tempore antecessoris, quousque ad antecessorem pertineant, etiam si sententia feratur, aut ex quo tempore se diuacant, aut successoris. 515. C.

Episcopus, hæresesque illius, tenentur de leui culpa damnoorum rebus Episcopatus subsequenorum. 620. C.

Facilis.

Debita contrahenda a predecessore ex sumptibus in maioratus vilitatem, minimè tamen ad illius conseruationem necessarijs, siue ex Regia facultate, siue non, quò vsque successores soluere teneantur, aut nò teneantur. Neq; pro illis obligari possunt maioratus bona. 584.C.

Debita contrahenda ad necessariam conseruationem bonorum maioratus, aut ad longè maius illorum commodum, soluenda sunt à successoribus de maioratus bonis, pro eisq; eadem bona obligari poterunt. Habet autè id verum, etiam post legem 40. Taur. coparatione quoq; vxoris pro sua dote ac bonis paraphernalib'. 585.B.

Debita antecessoris in maioratu si contrahenda non fuerunt pro necessitate, aut vtilitate maioratus, non tenetur ad illa successor de bonis maioratus. Si tamen simul hæres illi existat, tenetur de ipsa hereditate ea soluere pro rata portionis, quæ ipsum contigerit. 588.D.

Debita sui predecessoris in regno, quo vsq; successor soluere tenetur. 589.C.

Debita quædam sui antecessoris quo vsq; in Lusitania soluere tenetur successor in maioratu de redditib' maiorat'. 590.D.

Dignitas.

Dignitas Comitum, Marchionum, & similis, quò modis concedi solent. 59.D.

Dignitas eadem simpliciter sine alia expressione concessa, expirat cum eo, cui est concessa, nisi à principe vltimis prodigetur; & quando prorogari ab eo censetur. Cæcelsa itè alicui, filio illius, ac nepoti, expirat illis defunctis. 99.D.

Dignitas eadè alicui & suis descenditibus ac successoribus concessa, transit ad omnes, ad quos iuxta concessionis formam se extendit: sed indiuisa transit ad primogenitum tanquam maioratus. Et est tunc est consecratus, vt fiat ad vnum solum transire descendentes tamen omnes ex illa huncpenderunt. 100.C.

Dignitas eadè si concedatur cum oppido, aut cum alio territorio, accipientes & successoribus illius, vtinque iure maioratus, determinatur in perpetuū in illa regnabit. Et vtinque in Lusitania legi mentum est subiectum, ut illa concedatur exemptum. 101.A.

Dignitas eadem scilicet in vicum concedatur in aliquo oppido, aut oppidis liberis, partibus manet, nec maioratus rationem subiectum, & dignitas

cum eo, cui fuit concessa, expirat, nisi aliud sit expressum. 102.A.

Dignitas eadem si simul donetur ad vitam solum accipientis, sed cum oppido tibi ac successoribus, oppida rationem maioratus non habent, sed partibilia sunt, est à filius eisdè dignitatem postea Rege obtineat. Secus in Lusitania. 02.B.

Dignitas eadem si in vno oppido tibi & successoribus concedatur, & simul donentur alia oppida, illud, cui annexa est ea dignitas, rationem maioratus obtinet: reliqua partibilia sunt. In Lusitania omnia subeunt maioratus ratione. 02.C.

Dignitas si concessa sit cum oppidis in feudum, maioratus tunc est in dignitate, & in omnibus oppidis, est à partibilia sunt quo ad commoditatem, solis tamen legitimis fructibus in illis bonis, aut ex sola oppidorum eorum modestate. Secus res habet extra feudum. 02.D.

Dignitas presb' vt per sonat, presb' etiam sumpto, distibuitur, quid 337.B.

Dignitas latè, quid: in materia suauitatis late sumitur, in potestate fructus. 338.B.

Dignitatis qui incapax est directe & in se, non est incapax illius quòd est annexa ad aliquid aliud, cuius sit capax. 340.H.

Dignitatis iurisdictionis, vendendi, & officij publici, licet sit incapax mulier, nò tamen est, quòd id ad annexum est regni, alteri maioratus, aut quibusvis alijs bonis, quorum ita sit capax. 341.A.

Dignitatibus quib' incapax sit incapax. Talis est dignitas anstruta à rebus publicis cu redditibus accessionis dignitatis. Et nò quasi ipsa accessoria sit rebus. 344.A.

Dispositio, in eorum in

Dispositus ad obueniendam præbendam, vnam integram in aliqua Ecclesia, si in ea sint præbende aliquæ diuise in duas, aut in plures, non potest vt talis dispositio, sationis obituere diuisa, qui partem minorem partem. 356.A.

Dispositus ad perueniendum in suum beneficium cum aliquo, non potest vt beneficium dare cum duobus. 368.A.

Dispositus ad vnum beneficium non potest ad vnum eorum in solis. 370.C.

Dispositus non potest summus Pontifex vt quicquid nullum ob impedimentum iure hunc anò dicitur, licet si legitime celebratum sit, nec cum prole distendere potest quòd conuictus ino habilitates, et habetur ac si fuisse legitime.

timē nata, idque etiam si impedimentū iure diuino esset dirimens, non tamen, quoad inhabilitates ciuiles, dequarū numero est successio in maioratu. 370. C. Dispenser si Summus Pontifex, vt qui inualidē ob impedimentum iure humano dirimens contraxerunt, prolemque suscepunt, possint de nouo legitimē contrahere, non cēsetur legitimare prolem ante susceptam, aut cum illa dispensa re in inhabilitatibus. 371. A.

Facultas.

Facultas obtenta à Rege ad instituendum vnum maioratum, non se extendit ad instituendos duos. 165. D.

Facultate regia si institutus sit vnus maioratus, & petatur ac obtineatur alia ad instituendū alio, surrepticia erit secūda, nisi sit expressū, obtētum fuisse illi alii. 166. C.

Facultas si petatur ad instituendum alium maioratū, post vnum institutū ex tertio & quinto, surrepticia est, nisi exprimatū institutū esse illū alii maioratū. 166. D.

Facultate regis habens ad instituendū vnum maioratum, non potest instituere alium ex tertio & quinto, si vterq; quantitatē tertij & quinti excedat. 168. C.

Facultatem qui à Rege habet instituendi duos maioratus, regulariter instituere potest vnum solum. 169. C.

Facultatem qui habet instituendi maioratum, substitutiones & nominationes ad eum efficiendo, quas voluerit, committere poterit vltimo possessori, aut vltimis possessoribus, vt eligant, quem voluerint. 171. D.

Facultas obtēta à principe ad alienandū bona maioratus vt surrepticia nō censetur, quarū clausularū institutionis mentio ei fieri debeat, quarū nō itē. 649. C. 651. C.

Falcidia.

Falcidia detrahi ex maioratu nō potest quacūq; ratione instituitur. 611. D.

Familia.

Familia alicuius duobus modis sumitur. Vno, pro descendētibz omnibz illius vnū cū ipso. Alio, pro familia agnationis illius; cuius est pars familia priori modo sumpta. 157. C.

Familiaz pars cōsequitur legitimatus, etiā re scripto principi; secus adoptatus. 158. D.

Fendū.

Fendi titulo si concedatur dignitas, & oppida, maior nata succedit in dignitate &

in omnibz oppidis, est dē partibz sint quo ad comoditatē, soluendo legitimas fratribz in alijs bonis, aut ex sola oppidorum commoditate. Secus res habet extra feudā. 102. D.

Feudum, deficientibz descendētibz eius, cui primō fuit cōcessum, expirat. 156. D.

Feudum amittit feudatarius si non leuem contrahat infamiam. 346. B.

Feudo, si seruitum personale exigit, succedere non possunt mutus, aut cecus, etiam si à natiuitate tales nō sint. 353. A.

Feudorū in successione locū habet representatio, nō solum si hereditaria sint, sed etiā si sint ex pacto & prouidentia. 389. A.

Feudorū in successione idem ordo seruatur in hoc regno, qui in successione in maioratibus. 413. C.

Feudum quando finitur & consolidatur cum proprietate, ad quē pertineant fructus rei feudalis eius anni. Et quatenus id seruandum. 503. C. 508. D.

Feudum quod, ob delictum feudatarij nō confiscatur, & quis in illo succedat, quando foret confiscandum. 712. D.

Feuda ob crimen ea possidentium quatenus confiscari possint. 716. D.

Fideicommissum.

Fideicommissum familiæ relictū quid, & quo ordine in illo succedebatur. Fas testatori erat facere in illo substitutiones, vincula, & grauamina, quæ veller. 23. A.

Fideicommissū, siue vniuersale, siue particulare, qd restituit fideicommissario, satisfactum tenetur hæres, aut legatarius, grauatus illud restituere. 327. C.

Fideicommissio familiæ relictā succedunt proximiores vltimis possessoribus, licet alij sint testatori proximiores. 415. D.

Fideicommissio si nominatim sint expressi aliqui successores, & post illos vocatur, qui sunt de familiā, intelliguntur quo ad primos successores post illos, qui fuerint proximiores testatoris ipsi. 429. D.

Fideicommissum familiæ si sit relictū, siue vniuersale, siue particulare sit, locus in eo non est representatio. 433. D.

Fideicommissi fructus ad fideicommissarium pertinent à puncto traditæ hereditatis, vel quo grauatus eam tradere, in mora est illam tradendi. 504. B.

Fideicommissū maioratus, aut alterius iurisdictionis, si ad aliquem deuoluatur, quo vsq; pene fiscales eius iurisdictionis ad fideicommissarium pertineant. 511. B.

Fidei

I N D E X.

fideicommissario tenetur hæres grauatus de culpa leui damnoꝝum fideicommissi so sublequutorum, si is hæres grauatus commodum aliquod ex eo fideicommissio reportauit. 621. A.

Fideicommissi res si hæres grauatus tantum suis sumptibus ac industria meliorauit, quantum damnoꝝum sue culpa, saltem leui, fuerat eis rebus sequutum, locus est compensationi. 622. B.

Fideicommissio detrahre potest grauatus, aut grauata, si alio de non habeat competentem dotem, aut donatione propter nuptias, quantum ad id sit satis, si res, qui grauauit, ascendens erat comparatione grauati, aut grauata. Et ad quæ alia sit extendendum. 632. A.

Fideicommissio detrahi idem potest, non solum si testator tacite solum prohibuit alienari res fideicommissi, fideicommissum instituendo, sed etiam si expresse in genere prohibuit eas res alienari: sed si addiderit, in nullo euentu, aut si expresse, nec causa dotis. 635. A.

Fideicommissum si pater grauatus restituere filio suo familias, dolo, & nõ sola culpa dissipet, & detrimentum sit notabile, nec facile reparari possit, priuatur pater fideicommissio & fructibus illius. Si verò interueniat sola culpa, aut reparari facile possit, vel non sit graue, solum remouetur ab administratione, & ex fructibus reparatur damnoꝝum. 703. C. 705. D.

Fideicommissum si quis non sit grauatus restituere filio suo familias, sed cuiusque alteri, ob dissipationem solum priuari potest administratione, & ex fructibus reparari debet damna, residuum verò illorum, hæredi ita grauato restitui debet. 703. B.

- Filia & filius.

Filia dari, aut promitti tacite, vel expresse non potest in dotem ultra suam legitimam post legem Caroli. V. si autẽ contrarium fiat, inualidum est id quo ad incrementum, etiam si iuramento sit confirmatum. Possunt nihilominus parentes meliorare filiam per vltimam voluntatem in tertio & quoto. 51. C.

Filius familias quo vsque maioratum vltima voluntate instituere nõ possit, aut possit. 230. D.

Filius familias quousq; in statuere coactio, etiam donatione causa mortis, maiora-

tum possit, aut non possit. 232. C.

Filiabus in successione in possessionibus distributis per tribus & familias, licet veteri lege præponderentur filij, ipsæ tamen omnibus transuersalibus præponerentur. Quando tamen ita in defectu fratrum ipsæ succedebant, nubere non poterant nisi homini de sua tribu ac familia, vt distributio possessionum maneret in eisdem tribubus ac familijs, neque esset distinctio & successio tribuum & familiarum, vt tempore aduentus Messie intelligeretur ex tribu & familia, ex quibus erat promissus descendere, tanquam vnæ et notis veri Messie. 379. C.

Fiscus.

Fisco attinentia bonæ, quando coronæ regni vnita censentur in Lusitania. 14. A.

Fisco quousque de iure comuni bona feruorum pene varijs temporibus pertineant, intestabilesq; essent, aut consanguineis eorũ a fisco relinquenterentur. Et quid in hoc regno sancticum hodie sit. 228. A.

Fiscales pene, quæ inter fructus computantur domini iurisdictionis, etiam Ecclesiasticæ, num ad antecessorem, vel ad successorem in ea iurisdictione pertineant, vel inter vtrumq; sint diuidendæ, varij euentus explicantur. 512. B. 514. B.

Fisco quando maioratus deueniat, aut non deueniat, ob delictum possessoris, & quando comoditas ad fiscum pertineat. 711. A.

Fisco ob delicta ea possidentis non acquiruntur ius patronatus & iura alia, quæ in hæredem extraneum non transeunt. 712. B.

Fisco quæ emphyteusis ob delictum emphyteutæ nõ deuoluatur, & quando comoditas ex illa ad fiscũ attineat. 712. C.

Fisco quod feudũ ob delictum feudatarij non adueniat. Et quæ illi succedat, quando forer confiscandum. 712. D.

Fisco non deuoluitur bonum ob delictum illud possidentis, quando in aliorum vtilitatem tacite, aut expresse, prohibitum erat ei illud alienare. 713. B.

Fisco quæ bona ob delictum ea possidentis amittantur, quæ non item. 713. C.

Fiscus solum obriuet comoditatẽ maioratus, aut vsusfructus, quando ob delictum possessoris maioratus, aut vsusfructus, bona confiscantur. Et transit in fiscũ ea comoditas,

INDEX. I

moditas, est d. institutor disposuerit, ut maneret in eo euentu apud possessorem maioratus, aut apud usufructuarium.

714. C. Secus si diceret, quodd. a puncto commissi delicti, maioratus cum tota commoditate ex illo, transiret ad vltimius ad illum vocatum. 716. A.

Famula.

Feminarum exclusio à maiori gradu comparatione masculinorum eiusdem gradus, si uocabilis est, lateque proinde intelligenda. Comparatione uero masculinorum vltioris gradus, est odiosa, stricteque intelligenda. 383. C.

Fructus.

Fructus rei feudalis anni, in quo finitur seu dum & regreditur ad proprietatem, ad quem pertinet. Et quatenus id spectandum. 503. C. 508. D.

Fructus rei usufructuarie, quando usufructus finitur, qui ad proprietarium, & qui ad usufructuarium, heredesve illius pertineant. 503. D.

Fructus fideicommissi ad fideicommissarium pertinent à puncto traditæ hereditatis, vel quo, grauatus eam tradere, in mera est illam tradendi. 504. B.

Fructus rei emphyteuticæ, emphyteuti finita & consolidata cum proprietate, quouique ad proprietarium pertineant. Denolita uero emphyteuti ad alium emphyteutam, quo usque ad nouum emphyteutam attineant. 504. C.

Fructus rei venditæ ad quem pertineat. 505. B.

Fructus dotis dissoluto matrimonio quo usque ad maritum, heredesve mariti, & quouique ad uxorem, heredesve uxoris, de iure communi attineant. 505. B.

Fructus beneficii & commendarum quo usque ad antecessorem, heredesve illius, & quouique ad sequentem à puncto, quo vacauit, spectent. 505. D.

Fructus pensionis tempore, quo vacauit, quouique ad pensionarium, & quouique ad beneficiarium pertineant. 507. D.

Fructus maioratus pro rata anni diuidentur inter successorem & predecessorem, heredesve illius, nec res habet ut in fideicommissio. 509. C.

Fructuum maioratus in eadem diuisione, unde annus computandus. 510. C.

Fructuum coronæ regni inter predecessorem, heredesve illius, & successorem,

quo modo diuidendi, & unde annus supputandus. 512. A.

Fructus iurisdictionis sunt pœnæ fiscales talis iurisdictionis, & quouique; cuiusmodi pœnæ ex delictis commissis tempore predecessoris executioni mandatae tempore successoris, ad predecessorem, vel ad successorem, aut ad utrumque pertineant. 512. B. 514. B.

Fructus iurisdictionis ac munerum, quibus. 616. B.

Caballa.

Caballa quid. 784. D.

Vide tributum.

Gemini.

Gemini quando nascuntur, quis primogenitus dicatur. Et quando duo mascululi, aut duæ feminae simul essent nate, ignorareturque quis prior esset egressus, pro indiuiso succederent simul in maioratu. In regno uero mitti sortes deberent, quis eorū futurus esset Rex. 367. A.

Gratia.

Gratia statim ac est concessa per verbum, fiat, valida est in conscientie foro, estd. literæ non sint expeditæ. Et quantuis expeditio literarum requiratur, ut fidei de ea faciant in foro exteriori, si tamen sint expeditæ, etiam tempore sequentis Summi Pontificis, valet gratia à puncto, quo fuit concessa. 213. D.

Gratia licet sit ad aliquid faciendum, valida est modo explicato ante literarum confessionem, modo non sit talis, quæ, iuxta stylum Cancellarie, non sit expeditenda, aut sit limitanda. 216. B.

Gratia concessa, etiam si sit ad aliquid iuxta eam faciendum, non expirat morte concedentis, estd. nullus ea gratia fuerit usus, nec literæ essent confectæ; successorq; debet ea de re literas conficere, suo tamen nomine. Expirat tamen, quando gratia est concessa per ministros, dependet à subscriptione principis, si literæ integrè non erant confectæ tempore mortis eius principis. 217. A.

Cyranamen.

Cyranamen imponere non potest, eligens ad maioratum ex præscripto institutio-

I N D E X.

sis. Eligés ad beneficiú, aut illud conferens. Pater tamen substitutus pupillari- ter filio impuberi imponere potest gra- tuamen bonis illius, etiá legitimis. 74. A.

Guidagium.

Guidagium tributum quid. 789. A.

Heres.

Heres non suus, ut succedat in hereditate testamento sibi relicta, necesse est ut ca- pax ipse sit illius tempore confecti te- stamenti, mortis testatoris, & aditionis hereditatis, est & inter medijs tempo- ribus capax non fuerit. 374. C.

Heredes implere tenentur vota sua de- functi de bonis hereditarijs, dummodo non contingat ipsorum legitimas: non veró de bonis vinculis, quibus opus imponere defunctus non potuit. 394. A.

Hereticus.

Heretici, credentes, receptatores, defen- sores, fautoresque eorum, ipsorumque descendentes, quibus penas afficiátur. Neque filij inhabiles sunt ad succeden- dum, ut sunt filij committentium cri- men læsæ Maiestatis humanæ. 748. D.

Hereticorum filij, qui nati, aut concepti sunt, ante crimen patris commissum, non incurrunt penas filijs ita delin- quentium statutas. 752. B.

Hereseos ob crimé patris possessoris ma- ioratus ex bonis patrimonialibus, non excluduntur filij à successione in illo, si concepti fuerint ante id crimen pa- tris. 762. D.

Hereseos ob crimen commissum à patro eiusmodi maioratus possessore, filij con- cepti post crimen patris, non excludun- tur à successione in illo ex eo solo ca- pite, quod incapaces sint officij publi- ci ac dignitatis. Et quid de titulo Co- mitatus, Marchionatus, aut Ducatus, si is maioratus eum titulum habeat an- nexum. 764. C.

Hereseos ob crimen commissum à maio- ratus institutore, non confiscatur maio- ratus irrevocabiliter ante id crimen in- stitutus. Neque confiscatur ob crimen ante institutionem irrevocabile com- missum, modo irrevocabiliter fuerit in- stitutus ante latam sententiam, quando ob id crimen non confiscantur bona ipso iure, sed per sententiam. 765. D.

Hereseos crimine institutoris, & quocun-

que alio crimine, quo bona illius con- fiscantur, confiscatur maioratus reuo- cabiliter, etiá donatione causa mortis, ab eo institutus. 766. A.

Hereseos crimine institutoris non con- fiscatur maioratus ab eo antea cōtractu inter vivos reuocabiliter institutus, nisi ipse dum vixerit, illum reuocet. 766. C.

Hereseos ob crimé an confiscari possit maioratus de bonis coronæ regni. Valet autem privilegium, aut conventio, ut confiscari ob crimén non possit: non ta- men ut commoditas illius maneat apud delinquentem. 768. B.

Hidalgo.

Hidalgoia alieuius si in controuersiam vo- cabetur, sententiaque aduersus illum fe- rat, quibus doceat, paratque aduersus illos exceptiones rei iudicate. Et quibus consanguineis illas non noceat. 624. A.

Hidalgo in hoc regno, quibus tributis sint exempti, & à quibus non. 781. A.

Hidalgo in hoc regno à quibus muneribus sint exempti. 783. A.

Hidalgo exempti non sunt à vectigalium solutione pressé sumptorum. 789. D.

Illegitimus.

Illegitimo in filio naturali, quousque, maio- ratus in illius possit, iure etiá Lusitano. 34. C.

Illegitimo in filio spurio institui non potest maioratus, neque in facultate regni cen- sendi sunt spurij comprehensi, nisi id exprimat. Et quid de matre & alijs cō sanguineis spurij. 255. C.

Illegitimis filijs si maioratus institutor cō- petentia alimenta non reliquit, agunt ut de bonis vinculis ipsi soluantur. 305. B.

Illegitimus spurius, capax est maioratus dignitatem annexam habentis, modo aliunde non sit impeditus succedere in bonis, quibus ea dignitas est annexa. 344. D.

Impubes.

Impuberis comparatione, etiam dum ven- tris matris est inclusus, Carbonarium edictum, seu privilegium, quid sit, latè explanatur. 335. D.

Indictum & indictio.

Indicti tributum quod, & quomodo sol- uebatur. Et unde in iuris supputandi per iudiciones: Unde etiá origo supputandi per olympiades. Et quid superindicta. 777. D.

INDEX I

Infamia, quæ non interstabilem efficit, nec priuat successionem in bonis liberis, non priuat successionem in maiori, qui dignitas non est. Quando autem infamia in pœna delicti in super priuaretur omnibus suis bonis, priuaretur etiam eo maiori. 339. D.

Infamia eodem infamie genere, non est in eapaz dignitatis in fin. aut iurisdictione quæ antea sit bonis maioratus, quoniam est eapaz, est id in eapaz sit dignitatis directæ acquirere, hoc est, non annexæ ad alud. 340. B.

Infamia quibus dignitatibus priuatur. Talis erit dignitas instituta de republica cunctis gradibus annexis dignitati, & non quasi ipsa accessoria sit rebus. 344. A. et Infamiam non ledere si contrahat feudum, feudum amittit. 346. B.

Ingratitudo, hoc est in gratiam Ingratitudo in antecessorem, aut in institutorem maioratus, aut in antecessorem in regno, quando priuatus quis sit successione in maiori, aut in regno. 364. D.

Inimicitia

Inimicum instituitur, quando eligere ad maioriatum is potest, cui ab institutore libera facultas ad eligendum fuit concessa, quando non item. 388. A.

Inimicus defuncti pauperem eligere ad electum syn defuncti quis potest, quando defunctus liberam ad pauperes eligendos facultatem reliquit. 39. B.

Insinuatio

Insinuatio cur maioratus non indiget, siue reuocabili, siue irrevocabili sit institutus, quando quingentos solidos excedit. 120. D. Insinuatio non indiget melioratio facta contractu ob causam si facta contractu sit non ob causam, insinuatio indiget. 121. C.

Insinuatio indiget donatio simplex de quinto, facta contractu. 122. A. Insinuatio non indiget melioratio institutio. 124. C.

Instrumentum

Instrumentorum publicorum clausula, nisi aperte coniectura sit in contrarium, apponitur censetur de partium consensu. 139. C.

Index & iudicium, hoc est Index deputatus, si ante literas talis depurationis constitutas ac intimatas, iudicium incipiat, est nullum. 274. C. Indices esse non possunt iudices, aut cuncti. 357. D.

Iuramentum

Iuramento si confirmetur passum, quo quis filius promittit, se quali portione institutum esse heredem cum filio, si quis promittit, nullum filiorum melioratum præ ceteris esse, equaliter esse institutum omnia bona sua inter filios, iudicandum est, modo in iustitia iuramentum sit adhibitum de facultate. Regis. 49. C. et si quis iudicet ab eo.

Iuramentum, quo parens post legem Caroli quinti, confirmet se non melioratum alios filios, in augmentum dotis filie, aut se melioratum filiam in augmentum similiter dotis filie legimus. Iudicandum est, nec est promissum, si uerbum tribuit. 53. B. et si quis iudicet ab eo.

Iuramentum nec vi, accedendo, nec metu extorretur, si confirmetur, renunciatio successioni alicui, valida redditur, & quam late sit intelligenda, Exceptis. conuulsi. Et de quibus dispo. 39. est dictum. Neque post eam renunciationem factam a filio patris, succedentem uero nepotes ex eo filio, est id si filius mortuus sit ante ann. Iuramentum in ipso fuisse extortum. 68. B.

Iuramentum si renunciatum filius, aut filia, hereditari parentum ante ingressum religionis, etiam si parentes mortui sit post professionem talis filij, monasterium non succedit in hereditate ita renunciat. 58. D.

Iuramentum confirmatam renunciationem hereditati non viciat, quod facta sit sub conditione, si ingrediatur religionem, etiam si proficiat. 68. B.

Iuramentum licet renunciet quis hereditati paternæ, etiam ex testamento, si patet nihilominus eum relinquat heredem, succedit, & transmittit hereditatem. 66. A.

Iuramentum confirmata renunciatio successioni in bonis alicuius non redditur ex eo nulla, quod renuncians signaretur, iure civili esse nullam, scilicet ex iuramento. 69. A.

Iuramentum si confirmata sit, renunciatio successi-

I N D E X:

successioni, quod minor, etiam impubes, doli tamē capax, sit, qui renūciavit, non anfert ab ea renūciatione, per iniuriam non extorta, validitatem. 69. B.

Iuramento si quis renūciavit successioni per vim, aut metum, licet inde ius non comparet is, in cuius fauorem est renūciatū, & relaxari debeat iuramentū, ante relaxationē tamen, qui iuravit, contravenire non potest ei renūciationi. 69. D.

Iuramento confirmata renūciatio dolo, extorta, vt falsis promissionibus, aut persuasionibus, inualida est, nec indiget relaxatione iuramenti. 73. C.

Iuramento confirmata renūciatio successioni, si facta sit vero animo, cōdonandi, quod renūciatur, aut incrementum quod condonatur, comparat verum ius is, in cuius fauorem sit, estō renūcians minor esset, locumque non habet relaxatio iuramenti, neque restitutio in integrum, nisi bonum commune contrarium possideret, ob nimiam lēzionem, exiguum iudicium, & multam facilitatem renūciantis. 76. B.

Iuramento confirmata renūciatio successioni, non censetur comprehendere alimēta, si renūcians aliunde ea nō habeat, nisi aliud exprimitur, aut intelligatur, fuisse mentē renūciantis. Et de alijs etis omnino necessarijs ad cōseruationem vitę, esset nulla ea renūciatio. 78. B.

Iuramentum de minore efficit maiorem, vt ipsum obliget, nec locum habeat restitutio in integrum. 79. B.

Iuramento adhibito si successioni renūciatur cōtractu merē oneroso pro emolumento aliquo, & lēgio quęcunque interueniat, attento pretio, quo ea successio estimaretur, quando illi renūciatum fuit, inualida est quo ad incrementum in conscientię foro. Et is, qui facta est, relaxare tenetur iuramentum, aut superior illius, ante relaxationem, verō contrarij renūciationi non potest. 80. C.

Iuramento si similiter sit renūciatū, non conceditur puberi in foro exteriori actio, estō lēsus sit ultra, aut infra, dimidium iusti pretij, neq; competit remedium legis. 2. C. de relic. vend.

Lusitania, si iuramentum adhibuit fuit sine facultate Regis. Deberet tamen relaxari iuramentum & concedi actio, si lēsis esset ratio, & nulli affirmat concedi in snōrmissima lēzione. 81. D.

Iuramento si minor solum confirmauit cōtractum, aut renūciationem onerosam, in quibus lēsus sit ultra dimidium iustę estimationis, si non addidit, vnde sufficienter exprimeret, renūciare beneficium. La. C. de relic. vend. agere ex ea lege poterit. Expediet tamen, vt relaxaretur ei iuramentum. Et id in conscientia est necessarium, si iorendit se obligare, nec inde agere. Idem de maiori, si confirmauit iuramento actum, secuso iuramento nullum. 84. B.

Iuramento licet cōfirmetur pactum circa rem, quę per vltimam voluntatem, aut ab intestato, speratur ex bonis alieuius, nisi accedat consensus illius, est inualidū, cum pena amittēdi fisco quicquid ita paciscēti ex illo obuenerit. 87. C.

Iuramento si cōfirmetur maioratus institutio, solum afferente sub iuramento institutore, se eam insituere, irreuocabilis non redditur. Secus si iuramento promittat, se eam non reuocaturum, aut illi non contrahenturum, modō in Lusitania de facultate Regis sit adhibuit, & quid in Castella. 140. D.

Iurare aliquid facturum, aut prestaturum, in futurum, si tanquam conditio alicui apponatur per vltimam voluntatem, regulariter ea conditio remittitur a iure quę ad obligationem id iurandi, non verō quo ad obligationem implendi, quod iurare obligabatur. 268. C.

Iurare si quis per vltimā voluntatē astringatur, se seruaturum ac impleturum in futurum modum, sub quo aliquid ei per eam vltimam voluntatem relinquitur, non remittitur a iure obligatio id iurandi. 269. A.

Iurare aliquid facturū, aut impleturū in futuro, si tanquā conditio alicui apponatur per cōtractū irreuocabile, nō remittitur ei a iure obligatio id iurandi: sed si cōtractu reuocabili ad id se astringit. 269. C.

Ius patronatus.

Ius patronatus presentandi ad beneficia Ecclesiastica, annexum bonis externis, ea sequitur, & non ē contrario, illa sequuntur ius patronatum. 344. A.

Ius patronatus in successione idē ordo seruatur in hoc regno, qui in successione in maioratibus. 423. C.

Ius patronatus, & iura alia, quę in herede extranei non transeunt, ad fiscum non pertinent ob delictum ea possidentis. 712. B.

B 4 Lese

INDEX. I

Lex Maiestatis crimen.

Lex Maiestatis crimen, quando & aduersus quos committatur. 719. D.

Lex maiestatis crimen, in quibus euentus iure huius regni, accommodatè ad ius commune, incurrat. Et quibus poenis puniatur, etiam si ad executionem delicti nõ deueniat. Quid de scientibus intentari velle id crimen, neque id reuelantibus. 731. B.

Lex Maiestatis ob crimen, quando dñus diruendg. 733. D.

Lex Maiestatis crimen, quando aliquis committit, quàm insaniam ac pœnas incurrant eius filij, & quovque successio nis cuiusque sint incapaces. 741. C.

Lex maiestatis crimen incurrens, quibus poenis puniatur. 740. D.

Lex Maiestatis crimen si quis commisit, filiz eius succedere matri innocẽri possunt solum in legitima: alij verò in quibusque bonis. 743. D.

Lex Maiestatis crim in non omnis, qui committit, perduellio dicitur, sed solum qui in certo gradu ac modo illud committit. Atque eius solum memoria damnatur post mortem intrã quinqueñium à commisso delicto. Et qui ad id citandi. 744. A.

Lex Maiestatis de crimine qui ad accusandum admittantur: pœnamque telionis incurrit, qui de eo crimine accusat, nec illud probat. 744. D.

Lex Maiestatis crimen quibus in euentibus iure Lusitano incurrat. 745. A.

Lex Maiestatis circa crimen, capitaque illius, quãta varietas iure communis, Castellæ ac Lusitano. 747. D.

Lex Maiestatis inlar vi puniuntur, maius violentas iniicientes aut insequentes hostiliter Cardinales sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & ad id cooperantes. 748. A.

Lex Maiestatis humanæ crimen committentium pœnz filijs statutg iofamiz, in habilitatis ad officia publica ac dignitatis, & vt succedere alijs nõ possint, non se extendunt ad nepotes illorũ. 751. D.

Lex Maiestatis humanæ, aut diuinæ, cuncto committentium filij, qui cõcepti, aut nati ante id crimen sunt, pœnas non incurrant Statutis filijs ita delinquentium. 751. B. 753. D.

Lex Maiestatis diuinæ, aut humanæ, ob crimen possessoris maioratus de bonis patrimonialibus, non excluduntur filij

à successione in eo, si concepti fuerint ante id crimen commissum. 762. D.

Lex Maiestatis in crimen si in Lusitania maioratus de bonis patrimonialibus possessor incidat, filij illius post delictũ patris concepti, à successione in illo excluduntur, & devolvitur ad vltimus ad eum vocatum, siue maioratus iustitia voluntate, siue contractu inter vivos fuerit institutus. 763. A.

Lex maiestatis ob crimen commissum à patre maioratus possessore de bonis patrimonialibus instituti, filij concepti post id crimen commissum, excluduntur à successione in illo, tam de iure communi, quàm huius regni, si vltima voluntate fuit institutus: secus si institutus fuit contractu inter vivos. 763. C.

Lex Maiestatis ob crimen commissum à patre eiusmodi maioratu possessore, filij concepti post crimen patris, non excluduntur à successione in illo ex eo capite præcisè, quòd incapaces sint officij publici ac dignitatis. Et quid de titulo Comitatus, Marchionatus, aut Ducatus, si is maioratus eum titulum habeat annexum. 764. C.

Lex Maiestatis diuinæ, aut humanæ, ob crimen commissum ab institutore maioratus, non confiscatur maioratus ante id crimen irrevocabiliter institutus. Neque confiscatur ob crimen post institutionem, sed ante latam sententiam commissum, quando nõ id crimen non confiscatur bona ipso iure, sed per sententiam. 765. D.

Lex Maiestatis crimine institutoris maioratus, aut quocunque alio crimine, quò delinquentis bona confiscantur, confiscatur maioratus revocabili per vltimam voluntatem, etiam donatione causa mortis, in institutus. 766. A.

Lex Maiestatis diuinæ, aut humanæ, institutoris, nõ confiscatur maioratus ab eo antea cõtractu inter vivos revocabili institutus, nisi ipse dum vixerit, illum revocet. 766. C.

Lex Maiestatis ob crimẽ possessoris confiscatur in Castella & in Lusitania maioratus de bonis coronæ regni, itemque tituli Comitatus, Marchionatus, & similes. Et quid ob crimen hæreseos, aut Sodomie. 767. B.

Lex Maiestatis ob crimen, & ob alia, vt confiscari non possit maioratus de bonis

INDEX.

nīs coronę regni, valet p̄uilegiū, aut
conſentio: modō conſiſcari quo ad
commoditatem poſſit, ita vt apud delin-
quentem non maneat. 768. C.

Latio.

Latio reſultare non cēſetur religioſo, aut
monaſterio ex eo, quōd ante ingreſſū,
contentus aliquo, renouat reliquo,
etiam ſi ſit quintuplum, aut maior pars.
61. C.

Latio quando propriē dicenda eſt interue-
nire. 77. C.

Legitima.

Legitimę renunciatio ſine in totum, ſiue
in partem, ſi fiat cui eſt ſuccedendum,
eſt nulla, nihilque impedit ſucceſſioni.
55. A.

Legitimę, aut ſucceſſioni, ſi ſit renunciati-
cum iuramento nec vi, nec dolo, nec me-
tu ex torto, valida eſt, & quam latē ea
renunciatio ſit intelligenda. Excipiun-
tur renunciaciones, de quibus diſp. 149.
eſt dictum. Neque poſt renunciatiōē
iuramento conſcriptam, factamque à ſi-
lio patri, ſuccedat aut nepotes ex eo ſi-
lio, etiam ſi tempore mortis aui eſſet iſ-
ſus defunctus, niſi id iuramentum in-
iūte fuiſſet extortum. 56. B.

Legitimus.

Legitimus, etiam reſcripto principis, de
familia cēſetur. Secus ad optatus. 158. D.

Legitimus per ſubſequeos matrimonii,
aptus eſt, vt in eo maioratus inſtituatur.
253. D.

Legitimus reſcripto principis, quovſq;
aptus ſit, vt in eo maioratus inſtituatur,
aut non. 253. D.

Liberes.

Libere res p̄ſumuntur, & non fendi, aut
maioratus: & ideo, qui contendit ad ſe
deuolui tanquam liberares, & non ad alii-
tanquam feudi, aut maioratus, iurii in
poſſeſſionem debet, niſi contrarium in
continenti probetur. 533. B.

Literę.

Literę gratię licet requirantur, vt fidem in
foro exteriori de gratia faciant, neque
aliter gratia in eo ſuſtrahatur, valet ta-
men gratia in conſcientię foro p̄ſcripto,
quo ſuit conceſſa, & in exteriori ab eō-
dem puncto valet, ſi literę etiam expe-
dit per ſequentem Summum. Pontifi-
cem, de eo puncto conceſſionis per an-
tecedentem mentionē faciant. 213. D.

Literę deputatiōis in iudiciis, niſi prius ſint
conſectę ac intimatę, non valet iudiciū
ab eo antea inchoatum. 214. C.

Laſa maiestatis crimen.

Maiestatis lęſa crimē gradus primi, quod,
Quam acriter puniri debeat. Puniuntur
conſortes, etiam ſi ad ſolum conſiliū,
ſeu tractatū ſit deuentum. Et num cō-
ſcij, id non deregentes, puniendi ſint,
& quovſq;. Conſors item, ſi illud de-
tegit, quovſque à p̄ena liberetur. 73. B.

Vide lęſa maiestatis crimen.

Maioratus.

Maioratus ac primogenij nomina vnde
dicta. Et qualis ſucceſſio ac repreſenta-
tio p̄ſcripta ſit quo. d. regnum Caſtellę
ſciz, quę ſimiliter locum habent in alijs
Caſtellę primogenijs, quando aliud nō
conſtat de illorum inſtitutione. 5. D. 6.
C.

Maioratus ac primogenij rationem habet
Caſtellę regnum. Eſt ceterorum ex-
ceptum. Et conſtituta circa illud, ſimiliter
locum habent id alijs primogenijs, quā-
do aliud ab inſtitutionibus non reperit-
ur expreſſum. 8. B.

Maioratus qui de bonis coronę regni ſint
propriē cenſendi inſtituti. Et quovſque
Reges bona coronę alienare p̄ſint. 9.
A.

Maioratus propriē de bonis coronę regni
inſtituti, à Rege creantur. Et cenſentur
creati inſtar maioratus regni, niſi aliud
exprimatur. Vt expreſſum eſt quo ad
bona ad Henrico ſecundo donata. 9. C.

Maioratus in Luſitania de bonis à Regibus
de corona regni donatis, quovſque val-
dē arctę legi mēſurati eius regni ſubij-
ciantur. Quid illa contingat, & quādo
ei legi non ſubijciantur. 10. A.

Maioratus qui à p̄briſ de ipſorum bonis
inſtituantur. Et quādo ad eos inſti-
tuendos Regis facultate non indigeant.
Et quos vocare debeant, ſi deſcenden-
tes habeant, & vltra quantum, de tertio
illōs inſtituant. 15. D.

Maioratus etiam de parte legitime aſcen-
dentibus, aut deſcendentibus debet, in-
ſtitui, illis non cenſentibus, ex re-
gię facultate poſſe. 17. A.

Maioratus ſi de bonis inſtitutoris creatus
ſit, ij in eo ſuccedunt; quos inſtitutor
vocat, & eo ordine, quo illos vocat. Et
quos, & quo ordine vocare tenetur; ſi
B 3 do

I. N D E X. I

- de tertio descendenti debito, illum iustituar. Quando institutor aliud non disposuit, succeditur ordine circa successione in regno præscripto. 17. C.
- Maiores** qui, aliquibus in locis patet, non capiuntur. 18. C.
- Maiores** institutio quando censenda, & quando capella, ut in iurisdictione toto circa illam ad Ecclesiasticas potestates pertineat, ut in Lusitania definitum. 18. D.
- Maiores**, seu primogenia Hispaniarum, quam longe distent à primogeniis temporis legis naturæ, scriptæ, & quarundam aliarum nationum. 21. A.
- Maiores** Hispani licet distent à fideicommissis familiaris relictis, de quibus iura communica loquuntur, in multis cum illis conveniunt, ex eisque videntur derivari. Et quovis valeat argumentum ab illis ad maiores. 22. C.
- Maiores**, & fideicommissum familiaris relictum, in quibus differant. 24. A.
- Maiores** accipit successor ab institutore, & non ab ultimo possessore. Mortuus vero ultimo possessor, dominium ac possessio illius transiunt ipso iure in proximæ eum vocatum. 25. B.
- Maiores** institutio contractus, partim habet rationem contractus onerosi, & partim donationis sub modo, & quot donationes simul factæ celsatur. Et quid quædo vitima voluntate instituitur. 25. C.
- Maiores** Hispaniarum nominis etymologia, & origo. 27. A.
- Maiores** diversum quid est à maioratus titulo. Et quid maioratus Hispanus sit, varicque apud eos sumitur. 27. D.
- Maiores**, etiam de bonis patrimonialibus, licet instituantur, si abusus vitentur. Et quæ emolumenta ex illis sequantur. 31. C.
- Maiores** quando licet de bonis patrimonialibus instituantur. 33. D.
- Maiores** institutor, si liberos habet, quibus debet sint legitimæ, neque de principis facultate, licet ac valide potest institueri maioratus, nisi relinquat ceteris liberis competentia alimentaria, etiam ad contrahendum matrimonium pro sui conditione. 34. B.
- Maiores** plus satis in Hispaniis multiplicatur. 37. B.
- Maiores** ut instituantur ex legitima ascendenti debita, concedi non debet facultas à principe, nisi relicta talis ascendenti competentibus alimentis, si illis indigebat.
- gerat, & nisi ut in eo ascendens ipse succedat, & post eum filius illius maior, aut quem ipse voluerit. 39. B.
- Maiores** institutio sine principis facultate ex legitima eius, qui ad eum vocatur, vna cum alijs bonis, sub conditione, ut, si consentire velis, succedat in eo. alioquin sumat suam legitimam, & succedat alius, valida est, sed pendens ab illius consensu: validusque est is consensus si hij præstitus vivente patre. 40. B.
- Maiores** institutio sine Regis facultate, de legitima debita descendenti, & de alijs bonis, ad quem vocetur, cui ea legitima debetur, non apposta prædicta conditione, invalida est de iure communis, non quoad legitimam, non verò quo ad incrementum. De iure verò huius regni, si legitima sit filij, succedit is in omnibus eis bonis, sed sine illo gravamine ac vinculo. 40. D.
- Maiores** ex bonis institutus ex renunciatione iuramento confirmata, exorta per metum, etiam reuerentialem, quovis que invalidus quoad ea bona. 70. D.
- Maiores** institutus ex renunciatione iuramento confirmata, & dolo extorta, ut falsis promissionibus, aut persuasionebus falsis, invalidus est quoad id, neque ut contrahatur tali renunciationi, ne cessaria est iuramenti relaxatio. 73. C.
- Maiores** quovisque institui possunt ex legitimis filijs ac filiabus debitis, etiam sine regia facultate, renunciantibus filijs ex in parte suis legitimis. Et qui in facili maioratus ex eis instituti, subiacent tam in iuribus. 91. A.
- Maiores** legalis est regnum regulariter loquendo. Et quovisque aliquando, quibusque ex causis, mutare liceat de modo regiminis ac successione primitivus in eo statuto. Regulariter verò non licet. 93. A.
- Maiores** cum titulo, & alijs de bonis commone huius regni creati, licet aliquid de legali partem, simpliciter, non legales, sed à Rege dicendi sunt creati. 94. B.
- Maiores** in Lusitania legi militari subiecti, legales rectius appellari possunt. 94. A.
- Maiores** legales dici possunt, creati in hoc regno ex donatione ab Henrico. II. Et commendæ in Peru creatæ. 95. A.
- Maiores** instituti de bonis patrimonialibus, simpliciter legales non sunt, sed ex privatorum institutione: licet quidam eorum aliquid de legali partem. 95. B.

Maiores

Maiores rationem fortiter in Hispanijs,
neque est diuidendum inter descenden-
tes, castrum aut oppidum alicui & suis
successoribus concessum cum titulo Co-
mitis, Marchionis, aut alio simili. 99. B.
Maiores in modum transeunt dignitas,
Comitis, Marchionis, & similes, ad pri-
mogénitum, si concessa sunt alicui & descen-
dentibus, aut successoribus. 100. C.
Maiores iure, regni ipsius instar, deriuan-
tur in perpetuum dignitas & oppidum
seu territorium, simul concessa alicui &
successoribus illius. Ex in Lusitania vtrū-
que censetur legi mentali subiectum,
nisi concedatur exemptum ab illa. 101.
Maiores de bona, quibus ha-
Maiores rationem non habent, sed par-
tibus manent, oppidum aut oppida li-
bera, est in illis dignitas aliqua conce-
datur. Dignitasque ipsa cum coexistat,
cui fuit concessa, nisi aliud fuerit ex pre-
sum. 102. A.
Maiores rationem non habent, sed par-
tibus sunt oppida alicui & successoribus
concessa, quas de conceduntur quā
dignitate annexa ad vitam tantum acci-
piunt, est in illis dignitatem postea ob-
tineat. Secus in Lusitania. 103. B.
Maiores rationem solum subit, oppidum
cui annexa dignitas, concessa acci-
piuntur successoribus partibusque sunt
alia, si simul dantur, eodem modo
sine alia expressione. In Lusitania vero
omnis subeunt, rationem maiores.
102. C. in 101. aut in 101. et in 101.
Maiores non ex regia facultate rite insti-
tutus non confiscatur ex crimine, hanc
seos, laesa maiestatis, ac sodomie.
1. quibus criminibus confiscatur institutus
ex regia facultate. Quod intelligitur
solum, quando ea facultas erat tunc ne-
cessaria, item in illo euentu non raro fa-
cile potest princeps concedere faculta-
tem ad alienandum bona, ex quibus con-
stat, quia in hoc. 105. C. 101.
Maiores si ex parte institui potest sine re-
gia facultate, & ex parte non obtenta fa-
cultate regia, quae clausula vtiliter appo-
natur. Et iuxta eam consensu est facta
institutus, est non apponatur. 106. B.
& 107. B.
Maiores, qui non alius de probatur, qui
ex legitima praescriptione, institutus con-
ceditur abique regia facultate: nisi ad eū
instituentum necessaria fuerit regia fa-
cultas. 109. D.

Maiores in Lusitania ex bonis patrimo-
nialibus de Regis facultate institutus, non
confiscatur, etiam ob crimen laesa mai-
estatis. Secus in institutus de bonis ebron-
ne regni. 110. C.
Maiores de bonis patrimonialibus, si de
propria autoritate, siue regis facultate,
si rite vltima voluntate, aut contractu
inter vivos, institutus, reuocari in totū
potest dum institutor vivit, & in quibus
euentibus institutus contractu inter vi-
uos reuocari non possit. 112. C.
Maiores vltima voluntate institutus re-
uocari non potest, si princeps suam au-
toritatem interposuit, ut irreuocabili-
ter fieret. Si autem institutor iuramen-
to se abstinxit, cum non reuocare, peti-
tus est cum reuocando, & ad interese
tenetur. 115. A.
Maiores vltima voluntate institutus, ut
validus sit, solemnitate indiget eius vlti-
mae voluntatis, quae fita. 115. B.
Maiores institutus a parente per viam
cauisionis hereditatis, seu bonorum in-
ter liberos, est si per viam contrac-
tus, vim habet vltimae voluntatis, ut va-
leat, est inter liberos, sunt filijfamilias
& ut reuocari possit, non vero ut requi-
rat, solemnitatem vltimae voluntatis.
115. C.
Maiores hoc modo, simpliciter insti-
tus, si habeat, solemnitatem sufficientem
in hoc regno ad contractum, & non ad
vltimam voluntatem, contractu censetur
institutus, nisi constet institutorem
vltimam intendisse voluntatem. 117. A.
Maiores similiter institutus ab vxore
sine viri consensu, & a minore sine
sensu curatoris, & iudicis decreto, si so-
lemnitatem habet ad vltimam volun-
tatem sufficientem, censetur vltima vo-
luntas, ut valeat. 118. C.
Maiores per viam contractus, irreuoca-
biliter institutus, nihil de vltima volun-
tate participat. 118. D.
Maiores contractu reuocabiliiter insti-
tus, si cum donationibus reuocabili-
bus (donatione causa mortis excepta) ad
mediam speciem inter vltimam volun-
tatem, & contractum inter vivos
spectat. Quod creatio & initium se-
quitur conditiones contractus, & quod
ad reuocabilitatem vltimae voluntatis.
119. B.
Maiores, siue reuocabiliiter, siue irreuoca-
biliter institutus, coram iudice non
indi-

- indiget, quando quingentos solidos excedit. 120.D.
- Maiores** si donationis effectu sit ex quo in extraneo institutus, aut in descendente, siue constituto in potestate, siue non revocari potest, nisi intertenuat aliquid unde, iuxta l. 44. Tauri, revocari non potest. 121.C.
- Maiores** in institutio facta contractu, ut irrevocabilis reddatur, satis est traditio per actum factum, & quando ea traditio se extendit ad futura. 124.A.
- Maiores** eadem institutio irrevocabilis redditur traditione coram tabellione scriptura, in qua si facta illi, cui facta est. 125.C.
- Maiores** in institutio contractu onerato, irrevocabilis eo ipso redditur modo, si contractus onerosus sit matrimonij, contractus fiat cum tertio contrahente, aut sequatur matrimonium. 126.A.
- Maiores** in institutio si facta sit ultima voluntate, nullo trium actuum, qui explicati sunt, irrevocabilis redditur. Quando autem fieret traditio ex intervallo, non facta mentione, quod id fieret ad implendam illam ultimam voluntatem, censetur facta nona donatio inter vivos irrevocabilis. Quamvis hoc difficultate non careat. 126.D.
- Maiores** in institutio ut traditione reddatur irrevocabilis, satis est quarundam rerum traditio, nec necessaria est omnia. 129.D.
- Maiores** quidam traditione vnius rei, quo ad illam solum censetur factus irrevocabilis. 131.A.
- Maiores** in institutio, si per clausulam constituti fecit institutionem irrevocabilem, quod existente postea aliqua re, inseruerat possessionem illius, non ideo revocat priorem institutionem. 132.B.
- Maiores** in institutio reddi potest irrevocabilis traditione per clausulam constitutionis, etiam quoad iura incorporalia, nominisque debitorum. 133.C.
- Maiores** in institutio contractu effecta, adiecto pacto de ea non revocanda, irrevocabilis redditur. 135.B.
- Maiores** in institutio ut irrevocabilis fiat pacto adiecto de ea non revocanda, parum refert, siue id pactum apponatur in ea instrumenti parte, in qua continetur dispositio, siue in ea, in qua de exequatione agitur. 138.A.
- Maiores** ex regia institutio facultate, in qua continueatur, quod semel institutus revocari non possit, etiam si per ultimam voluntatem sit institutus, revocari deinceps non potest. 140.C.
- Maiores** in institutio si confirmetur iuramento, quo institutor iuramento affectat, se illam efficere, non est irrevocabilis: secus si iuramento promittat se eam non revocaturum. At illi non contrahentur, & in Lusitania de Regis facultate sit adhibendum, & quid in Castella. 140.D.
- Maiores** in institutio ut irrevocabilis in hoc regno sit ex capitibus explicatis, pendet ab acceptatione vocati, aut vocatorum ad eum, neque ab acceptatione alterius nomine ipsorum, & quid in Lusitania. 143.D.
- Maiores** in institutio, quantum coherant capitula, ex quibus irrevocabilis redditur, si institutus sit ex regia facultate, clausulam habente, quod postquam fuerit institutus, possit revocari, revocabilis erit. Et quid ab institutore adhiberi debeat, ut ea clausula non impediatur, irrevocabilis reddatur. 145.B.
- Maiores** in institutio irrevocabilis reddita ex capitibus explicatis, revocari potest, supereminente aliquo ex ijs, ex quibus donationes revocari possunt. 146.A.
- Maiores** in institutus, etiam irrevocabiles, si non habente descendentes, natiuitate filiorum revocatur in totum. Institutus vero ab habente vnicum descendente, natiuitate filiorum, solum revocatur, quatenus contingerit legitimis eorum, retento in maioram tertio & quarto. 146.A.
- Maiores** ut instituat, qui facultatem à principe petit, ex primere non tenetur, quot filios habeat. 146.D.
- Maiores** in institutio si ex tertio & quinto sit irrevocabiliter facta in aliquibus bonis, & bonis decrefcentibus, moris tempore non tot pertinent ad tertium & quintum, revocatur quoad excessum. Nisi causa matrimonij fuerit ea institutio facta: nam tunc is, cui facta est, elige re poterit, ut stetur bonis, quae erant tempore, quo facta est. Si item donationibus postea factis decrefcent bona, ille sunt nullae. 146.D.
- Maiores** in institutione ex tertio & quinto, non valet pactum inter patrem & filium ad eum vocatum, quod quoad tertium & quintum stetur bonis, quae pater

I N D E X.

- hinc habet, & non quæ tempore mortis illius fuerint reperta: quoniam id cedit in præiudicium aliorum filiorum. 148. A.
- Maioratum reuocabilem** si uterque coniux de communibus bonis instituant, superfluo reuocare illum potest quoad suam partem. Secus quando vxor est superflua, & maritus de vxoris facultate illum instituit. 149. B.
- Maioratus si sit institutus, huius vocatur, non expirat, nisi in institutione fuerit expressum, vt tunc expiret.** 152. A.
- Maioratus transit ad descendentes primò ad eum vocati, estò illi descendentes non sint institutoris, quando institutor aliud non exprestit.** 155. D.
- Maioratus, deficientibus descendentes institutoris, aut eius, in quo primò fuit institutus, non expirat, sed transit ad collateralem proximiorum.** 157. B.
- Maioratus quando nulla facta est mentio in institutione, quibus coniecturis indicandum sit, aut non sit, esse maioratus institutionem.** 159. C.
- Maioratum vnum instituendi, qui facultatem à Rege obtinuit, vilius non potest duos instituere.** 165. D.
- Maioratum si quis instituit ex regia facultate, si postea petat facultatem aliam ad instituendum alium, surreptitia erit posterius obtemperata, si non exprimat, fuisse antea concessam illum aliam.** 166. C.
- Maioratus si institutus sit ex tertio & quinto, & petatur facultas ad instituendum aliq, surreptitia erit, nisi exprimat in statutum esse illum alium maioratum.** 166. D.
- Maioratum vt in instituat, qui regiam facultatem habet, instituere non potest alii ex tertio & quinto, si uterque quantitate tertij & quinti excedat.** 168. C.
- Maioratus duos vt instituatur, qui à Rege facultatem habet, regulariter instituere potest vnum solum.** 169. C.
- Maioratum, aut alteri rei, succedere, quem aliquis, aut aliqui, eligerint, arbitrati fuerint, aut voluerint, non efficit dispositionem captoriam. Neque electus accipit ab eligere, sed ab instituere.** 172. C.
- Maioratum instituendi, substitutiones ac nominationes efficiendo, quas voluerit, qui facultatem habet, vocare poterit ad eum maioratum, quem vltimus possessor, aut vltimi possesores elegerint.** 172. D.
- Maioratus institutor si facultatem alteri concessit eligendi ad eum maioratum quocunque consanguineum institutoris, etiam spurium, eligere si non potest filium spurium institutoris, potest tamen eligere suum proprium filium spurium.** Excipe in hoc regno, si sit filius clerici, aut religiosi, vel religiosæ professorum: nam si in nullius consanguineus talis parentis bonis potest succedere. 173. C.
- Maioratus institutoris ex præscripto, qui eligat ad maioratum, licet ipse ex parte beneficij ac gratiam propriam conferat, quatenus præfert electi alijs, quod penes ipsum est efficere, nihil tam pro eo beneficio potest accipere, neque vllum omnino grauamen imponere.** 174. A.
- Maioratum vt successorem eligat, cui est commissum, vnum tantum potest eligere.** Secus de electore ad legatum familie relictum, quando institutor non exprestit vt solus vnus eligatur. 177. C.
- Maioratum successoris eligendi, aut terti alteri, quando facultas alicui concessa est in tempus mortis ipsius directæ, reuocare elector potest electionem semel, aut pluries factam, dum viuit, vltimaq, morte illius confirmatur.** 180. D.
- Maioratus, aut fideicommissum, quando post mortem possideatis, deuenire debet ad quendam alterum possessorum, possessor ante suam mortem potest tradere illud successor, etiam fruendum, idque valide & irrevocabiliterque eo modo censetur traditum, si donatione inter vivos, aut alio irrevocabili contractu, sit concessum. Quando tamen ea irrevocabilis traditio in aliquo præiudicaret cuidam tertio, esset quoad id inuisidat: secus quoad id, in quo non præiudicaret.** 181. C.
- Maioratum, si alicui sit commissum, vt eligat quem de familia voluerit, vt in eo succedat, & is moriatur nemine electo, succedit solus primogenitus proximior in gradu, etiam quoad totam commoditatem. In fideicommissis vero familie relictis, succederent in eo eventus omnes, qui sunt de ea familia.** 184. D.
- Maioratus, aut fideicommissi, adueniente tempore deuolutionis, tenetur elector ad ea eligere statim, ac fuerit requisitus.** 185. B.
- Maioratum vt eligat successorem, si alicui concessa sit libera facultas ex filijs ac filiabus,**